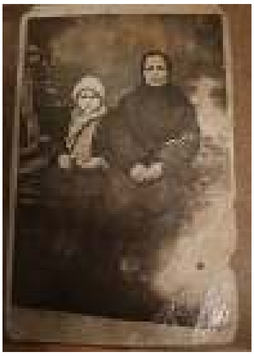
Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

1 / 2019

INKERINSUOMALAISIA TAPAAMASSA
Inkeri-seminaari Hangossa
WIIPURIN LINNAN RITARIEN MATKA
Olgan tarina 1/2
JA PALJON MUUTA!

KANSIKUVA

Kansikuva: Olga Kallio (os. Muosolainen) ja äiti Anna Abrahamintytär Hämäläinen Inkerissä. Olgan tarina alkaa lehden sivulta 13.

Numero 2-3/2019 ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukseen 2.5. mennessä.
Numero 4/2019 ilmestyy viikolla 39. Aineisto toimitukseen 2.9. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 1 / 2019

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

ISSN 1236-9586

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2019
35€ EU-maat
40€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 31916602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Inkerinsuomalaisia tapaamassa

Olimme vaimoni Pipsan kanssa kutsuttuina vieraina 8.12. Hyvinkään Inkeri-kerhon Joulujuhlassa Hyvinkään seurakuntatalossa ja 10.12. samoissa merkeissä Lahden seudun Inkeri-seuran Joulujuhlassa Luther kirkolla. Tapaninpäiväksi 26.12. sovittiin vastaava vierailu Turun seudun Inkeri-seuran Joulutilaisuuteen ja Loppiaisena 6.1.2019 kävimme Myllypuron kirkon tilaisuudessa jossa tapasimme pääkaupunkiseutulaisia inkerinsuomalaisia.En kuvaile yksityiskohtaisesti näitä hyvin järjestettyjä ja viihtyisiä tilaisuuksia, sillä nämä mainitsemani määritelmät ovat inkerinsuomalaisten tilaisuuksissa liki itsestään selviä, mutta yleiskäsitykseni inkerinsuomalaisista yleisemmin ehdin jo saada: Määritelmät kuten työteliäisyys, taiteellisuus, omatoimisuus, vaatimattomuus ja itseään korostamattomuus, juuristaan ylpeys ja luonteen avoimuus, ystävällisyys ja ”kaverista huolehtivaisuus” kuvaavat inkerinsuomalaisuutta erinomaisesti.

Yhteisiä piirteitä kaikissa tapaamisissa oli ”puolisoa tai kaveria ei jätetä, vaan autetaan” - henki, joka näkyi selkeästi. Ken oli avun tarpeessa päästäkseen tilaisuuksiin, häntä autettiin ja tuettiin. Laulua, esityksiä, aterointia, arpajaisiakin. Vaikka eläke olisi ollut varsin vaatimaton, niin avoin sydämellisyys, ei voivottelu tulojen vähyydestä, olivat yhteinen piirre kaikissa tilaisuuksissa. Tätä on inkerinsuomalaisuus parhaimmillaan. Usean sukupolven yhteistä elämää, mutta myös tulevaisuutta. Ei pidä lainkaan ihmetellä sitä, että Inkerinmaa toimi osaltaan suurkaupunki Pietarin vilja-aittana ennen vuoden 1917 vallankumouksen pyörteitä. Aivan kuten Suomen maaseutua viljelijöineen on kiittäminen Helsingin ja muiden kaupunkien asukkaiden ruokkijana ennen surullisen ja juurettomuuteen johtaneen maaltamuuton aikaa 1960-luvun lopussa. Yhteiselo toimii, kun jokainen organisaatio tekee parhaansa omalla osaamisalueellaan. Tämä ei tarkoita toisen kustannuksella hyötymistä, riistämistä tai ryöväämistä vaan yhteistyötä ja - toimintaa.

Oman lehden tärkeys

Tästä siirryn hyvin lyhyesti käsittelemään lehteämme, INKERILÄISTEN viestiä: Lehtemme kaipaa, tarvitsee, suorastaan huutaa lisää aineistoa, lisää uutta tietoa ja inkeriläisten kokemuksia. Sillä ei ole merkitystä, ovatko kirjoitusaiheet minkä seuran jäseneltä, mutta tosiasia on, että juttulaari uhkaa tyhjetä.Lehti on inkeriläisten yhdysside, lujempi kuin mikään internetin ihmeellinen maailma, josta tieto häviää avaruuteen hakkerin napin painalluksella. Olemme tosiasiassa tilanteessa, jossa oma ajattelumme lehdestä on muuttunut huutavan ääneksi korvessa. Tiedän nyt kohtaamisteni perusteella, että paikallisyhdistyksillä on paljon ”hiljaista tietoa”, itse elettyä ja usein yhdessä toisten inkeriläisten kanssa elettyä ja koettua. Huonoimpana vaihtoehtona periytyvälle aikalaistiedolle olisi mielestäni lehtemme lakkauttaminen. Ei kai sentään vielä? Netti ei korvaa painettua sanaa missään muodossa – ei sen tiedot säästy sukupolvien ajan, kuten lehden säilyvät.

Yhteistyötä vai ei ja jos ei, miksi ei?

Tähän asti kaikki hyvin? Kyllä, mutta... miksi ei yhteistyö aina toimi, vaan on parhaimmillaan tai pahimmillaan ollut useampiakin samaa asiaa/toimintaa ajavia inkeriläisjärjestöjä?Oma subjektiivinen maallikkonäkemykseni tähän kysymykseen on se, että ehkä pinnalliset erimielisyydet eivät aiheudu minkään tahon kokevan olevansa toista pätevämmän ja ajavan parhaiten inkeriläisten asioita.

Perustelen oletusväittämääni kerroksittaisella muuttoliikkeellä Inkeristä muualle. Erottelisin seuraavasti:

– Suomeen ennen vuotta 1918 muuttaneet inkeriläiset ja heidän jälkeläisensä

– Suomeen 1920–1930 -luvuilla muuttaneet inkeriläiset ja heidän perinteensä jatkajat eli jälkeläiset
– Suomeen Toisen Maailmansodan aikana muuttaneet inkeriläiset, joista valtaosa joutui palaamaan takaisin Neuvostoliittoon.
– Tämän alaviitteenä noin 8 000–10 000 inkeriläistä tästä ryhmästä, jotka eri tavoin välttivät palautuksen Neuvostoliittoon
– Presidentti Mauno Koiviston eri syistä ideoima "inkeriläisten paluumuutto"
– 2000-luvulla tapahtuneet muutot Suomeen Venäjältä ja Virosta

Voisin kuvitella näistä perussyistä, jopa asioihin tästä syystä liittyvistä painotuksista johtuvan Inkeri-aiheisen toiminnan eriytymisen ja hajautumisen eri yhdistyksiin.Alakohtana luettelolleni ajattelen näiden lisäksi nykyinkeriläisten kielellistä identiteettiä; esimerkiksi oman kokemani perusteella Turussa toimitaan yhdessä, olkoon käyttökielenä suomi tai venäjä, mahdollisesti vironkieli. Helsingissä puolestaan venäjänkieliset inkeriläiset toimivat omassa yhdistyksessään ja suomenkieliset omissaan. Lisäksi Viestin numerossa 5-6/2018 mainittiin uusimpana tulokkaana Akateeminen Inkeri-seura ry, jonka 16.10.2018 järjesti ensimmäisen seminaarinsa Helsingissä. Itselläni ei ole tietoa oletusväittämieni paikkansapitävyydestä, mutta kuten vanha sanonta kuuluu: "Rohkea rokan syö" ja siksi uskallan esittää näkemykseni tai oikeammin arveluni. Sitä paitsi pidän rokasta, hernerokasta.

Kaksi toimintamahdollisuutta, vai olisiko sittenkin kolme?

Mikä on inkeriläisten ja inkeriläisyyden tulevaisuus Suomessa tai muualla, jos ja kun yhteistä puhekieltä ei ole ja kun viimeinenkin inkeriläisveteraani on poistunut joukostamme?Tulevaisuus on silloin nuoremmissa inkeriläisissä, niin paluumuuttajien lapsissa kuin valtioiden rajat ylittävissä, inkeriläisyys yhteisenä nimittäjänä toimivissa yhteistyön muodoissa, yhteisissä juurissa.

Ihmisiä tuvan täydeltä.

Lyhyesti sanoen: Tulevaisuus on luottamus ja siihen rakentuva yhteistyö, kaikkien inkeriläisten yhteistyö ja perinnetietoisuus juuristaan. Se, että olisi useita samaa asiaa samalla toimintatavalla ajavia "kilpailevia" seuroja, ei ehkä tulevaisuudessa olisi järkevää, se ei välttämättä kokoaisi uusimpia ja iältään nuorempien toimijoiden mahdollisia uusia inkeriläisyhteisöitä laajemmin. Ei ollut järkevää aikoinaan ylläpitää kahta eri urheiluliittoakaan, SVUL:ia ja TUL:ia, jotka olivat järjestäytyneet erilaisten niiden johtajien edustamien senaikaisten poliittisten perusteiden mukaan. Ei se edistänyt sitä työtä, jota varten ko. järjestöt olivat perustettuja: Yksittäisten urheilijoiden tai joukkueiden yhteisyyttä, suomalaista urheilua.Näin en soisi käyvän jatkossa inkerinsuomalaistenkaan osalta Suomessa, keskenään samoilla perusteilla kilpailevaa, samaa työtä edustavaa paikallista tms. yhdistystä.

Eri käyttökieli ei poista samaa juuripohjaa, joten näen yhteistyön etenemisen tältä pohjalta tärkeänä. Ajan mittaan kun Suomessa asuvat inkeriläiset kuten kaikki muutkin joutuvat omaa elämäänsä ja osaamistaan esim. työelämässä laajentaakseen opettelemaan suomenkielen ainakin välttävästi. Toinen asia, mikä on hyväksyttävä itsestäänselvyytenä, on oman kotikielen käyttö omissa yhteistilaisuuksissa. Tosin tämän käytön haittapuolena on se, että nämä järjestöt eivät saavuta yhteistä toimintaa niiden suomenkielisten kanssa, jotka taas

eivät kykene kommunikoimaan venäjäkielellä.Politiikkaa ei voi hyväksyä lainkaan pohjaamaan tätä toiminta-ajatusta, politisoituminen vain hajottaa, kuten historia muissa yhteyksissä on opettanut. Puolueet ovat keinotekoisia, syntyperä ja siten ehkä myös elämän perusta ei ole.Toinen vaihtoehtohan on perustaa Inkeriläisten Perinneyhdistys, mutta en ihan vielä näkisi sen täyttävän inkeriläisten yhteistoimintaa; syntyyhän uusia, inkerinjuurisia lapsia jatkuvasti ja rajojen takana on sama tilanne.

Kolmas vaihtoehto?

Entä kumpi malli, paikallisyhdistys vai Inkeri-liitto? Näen nämä kaksi toimijaa puhaltavan yhteiseen hiileen, kuten on tarkoitettukin. Inkeri-liiton hallitukseen kuuluu paikallisyhdistysten jäseniä, kolmas toimintatapa on ainakin Helsingissä, mutta ymmärtääkseni myös Tampereella, kokoontuminen kirkon yhteydessä.Ei ole toista ilman toista, näkisin.Entä Pääkaupunkiseutu, Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja muut, lähikunnissa asuvat inkeriläiset? Kattavatko Liiton järjestämät retket, paikallisyhdistysten tai Liiton järjestämät vuosikokoukset ja kuukausittaiset lauantailuennot sen vapaan seurustelun tarpeen, mikä syntyy kun ”vellokset tapaavat vellokset”? Eivät kata oman, subjektiivisen näkemykseni perusteella.

Ehkä tarvittaisiin yllämainittuja alueita edustava toimiva Uudenmaan kerhokokonaisuus yhdessä kotikielenään venäjää puhuvien kanssa. Yhteisnimikkeenä olisi inkeriläisyys ennen ja nyt, painottuen nykyhetkeen. Näitä asioita meidän kaikkien olisi hyvä pohtia mielessämme ja tapaamisissamme. Siis sitä, kuinka tästä eteenpäin?

Neljäs, tulevaan valmistautuva vaihtoehto

Me emme saa unohtaa ilmastonmuutosta ja sen aiheuttamia uhkakuvia, kuten tulvivaa Suomenlahtea, pakolaisuutta muualta maailmasta Suomeen ja Pohjolaan, muuttuvaa luontoa ja köyhtyvää taloutta. Emme saa unohtaa Siperian tai Tiibetin sulavia metaanisoita ja niistä purkautuvia kaasuja ympäristövaikutuksineen koko maailmassa. Tämä kauhuskenaario sen osoittaa: Meidän on oltava yhdessä ja tehtävä yhteistyötä yhdessä, suomalaisten, kaikkien inkerinsuomalaisten, suomenruotsalaisten, yli rajojen, yli keinotekoisten esteiden, toivoakseni kaikkien kansojen kanssa.

Tässä ilmastonmuutoksen aiheuttamassa mallissa yhteistyö on välttämätöntä riippumatta puhekielestä. Tämä toimintamalli sulkee samaan sisäpiiriin inkerinsuomalaiset kaikkialla lähialueillamme, maiden rajat menettävät – toivottavasti – jossain määrin merkitystään olosuhteiden pakosta, sillä hätä on globaali. Emme ole kokeneet tällaista ennen.

Ilmastonmuutoksen kohdatessamme ei tärkeintä enää ole yhteinen kieli, vaan yhteinen mieli ja tahto, yhteistyö, jonkalaista emme ole koskaan kokeneet ihmiskunnan historiassa.Tähän olisi hyvä valmistautua jo nyt – yhteistyötä luomalla, tutustumalla, hyväksymällä toisemme kotimaasta riippumatta. Aatteet häviävät, mutta kansat jäävät.

Juhani Valo

Juhani Valo puhuu Hyvinkäällä Inkeri kerhon tilaisuudessa.

Hyvinkään tapahtumassa nautittiin upeasta kulttuuriannista.

INKERI-SEMINAARI HANGOSSA 2.2.2019

Paavo Ripatti

Istun bussissa joka alkaa täyttyä ja saan vierustoverin. Hän esittäytyy nimellä Lidia Pukki. Keskustelu luonnollisesti hakeutuu henkilöhistoriaamme. Meidät molemmat oli tuotu lapsena Hankoon, josta Lidian matka jatkui Lahden seudulle. Äitini ja minut sijoitettiin Jokioisiin. Me jäimme pysyvästi Suomeen, mutta Lidian tie vei takaisin Neuvostoliittoon kohteena Tverin alue. Sitten hän tuli "paluumuuttajana" jälleen Suomeen. Nyt Mauno Koiviston luvalla. Odotimme mielenkiinnolla seminaaria.

Istumme Hangon kaupungintalon upeassa juhlasalissa, joka on täyttynyt kuulijoista. Ohjelmapaketissa on neljä luentoa. FT Reijo Rautajoki aloittaa aiheena; "Inkeriläisten kierros suomenlahden ympäri 1943–1945". Toim.joht. Raissa Keskkula Virosta jatkaa kertomalla "Inkeriläisen äitinsä tarinan". Kahvitauon jälkeen entinen museonjohtaja Marketta Wall; "Inkeriläisten vastaanottokeskus Hangossa 1943–1944" ja lopuksi; "Inkeriläisten paluumuutto Suomeen 1990-luvulla", emerita prof. Kaija Heikkinen. Kaikki muodostivat yhdessä hienon tiiviin kokonaisuuden.

Hanko oli kovia kokenut kaupunki. Välirauhan jälkeen luovutettu ja väestä tyhjennetty venäläisten varuskuntakaupunki. Sitten suomalaisten takaisin valtaama ja 80 prosenttisesti tuhoutunut. Tänne sitten suurin osa inkeriläisistä tuotiin. Luennoitsija mainitsi kolme syytä tähän väestönsiirtoon. Heimotyö sekä pelastaminen nälältä ja sodan muilta kauhuilta.Kolmantena ja tärkeimpänä hän painotti työvoimaksi saamista Suomelle. Vastaanotto-, majoitus- ja huoltopaikoiksi varattiin suurimmat rakennukset kuten opistot, työväentalot ja koulut, jotka olivat rautatien lähellä. Järjestelyt hoiti armeija ja huollosta, muonituksesta sekä lääkinnästä vastasivat lotat.

Aluksi oli kolmen viikon karanteenileiri tarkastuksineen ja täisaunoineen. Näin estettiin tautien puhkeaminen ja leviäminen. Mutta kiireen keskellä jopa viihtyvyyteenkin pystyttiin panostamaan. Tämän jälkeen tulivat kuljetukset työ- ja sijoituspaikoille. Tämä väestönsiirto oli muualla maailmassa tapahtuneisiin verrattuna pieni, mutta pienelle maalle ja pienelle tuhotulle kaupungille se oli melkoinen ponnistus. Myöskin jokaiselle siihen joutuneelle se oli omakohtainen tragedia. Esityksien kuvat kertoivat tästä omaa karua kieltään. Äidin tarinassa tämä tuli erityisen lähelle. Keskeisenä tässä oli matkassa kaikkialla kulkenut iso perheraamattu. Ja komeahan se oli, nyt seminaarissa näytetyssä kuvassa entisöitynä. Luterilainen usko antoi voiman ja antoi toivon jaksaa eteenpäin.

"Väestönsiirto oli muualla maailmassa tapahtuneisiin verrattuna pieni, mutta pienelle maalle ja pienelle tuhotulle kaupungille se oli melkoinen ponnistus."

Mutta rauhan tultua väestön siirrot jatkuivat. Inkeriläiset houkuteltiin palaamaan takaisin. Tulomatkalla Hankoon bussissa eräs matkalainen kertoi tästä oman tarinansa. Valvontakomitean upseeri mairitteli kuinka kaikki pääsevät kotiin. Jos se on tuhoutunut tehdään uusi. Kun juna saapui Viipuriin

tulikin junaan toinen komento. Nyt näyttäytyi teatterinaamion januskasvojen kova ja kylmä puoli. Teräesineet ja kirjat otettiin pois. Pienen tytön matkaan ottamat koulukirjat säästyivät kun hän suurine kellohameineen istui kirjalaukun päällä. Ulkona roihusivat liekeissä laulukirjat, raamatut ja muu kirjallisuus. Että se siitä sanan vapaudesta. Junakin vei aivan muualle kuin kotiin. No miksi palattiin? Yhtenä syynä olivat jo mainittu houkuttelu ja suuret lupaukset. Painostus, jopa uhkailu. ”Eivät ne suomalaiset teitä täällä kauan pidä, jos ette nyt tule hyvällä niin myöhemmin käykin huonosti”. Osalla oli omaisia Neuvostoliitossa, joillakin huonoja kokemuksia sijoituspaikasta. Tuli myös joukkopsykoosi, mennään kun muutkin menevät. Valtiovallan asennekin oli nuiva. Ja taustalla hääräili vielä ”punainen valpo” ja sisäministeri Yrjö Leino.Heimopataljoonassa taistelleille luvattiin kansalaisuus, mutta toisin kävi. Heidätkin piti palauttaa, mutta palautusjunasta ”unohtuivat” ovet auki ja ”luonnollisen poistuman” seurauksena suuri osa katosi. Suomeen jäi 8000 inkeriläistä, joista puolet vielä pakeni Ruotsiin.

Eteemme heijastettiin taululle myös ote Paasikiven päiväkirjasta, jossa hän toivoo ”että loputkin inkeriläiset poistuisivat jonnekin” Tuntui kolealta. Kun rauha tuli sota ei loppunut, vain ampuminen lakkasi. Sota kansojen välillä jatkuu taloudellisella, poliittisella ja ideologisella tasolla. Puhutaanpa nyt kybersodastakin. Olinpa näköjään minäkin joskus ollut este Suomen poliittiselle liikkumavaralle. Mutta samalla palautui mieleen myös ensimmäinen sijoituspaikkamme Jokioisilla, jossa äitini oli karjanhoitajana. Talossa oli työmiehinä myöskin kaksi venäläistä sotavankia. Aina kun ruoka-aika tuli, talonväen myötä kaikki istuimme saman pöydän ympärille.

”Olinpa näköjään minäkin joskus ollut este Suomen poliittiselle liikkumavaralle.”

Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta olen saanut elää elämäni tämän henkisessä Suomessa. Mutta vaellus ei vieläkään päättynyt. Ilmapiiri Neuvostoliitossa väljeni. Tässä kohtaa presidentti Mauno Koivisto antoi kutsun ns. paluumuutolle. Kutsuun vastasikin yli kolmekymmentä tuhatta henkeä. He ovat sijoittuneet ympäri maata, paljon kuitenkin pääkaupunkiseudulle. Tässä lyhyt tiivistelmä seminaarista. Koin sen hyvin henkilökohtaisena, olinhan itsekin pienenä osana tämän historian näyttämöllä.

Istumme jälleen bussissa. Nyt kotimatkalla. No Lidia, mitä jäi mieleen? ”Voi, tuli paljon tietoa. Tämä kaikki on pääosin tiedossa, mutta tuli paljon lisätietoa. Kunnioitus Suomea kohtaan lisääntyi. Ei paljon puhuta siitä kuinka paljon meidän edestämme tehtiin kaikenlaista työtä jokaisen muuton yhteydessä. Ilmaistakin työtä sydämellä ja rakkaudella. ” Taidatkos sen paremmin sanoa. Ja niinhän tuo edellä mainittu Iso Kirjakin sanoi niistä kolmesta jotka pysyvät, että suurin niistä on rakkaus. Tähän on hyvä lopettaa.

Tapahtuman järjestivät Hanko maailmankartalle ry, Hangon museon ystävät ry ja Hangon kulttuuritoimi. Tapahtuma oli maksuton ja kaikille avoin. Seminaarin materiaali tallennettiin Hangon museon arkistoon.

Marketta Wall kertoi inkeriläisten vastaanotosta.

Raissa Keskkula Virosta kertoi äitinsä tarinan.

Wladimir Kokko Pietarista puhui tapahtumassa.

ANTTI HYPPÖSEN MUISTOLLE

Vuosi 2019 tavoitti meidät suru-uutisella. Myrsky-yönä 2. tammikuuta Antti Hyppönen nukkui pois tästä ajasta.

Antti oli syntynyt 3.helmikuuta 1925 Valkeasaaren Myllykylässä. Pieni, mutta merkittävä yksityiskohta oli, että Antin syntyessä kuulemma ulkona oli ollut melkoinen lumimyräkkä. Antin tulo- ja lähtöhetket ajoittuivat myrskyihin. Myrskyjen mies eli pitkän elämän täynnä myrskyisiä käänteitä.

Antin lapsuus ajoittui vallankumouksen jälkeiseen Neuvosto-Venäjään. Valkeasaari oli rajapitäjä ja rajajoki virtasi muutama sata metriä Hyppösten talosta. Antti oli lapsena ujo. Myöhemmin elämä muokkasi hänestä kuitenkin rohkean mielipiteissä ja toiminnassa.

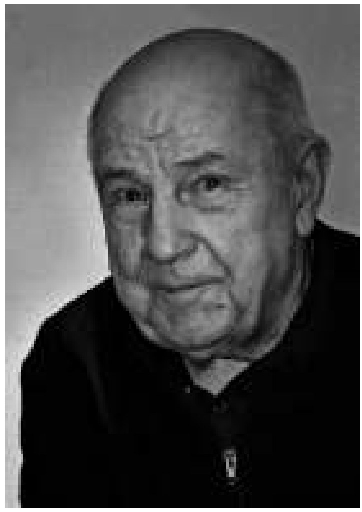
Antin vanhemmat olivat tulleet uskoon Inkerin vapaakirkollisen herätyksen aikana. Perheessä oli viisi lasta, joista yksi kuoli nuorena.

1930-luvun Stalinin vainoaallot tavoittivat myös Hyppöset. Erityisen kohtalokas oli vuosi 1937. Marraskuussa vangittiin isä Johannes ja hänen kaksi poikaansa edellisestä avioliitosta. Isä oli leskeksi jäätyä avioitunut uudelleen ja tämän perheen neljäntenä lapsena syntyi Antti. Isän menetys oli kova paikka 12-vuotiaalle Antille. Kun otin silloin tällöin aiheen puheeksi, isäni vähätteli sen traumaattista vaikutusta kertomalla, että ”kaikkien isäthän oli viety”. Niin varmasti olikin, mutta se ei vähentänyt isän ikävää, joka näkyi Antin elämässä. Arkistojen avauduttua 1960-luvulla selvisi, että isä Johannes oli teloitettu 8.tammikuuta 1938.

Hyppöset olivat niitä Inkerinsuomalaisia, jotka evakuoitiin Suomeen 1941 syksyllä. Jatkosodan alettua suomalaiset valloittivat Valkeasaaren. Naiset ja lapset vietiin sodan jaloista Suomeen. Miehikkälän pakolaisleirin jälkeen Antti pääsi työmieheksi Mynämäelle. Perhe, jossa Antti teki maataloustöitä, kohteli Anttia hyvin ja muistot niiltä vuosilta olivat Antin mielessä valoisia.

Vuoden 1942 joulu oli Antin elämässä käänteentekevä. Silloin hän vieraili Tampereella ja meni paikalliseen helluntaiseurakuntaan. Siellä koettu uskoontulo antoi Antin elämälle uuden sisällön. Antti liittyi Turun Baptistiseurakuntaan ja oli sen jäsen siihen saakka, kunnes pakkoluovutukset alkoivat.

Vuoden 1944 joulu on Antin mielessä yhtenä synkimmistä hänen elämässänsä. Vähän ennen joulua alkoivat pakkopalautukset, johon myös Antti, hänen kaksi sisartansa ja äiti joutuivat. Matka vei perheen ohi kotikonnun aina Kalininskin seudulle. Paikallinen kolhoosi tarjosi töitä ja niihin oli tartuttava. Antti teki mielellään metsätöitä, sillä olihan hän Suomessa kasvanut aikuiseksi mieheksi.

Vuoden 1949–1952 Antti vietti vankeudessa. Siihen aikaan voimassa ollut passimääräyksen rikkominen toi vankeuden, jossa Antti oppi näkemään Neuvostojärjestelmän mädänneisyyden.

Monien vaiheiden jälkeen Antti päätyi Petroskoihin 1960-luvulla. Siellä hän avioitui Lyydia Porkkasen kanssa ja heille syntyi neljä lasta. Elämä Petroskoissa ei onnistunut suuren asuntopulan takia. Toiminnan miehenä Antti löysi töitä ja asunnon Viron Tamsalusta. Siellä hän kasvatti lapsensa ja teki puusepän töitä paikallisessa sovhoosissa. Perhe oli aktiivisesti mukana paikallisessa baptistiseurakunnassa.

Antin toimeliaisuus ja luja tahto tulivat erityisesti esille, kun hän aloitti vuonna 1987 prosessin, jonka seurauksena vuoden kuluttua kahdeksan henkinen perhe pääsi muuttamaan Neuvostoliitosta Suomeen. Joulun alla 1988 Georg Ots otti kyytiin onnellisia matkustajia. 44 vuotta Antti oli haaveillut tästä hetkestä – nyt se toteutui!

Suomessa koti löytyi Tampereelta. Jo eläkeikäisenä Antti teki mielellään töitä paikallisen Baptistiseurakunnan talonmies-vahtimestarina. Antti oli loppuun asti seurakuntaihminen. Hän eli seurakunnan sykkeessä jakaen sen huolet ja ilot.

Antti oli meille lapsille rakas isä, joka omista traumoista ja koettelemuksista huolimatta halusi antaa meille paremman tulevaisuuden.

Pauli Hyppönen
Kirjoittaja on Antin poika

Elza Vatiska
s. 06.09.1922 Skuoritsa
k. 14.02.2019 Lahti

Kiittäen ja kaivaten
sukulaiset ja ystävät

Herra on minun paimeneni
ei minulta mitään puutu.
Viheriäisille niityille hän vie
minut lepäämään;
virvoittavien vetten tykö
hän minut johdattaa. (Ps. 23)

Elzan siunaus Lahdessa la 2.3. kello 11.30 Mustankallion kappelissa. Muistotilaisuus Onnelanpolun palvelutalon kerhohuoneessa. Muistotilaisuuteen ilm. 050 444 9480

WIIPURIN LINNAN RITARIEN MATKA

Matkakertomus 3.–6.9.2018 Teksti ja kuvat: Alina-Sinikka Salonen

Liki 60 innostunutta matkalaista lähti syyskuussa kohti Inkeriä kauimmaisena kohteena Novgorod. Alkumatkan oppaana toimi Martti Luukko ja Viipurista eteenpäin Olga Kulikova. Ohitimme matkalla mm. Säkkijärven, jossa on suomalaisten rakentama uusi ortodoksinen kirkko ja Virolahden, joka on ollut tärkeä kivipaikka Pietaria rakennettaessa. Talvipalatsin monoliitti on haettu sieltä. Ennen Viipuria on 1798 perustettu Sorvalin hautausmaan. Nyt jo edesmennyt Reino Hukka kertoi aikaisemmilla matkoilla, kuinka hän oli onnistunut selvittämään siellä olleen setänsä hautapaikan sijainnin Mikkelistä löytyneiden hautakarttojen avulla. Alue oli tuhottu ja useimmat hautakivet viety pois, mutta Reino oli raivauttanut setänsä haudan kohdan ja pystyttänyt siihen uuden hautakiven. Sinne poikkesimme aina, kun Hukka oli matkalla mukana.Viipurista suuntasimme Kronstadtiin, joka on sotilaiden kunniakaupunki. Vuoden 2010 väestönlaskennassa sen asukasluku oli 43 005.

Nikolai II halusi tehdä Pyhän Nikolauksen Laivastokatedraalista laivaston henkisen keskuksen. Kirkko valmistui 1918 ja sen seiniä kiertävät mustat laatat, joille on kullatuilla kirjaimilla kirjoitettu kaatuneiden ja meren viemien merimiesten nimet vuodesta 1695 alkaen.

Hatsinan palatsi
Ilta oli jo pitkällä kun menimme katsomaan Hatsinan palatsia ja sen kaunista puistoa. Saimme kuulla vuonna 1781 valmistuneen palatsin historian johon liittyivät niin Katariina Suuri, kreivi Orlov kuin keisari Nikolai II:kin. Palatsia on restauroitu vuodesta 1970 lähtien. Nykyään se on yksi Venäjän maailmanperintökohteista.

Palatsin nurkalla ilta-auringossa.

Velikij Novgorod
Seuraavan päivän ohjelma oli varsin tiukka. Se alkoi kolmen tunnin kiertoajelulla Hatsinassa. Sitten ajoimme 2.5-tunnin matkan Novgorodiin. Novgorod on Pietari-Moskova –päätien tuntumassa. Sieltä on matkaa Pietariin on 180 km, Moskovaan 560. Novgorodin vanhan kaupungin laidalla niin sanotulla "Jaroslavin pihalla ja torilla" eli vanhan ja uuden kaupungin erottavan vallin sisällä sijaitsee 7 kirkkoa (Pyhän Nikolauksen kirkko on yksi näistä) ja useita ihmeellisiä rakennuksia. Näköpiirissä oli myös toinen valli, paremminkin muuri eli Venäjän vanhin 900–1100 -luvuilla syntynyt Kreml. Novgorodissa siitä käytetään nimeä Detinets. Alue kuuluu Unescon maailmanperintöluetteloon.

Novgorod on suomeksi uusi kaupunki. Vuonna 2009 tämä "uusi" kaupunki täytti 1150 vuotta. Laskin, että kaupunki on syntynyt v. 859. Vertailun vuoksi mietin, että Suomen vanhin kaupunki Turku on yli 700 vuotta vanha ja se on syntynyt 1200–1300 luvuilla. Ikäero on melko suuri.

Novgorod kuului Kiovan suurruhtinaskuntaan. Jaroslav Viisas on valittu vuosina 1015 ja 1019 sen suurruhtinaaksi. Hänen valtakautensa aikana kristinuskon asema Venäjällä lujittui, mikä näkyi niin, että perustettiin ensimmäiset luostarit, rakennettiin lukuisat temppelit, käännettiin kreikan kielestä kirkolliset kirjat venäjäksi, samalla kirjakielen käyttö laajeni. Kaupungissa on nykyään Jaroslav Viisaalle nimetty yliopisto.Velikij Novgorodia on sanottu Venäjän luku- ja kirjoitustaidon alkulähteeksi. Muinaisajoilta lähtien se on ollut kronikkojen ja kirjojen kirjoittamisen keskus. Siellä ei kirjoitettu ainoastaan virallisia asiakirjoja, vaan jopa talonpojat kirjoittivat kirjeitä. Arkeologit ovat löytäneet noin 1000 tuohikirjettä, joista suurin osa on Novgorodin valtiollisen museon kokoelmassa.

Kaupunki on kirkkojen kaupunki, erityisesti tämä vanha osa. Ostin mukaani suomenkielisen kirjasen, jossa on kooste kaupungin historiasta. Siinä olevasta vanhan kaupungin kartasta löysin 32 kirkkoa, kaksi luostaria sekä yhdet luostarin rauniot. Vallin ulkopuolellakin on kirkkoja näköetäisyydellä. Ryhmämme oli aika myöhään liikkeellä, mutta kun kuljimme kauppatorin läpi, emme nähneet montaakaan kauppiasta kojussaan. Ehkä tähän vaikutti myös vesisade. Kremlin kupeessa Olhavan joen varrella on uimaranta. Uimareitakaan ei näkynyt,

olihan jo syyskuu.

Toisen maailmansodan aikana 1941–1944 Novgorod oli saksalaisten miehittämä ja pahoin tuhoutunut. Sodan jälkeen kaupunki rakennettiin uudelleen. Neuvostoaikana Novgorodista muodostui huomattava teollisuuskeskus. Kaupungin suurimmat yritykset ovat kemian tehdas, pakkausvalmistaja, purukumitehdas ja metallitehdas. Suuri taloudellinen merkitys on myös matkailulla. Vuonna 2007 kaupungin majoituslaitoksissa yöpyi 163 400 asiakasta, kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2000.

Velikij Novgorod on koko Venäjän alkulähde samoin valtiojärjestelmän, ortodoksisuuden, luku- ja kirjoitustaidon, sekä demokratian. Se on museokaupunki ja hansaliiton kaupunki, ja keskiaikaisen kaupankäynnin keskus. Se on kansanrunoelmien synnyinmaa.Jo tämän lyhyen käynnin perusteella uskon ymmärtäväni, mitä Toivo Flink kirjoitti minulle ennen matkaa: ”Levollista ja kiinnostavaa matkaa Novgorodiin. Venäjäksi sen koko nimi on Velikij Novgorod, suuri Novgorod. Suomen suuri-adjektiivi ei vastaa venäjän sanaa velikij ----- vanha keskusta on näkemisen arvoinen, ja historiansa syventymisen arvoinen sitäkin enemmän.”En ihmettele, että Velikij Novgorod on ollut kaupungin virallinen nimi vuodesta 1999 alkaen.

Terijoen kautta Viipuriin

Matka Terijoelle oli rauhallista maisemien katselemista. Sen aikana Pietari Jääskeläinen kertoi isästään, kuuluisasta pastori Juhani Jääskeläisestä. Ajoimme halki Inkerinmaan. Terijoen kirkon piha-alueella on tilaisuus jaloitella ja ihailla suomalaisten varoilla ja työvoimalla kunnostettua kirkkoa ja sen aina yhtä kaunista ja hyvin hoidettua puistoa. Pihalla on terijokelaisten sotilaiden muistomerkki.

Viipurissa matkalaiset tervehtivät muun muassa Ville Vallgrenin veistämää Torkkeli Knuutinpoika -patsasta, ihailivat Pyöreää tornia ja illallistivat Torkkelinpuistossa sijaitsevassa Espilä-ravintolassa. Espilä on kunnostettu vanhojen kuvien pohjalta.

Matti Lepistö näyttää nauttivan myös Terijoen kirjon piha-alueesta.

Muistomerkin laatassa lukee: ”Tälle paikalle on haudattu ja siunattu 75 sodissa 1939–1944 kaatunutta suomalaista terijokelaista sotilasta.”

Kotia päin
Aamupäivän jokainen sai viettää haluamallaan tavalla. Kiersin osin Valma Karlsson, osin yksinäni kaupunkia. Lounastimme Pyöreässä tornissa, jossa sikäläinen laulaja viihdytti meitä venäläisellä musiikilla. Ruokailun jälkeen teimme vielä kaupunkikierroksen, jonka aikana opas esitteli bussista käsin tärkeitä rakennuksia ja niiden mahdollisia kytköksiä Suomeen. Olen ajanut lukuisia kertoja Viipurin kautta Inkeriin ja Karjalaan. Tämä oli ensimmäinen laaja kierros, joka lisäsi tietoani nykyisestä Viipurista. Näin, että se on verrattavissa suomalaisiin samankokoisiin kaupunkeihin uusine asuinalueineen.

Meillä oli matka, jonka anti ei ole rahalla arvioitavissa. Illansuussa Helsingin Kiasma-pysäkille pysähtyneestä bussista lähti tyytyväisiä, mutta väsyneitä matkalaisia eri puolille Suomea.

LEHDEN MAKSAMINEN

Hyvät Inkeriläisten Viestin lukijat. Lähetimme joulukuisen lehden välissä tilisiirrot koskien niin lehden vuosimaksua kuin liiton jäsenmaksuakin. Suuri joukko viimevuotisia tilaajia ei ole vielä lehtimaksua suorittanut. Tarkistathan onko maksusi ajan tasalla. Jos haluat perua tilauksen ole pikimmiten yhteydessä toimitukseen. P. 050 599 6773 tai inkerinviesti@suomi24.fi

Lehden tilaajakunta pienenee vuosi vuodelta, joten jokainen maksu on elintärkeä lehden jatkuvuuden takia.

Ystävällisin terveisin
Lehden toimitus

OLGAN TARINA 1/2

Positiivisella asenteella vastoinkäymisiä päin
Kuva ja teksti: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Kävin haastattelemassa Jyväskylässä asuvaa inkeriläistä Olga Kalliota (os. Muosolainen). Kun hän kertoi tarinaansa, minusta tuntui siltä kuin olisin istunut elokuvissa. Niin elävästi hän piirsi eteeni kuvat saksalaisen sotilaan mustista kengistä, päättömistä kanoista, samovaarin ääreen kokoontuneista naisista ja isoäitiin takertuneista alastomista lapsista. Kirjoittajana voin vain yrittää tavoittaa samaa tunnelmaa kuin ihastuttava kertoja, joka naurahtaa olevansa ”vasta 93-vuotias”.

Olga Kallio (os. Muosolainen) Syntyi 20.7.1925 Pietarhovin Luisinon kylään eli nykyiselle Pietarhovin kadun alueelle.

Äiti: Anna Abrahamintytär Hämäläinen
[5 sisarusta: Henrikki (pappi), Juho (seppä), Olga, Valpuri, Maria, Katri ja Anna.]

Isä: Nikolai Aleksanterinpoika Muosolainen
[1 sisar ja 5-6 veljeä]

Jyväskylässä asuva 93-vuotias Olga Kallio (os. Muosolainen) tuli Suomeen vuonna 1943.

”Synnyin heinäkuussa 25 Luisinon kylän taloon numero 25. Osoite on jäänyt hyvin muistiin. Kylässä oli toistasataa taloa ja asukkaina etupäässä suomalaisia. Siis meikäläisittäin suomalaisia, Suomessahan sanotaan, että inkeriläisiä”, Olga Kallio sanoo.Olgan isä Nikolai soti I MS:ssa puna-armeijan riveissä saksalaisia vastaan. Hän jäi 1914 sotavangiksi ja vietti Saksassa neljä vuotta. Vapauduttuaan hän palasi Venäjälle ja tapasi Ropsun alueelta, Hietamäen seurakunnasta kotoisin olleen Annan. Anna oli Pietarhovissa kätilöopintojensa takia. Lempi leimahti, mutta liitto jäi lyhyeksi. Olga syntyi 1925 ja vanhemmat erosivat jo 1927. ”En tiedä tarkkaan miten siinä kävi, mutta äiti sanoi joskus vossikkana toimineesta isästä, että ’Se oli

viisas hevonen kun toi isännän aina kotiin'", Olga naurahtaa. Erossa äidille määrättiin tämän myötäjäishirsistä rakennettu talo ja isälle hevonen ja kiesi.

Nikolai ja Anna olivat molemmat suomalaisia ja puhuivat suomea keskenään. Tyttärelle suomenkieli ei kuitenkaan siirtynyt kuin yksittäisinä sanoina. Sujuva suomi tarttui Olgaan vasta tämän tultua monen mutkan kautta Suomeen kesä-heinäkuussa 1943."Äidinkin suomi oli niin vanhaa suomea, että kantaväestö ei täällä oikein ymmärtänyt häntä."

Olga sanoo inkeriläisten olleen tarkkoja juuristaan."Se meni samalla tapaa kuin mustalaisilla. Jos joku heistä meni entisaikaan valkolaisen kanssa naimisiin, hänet suljettiin pois suvusta. Samoin oli inkeriläisten kanssa. Yhteisö oli tiivis ja puoliso tuli löytää omista porukoista. Mites se sanontakin menikään?, Olga miettii.Sitten hän muistaa: 'Venäläistä piä veljenäs ja veistä piä hihassas'.

Luisino oli Pietarin eli silloisen Leningradin esikaupunkialuetta johon oli tsaarin vallan aikaan rakennettu varuskunta ja tsaarin kesäpalatsi. Kun Saksa hyökkäsi 1941 Pietariin, Olga oli seitsemännellä luokalla ja suoritti juuri pääsytenttejä jatko-opintoihin. Olgalla oli kaksi ystävää, joiden kanssa oli päätetty lähteä opiskelemaan lääketieteen alaa. Tarkoitus oli valmistua merivälskäreiksi."Me ihailimme merivälskärien pukuja. Niillä oli hameelliset hienot merimiesasut ja me ajateltiin, että tuollaiset mekin halutaan", Olga nauraa. Toinen tytöistä oli Nina Teider ja toinen Helmi Kiiski. He tekivät Pietarissa sairaala-alueen pommisuojissa pääsykokeet ja jännittivät tuloksia."Pietaria pommitettiin silloin jo kovasti. Se oli traagista aikaa enkä oikein ymmärrä miten me pystyttiin keskittymään."

Kun pääsykokeiden tulokset julkistettiin, Pommitukset olivat käyneet jo niin hurjiksi, että äidit eivät halunneet päästää tyttäriään kaupunkiin. Tietoa sisäänpääsystä ei kuitenkaan muulla keinoin saanut, joten Olga rohkaisi mielensä. Hän löysi Fantankankadun ilmoitustaululta kaikkien tyttöjen nimet ja riemuitsi pommien räiskyessä ympärillä. Kotimatka olikin sitten hankalampi, sillä sähköjunan raiteet pommitettiin poikki."Otin raitsikan Strelnaan ja kävelin sieltä 10 kilometriä kotiin. Äiti oli kauhuissaan", Olga kertoo.Vaikka hänet ystävineen hyväksyttiin kouluun, he eivät sinne koskaan päässeet. "Se elämä meni siitä ihan hulluksi. ihmiset vetivät sukulaisruumiita kelkalla, joivat likaisesta Nevasta vettä ja söivät koiria jos niitäkään oli enää", Olga sanoo ja pyörittää päättään.Hän kertoo nähneensä dokumentteja Leningradin piirityksestä ja miettineensä, että oli onni, että hän ehti alueelta pois.

Maan sisään

Äidin vanhapiika-sisarukset, tyttären kaima Olga ja Valpuri poikkesivat siskonsa luona matkalla evakkoon. Äiti kehotti heitä kuitenkin jäämään taloon."Jos jäätte tänne, kaivetaan tuohon talon taakse maasirpalesuoja", äiti lupasi."Ja niin me neljä naista tartuimme työhän", Olga sanoo.Yksi kylänmiehistä kävi neuvomassa, että sirpalesuoja kannatti kaivaa suorakaiteen sijaan z-malliseksi jotta suoja olisi mahdollisimman hyvä."Sitten saksalaiset tulivat lähemmäs ja pommit tippuivat ihan lähelle. En tiedä mikä meitä siinä varjeli. Äiti sisaruksineen olivat hyvin uskovaisia ja siellä kuopassa kävi kyllä sellainen rukousvimma. He vuoroin lauloivat, itkivät ja rukoilivat suomeksi."Välillä katosta rapisi multaa ja maa tärisi. Vaikka Olgaa hirvitti, hän kurkki välillä maakuopan hirsien ja katon välisestä raosta ulos."Kerran näin, että tankki oli tulossa just meidän päälle. Tankin toisella puolella oli järvi ja toisella syvä oja. Yhtäkkiä se pysähtyi ikään kuin miettimään, että kumpaan suuntaan menisi. Se oli niin jännittävää ja pelottavaa, että pyörryin. Kun tokenin näin tankin kääntyvän ojan yli ja huokasin. Muuten se olisi tullut suoraan päälle."

"Näin mustanlikaisen käden kouraisevan leipää hänen käsistään ja taas minulta sammui filmi".

Maakuoppaan pääsi niin matalaa sisäänkäyntiä pitkin, että liikkuminen onnistui vain konttaamalla. Sisäänkäynnin edessä oli pieni luukku. Räiske ja pauhu oli pelottava."Yhtäkkiä laskeutunut kuollut hiljaisuus tuntui kuitenkin paljon kamalammalta." Kuoppaan kuului

vain yläpuolella kulkevien askelia ja kuopassa mukana ollut valkoinen japaninpystykorva heristi korviaan. Yhtäkkiä luukku potkaistiin sisään ja kuului vihaista ja epäselvää, huonoa venäjää. ”Ketä siellä on. Tulkaa ulos”, joku käski napakasti.”Äiti meni luukulle polvillaan ja rukoili suomeksi. Minä kurkistin sivusta ja näin kahdet saksalaiset bootsit oviaukossa ja pyörryin taas”, Olga sanoo.Hän toteaa, että venäläisiin sotilaisiin he olivat jo tottuneet, mutta saksalaiset näyttivät ihan toiselta ja uudella tapaa pelottavilta. Buutsien jälkeen luukusta sohaistiin aseella ja komennettiin. Äiti sanoi suomeksi, että «voi hyvä jumala, joko te nyt tulitte». Sotilas tiukkasi onko kuopassa miehiä ja sotilaita, mutta äiti vastasi, että naisia vain. Sitten hän tarjosi miehelle kuivattua ruisleipää.”Näin mustanlikaisen käden kouraisevan leipää hänen käsistään ja taas minulta sammui filmi. Aina kun jotain kamalaa tai ylen inhottavaa tapahtui minä pyörryin hetkeksi”, Olga sanoo ja naurahtaa vähän. Vaikka tilanne oli pelottava, naurattaa se vähän näin jälkeenpäin.Äiti ojensi seuraavaksi sokeripussia ja taas lahjukset otettiin vastaan.”Äiti osasi lähestyä miestä vatsan kautta”.Sitten sotilas komensi naisia pysymään kuopassa. ”Säilytte siellä paremmin”, hän sanoi. 16-vuotias Olga painautui äitinsä ja tätinsä kanssa kuopan reunaa vasten ja jäi kuuntelemaan sodan ääniä. Välillä käsiaseet paukkuivat lähellä ja ulkoa kuului askelta ja ääntä. Venäläisiä ei yllä enää liikkunut, pelkkiä saksalaisia.”Tai eihän ne saksalaisia kaikki olleet vaan mukaan oli värvätty puolalaisia ja kaikkia joita matkan varrelle oli osunut.”

Kun sodan äänet harvenivat kuului enää kaakatusta. ”Saksalaiset tai ketkä lie olivat tappaneet meidän kanat ja kun päättömät kanat olivat lentäneet ylt ympäriinsä, seinät olivat punaisena verestä. Pölkyllä oli vielä verinen kirves”.Olga-tädin lehmä oli sentään säästetty, mutta se oli huonossa kunnossa. ”Me ei oltu päästy 2-3 päivään lypsämään sitä ja se ei pysynyt enää jaloillaan kun nousimme kuopasta. Se hengittikin niin vaikeasti, että ajattelimme ensin, että siihen on ehkä sattunut joku ammus. Kun lehmää sitten ryhdyttiin lypsämään, maidon tulo ei meinannut loppua ollenkaan. Sitä tuli ja tuli. Ja kun se saatiin lypsettyä tyhjiin se tokeni siitä ihan kokonaan.”

Leipää ja heil-huutoja

Kolme saksalaista upseeria ja tulkkina toiminut paikkakunnan seppä Müller tulivat jonkun ajan päästä sanomaan naisille, että heidän pitää lähteä kotoaan. Joukot ovat pysähtyneet hetkeksi, mutta turvallista alueella ei ollut.Kun tulkki huomasi, että naisilla oli lehmä, hän sanoi saksalaisille upseereille, että lehmälle täytyy kirjoittaa kulkulupa. Muutoin vaarana oli, että sotilaan vievät matkan varrella naisilta elukan. Lappu kirjoitettiin ja naiset pakkasivat matkaan eväitä niin paljon kuin jaksoivat kantaa. Viereisen kolhoosin pihassa oli hevonen ja rattaat, mutta hevonen oli niin säikky, että sitä ei saatu talttumaan. Naiset lainasivat sentään rattaita. Se helpotti tavaran kuljetusta kohti äidin Mari-siskon kotia.

Ensimmäisenä kohdalle osui parin kilometrin päässä sijaitseva Olgina eli Ristkylä. Kylässä oli valtava määrä saksalaisia sotilaita purkamassa koppiautoa. Miehet seisoivat jonossa ja tavara siirtyi eteenpäin sylistä syliin. Yksi miehistä lähti kulkemaan naisia kohti. ”Me emme ymmärtäneet mitä hän puhui, mutta miehellä oli vuokaleipä kainalossa ja ymmärsimme eleistä, että hän halusi ehkä antaa sen meille. Kun emme tehneet mi-

Niin on pyöreäposkinen tyttö”, Olga Kallio nauraa ja näyttää nuoruuden kuvaansa.

tään, hän käveli kärryn luo ja nosti leivän sen päälle, löi kannat yhteen ja teki Heil-tervehdyksen kädellään, Olga kertoo. Vähän matkan päästä vastaan tuli kaksi saksalaista asemiestä, jotka tarttuivat tädin taluttaman lehmän naruun."Havahduin, että nythän se kulkulupa täytyy kaivaa esiin ja juoksin miesten luo lappu kädessä. Sotilaat lukivat lapun ja kyllä niiden ilmeet olivat aikamoiset. En unohda sitä koskaan", Olga nauraa."Sitten hekin kolauttivat kantapäitään yhtaikaa yhteen ja tekijät sen Heil-tervehdyksen. Niin me päästiin eteenpäin, mutta matkaa oli kuitenkin vielä paljon".

Kuopasta keittiöön

Mari-tädin talo oli saksalaisten valtaama. Talon emäntää ei näkynyt missään ja naiset marssivat saksalaisupseerien luo tiedustelemaan tämän ja talon toisessa puolikkaassa asuvan Sohvin olinpaikkaa. Kävi ilmi, että naiset olivat lapsien kanssa talon taakse kaivetussa sadesään raiskaamassa savisessa kuopassa. Marin puoliso Aapo Haltsonen ja Sohvin mies eivät olleet paikalla.Olgan äiti sanoi, ettei lapsia voi moiseen mutakuoppaan laittaa ja meni tyttärensä kanssa upseerien luo. Äiti ehdotti, että naiset siirtyisivät kuopasta keittiöön ja varastohuoneeseen, jotka näyttivät olevan käyttämättöminä. Tämä kävi ja naiset pääsivät sisätiloihin.Saksalaiset ottivat naiset ystävällisesti vastaan ja heitä kutsuttiin jopa juhliin. Äiti oli kuitenkin sitä mieltä, että moinen ei sopinut ja naiset pysyttelivät omissa oloissaan."Muistan yhden illan kun istuttiin siinä keittiössä. Siinä oli neljä sisarta Olga, Valpuri, Maria ja Anna ja minä. Samovaari siinä tupsutteli henkeään ja oli niin kodikasta ja leppoisaa. Oli syksyä ja ulkona oli sellainen sininen hetki. Jäi jotenkin idyllinen hetki siitä mieleen.»Rakkaaseen muistoon vaikuttanee sekin, että se jäi yhdeksi viimeisistä yhteisistä hetkistä Inkerinmaalla. Viikon päästä sodan äänet tuntuivat vähän vaimenneen ja äiti halusi lähteä katsomaan josko koti olisi vielä pystyssä."Me lähdimme äidin kanssa kotiin. Sanoimme heit, mutta emme arvanneet, ettemme sen koommin enää näkisi", Olga sanoo.

"Samovaari siinä tupsutteli henkeään ja oli niin kodikasta ja leppoisaa."

Hirsitöitä ja pyykkäystä

Talo oli pystyssä, mutta ei ihan entisellään. Ammus oli repäissyt seinästä hirren. "Tiedätkö me hankittiin se hirsi kolhoosin kasvihuoneilta, nostettiin jollain keinoin ylös ja lukittiin paikoilleen ja tilkittiin katon rajaan", Olga muistelee.Saksalaisia kävi vähän väliä ihmettelemässä sodan keskellä asuvia naisia. Kun yksi sotamiehistä keksi kysyä äidiltä voisiko tämä pestä korvausta vastaan hänen pyykkinsä, äiti tarttui toimeen. "Sillä tavalla saatiin leipää tai kuka mitäkin toi säilykkeitä meille. Muutoin olisi varmaan kuoltu nälkään."

Tuli talvi ja kevät alkoi näkyä horisontissa. Kun rintama siirtyi 1942 lähemmäs Pietaria, sotilaiden vierailu ja pyykkivuoret vähenivät. Sitten kylään tuli taas Müller-tukki ja saksalaiset upseerit. Nyt oli taas lähdettävä tai vaarana oli jäädä pahasti sodan jalkoihin. Upseerit sanoivat, että aamulla hevoskyyti hakee naiset tavaroineen. Määränpäästä ei ollut puhetta. "Äiti oli koko yön haudannut astioita, levysoittimen ja ompelukoneen kanalan maapohjaan kaivamiinsa kuoppiin. Ajatus oli, että on sitten jotain kun palataan. Kun tuli aamu minä nukuin unisena sängyssä. Kaikki epävarma tuleva vei voimat, enkä meinannut jaksa nousta. Varmaan pelottikin kovasti."Silloin yksi saksalaisista sotilaista syöksyi makuhuoneeseen ja iski tyynyyn aseellaan niin, että höyhenet tuprahtivat huoneen täydeltä ilmaan."Sellaisen lähdön sain silloin".Perheen koira jäi yhdelle pyykillä käyneelle saksalaiselle, joka lupasi pitää siitä huolen. Hän käski naisten kirjoittaa hänelle myöhemmin osoitteensa, jotta hän voi palauttaa koiran näille. Koira jäi omille teilleen ja naisten matkaan tuli vielä monta vastoinkäymistä.

Kolkko kunniakuja

"Astuimme jo kerran kuljetusjunassa Pietarhovista kohti tuntematonta, mutta pääsimme vain Strelnaan asti. Tuli pommitus, jossa veturi kaatui kyljelleen ja ensimmäiset vaunut silpoutuivat sivuilleen mikä minnekin. Me olimme junan loppupäässä ja vaunumme pysyi pystyssä ja ihmiset ehjinä."

Olgan taju sammui moisesta jyskeestä ja ehkä aliravitsemuksestakin. Äiti raahasi hänet

vaunuista ulos.”Heräsin siitä penkalta, nojaamasta puun runkoon. Äiti huomasi, että olimme lähellä isän uuden perheen asuintaloa ja menimme sinne hetkeksi turvaan.

Kohta naisia kuitenkin vietiin kuitenkin taas eteenpäin.”Muistan sen yhden suoran tien kylästä eteenpäin. Tie reunoilla kasvoi isoja puita. Jokaisessa puussa roikkui hirtettyjä. Sellainen kunniakuja meille oli tehty. Siellä oli venäläisiä vanhoja miehiä ja ihan nuoria poikasia. Oli naisiakin. Nuoria ja vanhoja. Mutta armeijan miehiä ei olut lainkaan. Kai ne olivat jotain vastustajia. Jotkut olivat jo pudonneet puusta kun kaularanka oli katkennut. Haju oli kauhea. Se oli ihan kuin sellainen kauhunkelmo olisi siinä ollut kaiken yllä. Ei uskaltanut katsoa sivuille vaan tuijottaa vain tietä”, Olga kertoo.

”Se oli ihan kuin sellainen kauhunkelmo olisi siinä ollut kaiken yllä. Ei uskaltanut katsoa sivuille vaan tuijottaa vain tietä.”

Seuraavaksi suuntana oli Viro ja entisen Puolan alue. Tämäkin matka tyssäsi alkuunsa kun pommitukset katkaisivat raiteet.

”Meitä ei päästetty härkävaunuista ulos. Pari päivää me siellä odotettiin kun kiskoja korjattiin. Sitten matka jatkui.”Aina välillä juna pysähtyi ja ihmiset kuskattiin saunaan. Ensimmäisen kerran tämä tapahtui Riiassa, lähellä Latvian keskitysleiriä. Puhuttiin täisaunoista, vaikka kiuasta ei ollut ja vettäkin isolle ihmismäärälle vain muutaman pienen letkut verran. Olga kysyi sotilailta eikö katosta roikkuvasta kourumaisesta kraanoista saisi laskettua vettä.”He naurahtivat ilkeästi, että eivät ne ole suihkuja”. Saunataukojen jälkeen vaunussa oli väljempää.

Henkilökunta tarkasteli betonisessa saunahuoneessa alastomia ihmisiä. Lajitteli elinkelpoisiin ja heikkoihin. Moni oli jo niin nälkiintynyt ja sairaalloinen, että hyvä kun pysyi jaloillaan.”Muistan kun siellä oli yksi meille tuttu mummo, jolla oli mukana neljä tyttären lastaan. Tytär ja tämän mies olivat jääneet Pietariin työmatkalle, eivätkä päässeet sieltä pois. Mummo oli joutunut lähtemään lasten kanssa pakoon. Näen vieläkin ihan kuin sieluni silmin kuinka se mummo ohjataan toiseen huoneeseen. Siellä oli sellainen rautainen ovi ja mummolla kaksi nuorinta lasta sylissään. Lapset olivat huonokuntoisia ja kaksi vanhinta yritti ottaa mummosta kiinni, mutta kun ei ollut vaatteita joihin tarttua, he pysyttelevät vain ihossa kiinni. Näin kuinka he hoipertelivat siitä ovesta toiselle puolelle. He katosivat sille tielleen.”Olga osui tähän samaiseen kaasukammioon uudestaan vuosikymmeniä myöhemmin. Hänellä oli silloin mukana turistiryhmä jonka tulkkina hän toimi, eikä hän ennalta tiennyt minne oli menossa. Tuttu paikka ja vanhat muistot salpasivat hengen. ”Minuun sattui niin pahasti kun tunnistin paikan, että ihan puhekyky oli mennä. Sanoin, etten voi nyt tulkata. Muistin, että se oli juuri se paikka, jonne se tuttu mummo niiden lastenlasten kanssa joutui,” Olga sanoo ja puristaa nyrkkiä rintaansa vasten. Muisto mummosta lapsineen tuntuu yhä yhtä pahalta kuin vuonna 1942.

Igan äiti, Anna Abrahamintytär Hämäläinen on kuvassa toinen vasemmalta. Vieressä istuu Juho-veli. Muut kolme ovat heidän ystäviään.

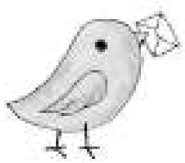
Perillä keskitysleirissä
Matkan varrella kuskattavia saunotettiin kahteen kertaan. Puolan alueella sijaitsevassa Breslaun kaupungissa he yöpyivät kirkossa. Kyyditettävät eivät missään vaiheessa tienneet oliko matkaa vielä pitkälti jäljellä ja minne heitä lopulta oltiin viemässä. ”Onneksi sain olla koko ajan yhdessä äitini kanssa. Hän rukoili paljon ja turvasi Jumalaan”, Olga kertoo. Sitten vaunu pysähtyi viimeisen kerran. Oltiin perillä Dachaun keskitysleirissä."Sinne vaan isojen, korkeiden piikkilankojen taakse meidät käskettiin – Kaikki, jotka olivat matkasta hengissä selvinneet. Moni ei selvinnyt. Meidät määrättiin parakkeihin asumaan ja idästä tulleille laitettiin paitaan kangaslappu jossa luki Ost. Juutalaisilla oli Daavidin tähti ja puolalaisilla P. Ranskalaisten tunnus oli F. OST-merkin taakse meni aika moni. Kaikki idästä tulleet”.

Kun Olga Kallio muistaa sota-ajan tapahtumat veitsen terävästi ja kertoo niistä tunteella, joka vie kuulijan mukanaan. Vaikka tarinat ovat usein synkkiä ja raastavia, ei Olgasta syntyy ennen kaikkea mielikuva elämäniloisena ja hymyilevänä naisena.

Olgan tarina jatkuu Inkeriläisten viestin seuraavassa numerossa

LUKIJAPOSTIA

INKERINSUOMALAISET GPU:N ORJINA

”Rakas siskoni. Saimme sinun kirjeesi äsken. Siitä saimme tietää, että olet vielä elossa. On kulunut 16 vuotta kun viimeksi tapasimme, emme tiedä saammeko vielä nähdä toisemme. Täällä me Siperiassa touhuilemme hiljalleen”.

Yllä oleva on tarkka lainaus kirjeestä, jonka lähetti veli H Siperiasta vuonna 1938 siskolleen. Bolsevikkien tullessa valtaan vuonna 1937 oli Inkerissä suomalaisia yhteensä noin 160 000 henkeä. Näistä tunnusti luterilaista uskontoa noin 140 000 ja kreikkalaiskatolista noin 20 000 henkeä.

Bolsevikkivaltakauden aikana on noin 23 000 Inkerinsuomalaista teloitettu tai nääntynyt Neuvostoliiton lukemattomiin vankiloihin, karkotettuja on noin 60 000, joista ainakin 15 000 on sortunut epäinhimilliseen kohteluun kurjien asunto-olojen, tautien ja nälän vuoksi ennenaikaiseen hautaan.

Juutalaisten johtama GPU oivalsi pian, että karkotettujen välittämisestä voisi koitua erinomainen tulolähde eli liikeyritys. GPU:n päällikkö Jagoda perusti työvoimatoimiston, jonka tehtävänä oli välittää GPU:n karkottamia ihmisiä heistä eniten maksaville työnantajille. Kaikki toimiston tuottama voitto koitui GPU:n hyväksi ja huomioon ottaen, että karkotettujen lukumäärä kohosi useaan miljoonaan henkeen. Voimme vain laskea tämän voiton olleen suunnattoman. Tämä liiketoimi oli valtion hyväksymää orjakauppaa. Kuinka vähän GPU laski arvoa

karkotettujen hengelle todistaa se, että Äänisjärvestä Vienanmereen johtavaa kanavaa rakennettaessa kuoli noin 100 000 pakkotyöläistä kylmään, tauteihin ja nälkään.

Kirjoittaja haastatteli vuosia sitten Virossa inkeriläisiä. Heillä oli yhteisiä tilaisuuksia, joissa tunnelma oli lämminhenkinen. Koettelemukset olivat yhdistävä tekijä. Järvenpään Jampassa asui muutama inkeriläinen, joita yritin lähestyä tapaamisen merkeissä. En tiennyt silloin enkä nyt varmuudella mistä kiikasti. Joka tapauksessa kohtelias kieltäytyminen oli aina edessä.Tulin lopulta siihen käsitykseen, että Suomen kohtelun muuttuessa kylmäksi näihin tänne pyrkivien kohdalta, epäluulo ja kauheat muistot sulkivat ovet. Jos näin oli, silloisen Suomen johdon historia tekoineen ei ansaitse noilta osin kuin häpeän tunteen. Onko raakuus sivistyksen? lisääntyessä kadonnut. Jokainen meistä voi vastata siihen.

Järvenpää 17.09.2018
Yrjö Rantanen

INKERINSUOMALAISIA TULKKEJA

Neuvostovenäjän aikana Suomesta vieraili tiuhaan valtuuskuntia erityisesti Leningradissa ja Moskovassa. Toimin vuonna 1986 Suomalaisen tieteellisteknisen toimikunnan vetäjänä tutustumisvierailulla Leningradin Työläisten yliopistoon ja Moskovan Polytekniseen yliopistoon. Saimme vierailun ajaksi oppaaksi ja tulkiksi mainion sympaattisen inkerinsuomalaisen nuoren naisen, Liljan, jonka sukunimeä en valitettavasti muista.

Oppaamme tulkitsi erinomaisella sujuvalla suomenkielellä isäntäprofessoriemme esitelmiä. Saimme muun muassa tietää, että länsimaisena keksintönä pidetty etäopetus on tosiasiassa keksitty Venäjällä 1500-luvulla Pietarin kaivoskoulussa. Yksi astronauttikin oli kuulemma suorittanut tutkintonsa Moskovan yliopiston kirjekurssilla. Oppaamme hymyili tätä tulkatessaan vienosti ja kertoi meille myöhemmin kaskusta, jonka mukaan kirjekurssin suorittanut kosmonautti osasi kyllä päästä ilmaan, mutta ei ollut ehtinyt suorittaa kurssin osaa, jossa kerrottiin, miten pääsee alas.

Turun Yliopistossa opiskellessani kuulin tarinan kunnallisneuvos Arvo Toivosen johtamasta, laatuaan ensimmäisestä turkulaisvaltuuskunnan vierailusta Leningradissa. Vieraanvaraisuus oli tietenkin suurenmoista. Loisteliailla läksiäisillallisilla Leningradin kaupunginjohtaja piti keskinäistä ystävyyttä korostavan ylistyspuheen ja ojensi kaupungin lahjana miniatyyrimaalauksella koristetun upean Palech-rasian.Kaupunginjohtaja kohdisti jokaiselle vierailijalle muutaman sanan. Kaupunginhallituksen jäsenelle, kokoomuksen edustajalle Olavi Santalahdelle puhuessaan, kaupunginjohtaja totesi, että venäläinen isäntäväki on kyllä tietoinen, että gaspadin Santalahti on burzui, porvari. Niinpä hänen pitää erityisesti kertoa totuus näkemästään ja kokemastaan.

Santalahti lupasi tehdä niin. Hän jatkoi, että toki olen porvari, mutta se ymmärretään Suomessa hieman eri tavoin kuin täällä. Valtuuskuntamme jäsenistä Eino Lehtinen ja Heikki Heino ovat kyllä kommunisteja, mutta yksityisyrittäjiä. Lehtinen on kauppias, Heimo tehtailija, minä olen palkannauttija. Lehtinen ja Heino asuvat omissa asunnoissaan, minä porvari vuokralla. Ja itse voitte arvioida, kummalla meistä on porvarin vatsa – Lehtisellä vai minulla?Kun huumorintajuinen inkerinsuomalainen tulkki Matti Tatti oli tulkinnut elävästi ja elein Santalahden puheen isännille, taputuksista ja naurusta ei tahtonut tulla loppua.

Kari Lampikoski

LUKIJAPOSTIA TOIMITUKSEEN:

Inkeriläisten Viestin toimitus ottaa mielellään vastaan lukijoiden tarinoita, runoja, reseptejä, sananlaskuja ja mielipidekirjoituksia jotka liittyvät tavalla tai toisella Inkeriin ja inkeriläisyyteen.Lähetä kertomuksesi toimitukseen joko postitse osoitteeseen: Inkeriläisten viesti, Renkkelintie 28, 40950 Muurame tai sähköpostitse inkerinviesti@suomi24.fi

Jos lähetät postitse valokuvia, palautamme ne niin toivottaessa.

TALLINNAN LAULUJUHLAT 2019

20.–21. heinäkuuta 2019 pidetään Viron Harjumaalla vironinkeriläisten XXIX laulu- ja tanhujuhlat, jotka järjestää inkerinsuomalaisten Tallinnan Seura yhdessä Viron Inkeri-Liiton sekä Vironsuomalaisten Kulttuuri-itsehallinonnon (ESKO) kanssa.

20. heinäkuuta
klo 12.00 pidetään Põllkülan muistolehdossa inkeriläisten pelastusoperaation 75-vuotispäivän kunniaksi muistomessu. Seuraa hartaushetki Paldiskin ortodoksihautausmaalla. Palvelevat Tallinnan Pyhän Pietarin suomalaisen seurakunnan pastorit Hannele ja Markku Päiviö.

Klo 14.00 alkaa Paldiskissa inkerinsuomalaisten evakuoinnille omistettu kansainvälinen seminaari, jossa esitelmöivät historioitsijat Reijo Rautajoki ja Toivo Flink Suomesta sekä saksalaismiehitystä Virossa tutkinut historioitsija Meelis Maripuu (Eesti Mälu Instituut).

21. heinäkuuta
klo 11 alkaa jumalanpalvelus Kosen kirkossa (pastorit Kerstin Kask, Hannele ja Markku Päiviö), josta siirrytään juhlakulkueessa laulukentälle. Juhla alkaa klo 13.00.

Tämän vuoden juhlia pidetään myös Viron Inkerinsuomalaisten Liiton 30-vuotispäivän kunniaksi.

Terveisin,
Annaliisa Abramova
Viron Inkerinsuomalaisten Liitton sihteeri

Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään
lauantaina, maaliskuun 30. päivänä 2019 klo 14.00
Karjalatalolla
Inkeri kodissa
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä kevätkokoukselle määrätyt asiat.

Äänivaltuutettuja ovat v. 2019 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2019 jäsenmaksunsa.

Hallitus

INKERI KODIN JOULU

Teksti ja kuvat:
Anne Tuohimäki

Lauantaina, joulukuun 1. päivänä viettiin perinteistä joulujuhlaa. Juhlapaikkaa koristivat joulukuusi ja kynttilät. Inkeri kotiin oli kokoontunut alun kolmattakymmentä juhlijaa, mutta harmillisesti nuorta polvea edusti vain muutama henkilö.

Helsingin seudun Inkeri-seuran puheenjohtaja Toivo Tupin avasi juhlan lukemalla **F.E. Sillanpään** Taatan joulutarinan. Yhteislaulun ja **Kustaa Vilkunan** kirjoittaman Vuotuinen ajantieto -teoksen jouluaiheisten tietoiskujen vuorotellessa, aika vierähti mukavasti. Emännät olivat panneet pöydän koreaksi ja juhlan kohokohtana saapui tietenkin odotettu joulupukki. Lahjoja ei toki saanut ilman jonkinlaista ohjelmanumeron esittämistä. Sai laulaa, lausua runon, kertoa pienen tarinan tai tositarinan tai esittää jopa taikatempun. Jokaiselle riitti pukin kontista jokin pieni paketti. Harvinaisempaa toki on, että pukkikin sai lahjan, lämpimät villalapaset. Kotiin lähdettiin hyvän joulun toivotuksin.

Paavo näyttää tempun.

Anitta esittää laulun.

TAPAHTUMAKALENTERI

SUOMEN INKERI-LIITON OHJELMA KEVÄÄLLE 2019

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivien varsinainen ohjelma Inkeri kodissa, Käpylänkuja 1 alkaa totuttuun tapaan klo 14.00. Kahvia tarjolla klo 13.30 alkaen.

La 27.4. Toimittaja ja sosiaali- ja kulttuuriantropologi Lea Pakkanen esittelee työryhmä "Santeri Pakkanen – Lea Pakkanen – Meeri Koutaniemi" suunnitelman toteuttaa inkerinsuomalaisten vaiheista kertova multimediainstallaatioprojekti. Projektin tavoitteena on lisätä tietoisuutta inkerinsuomalaisten historiasta ja paluumuuton syistä ja seurauksista sekä pohtia inkerinsuomalaisten suhdetta Suomen historiaan ja suomalaisuuteen.

La 25.5. Tapahtui Inkerissä. Ruotsin television (SVT2) suomenkielisen toimituksen valmistama ohjelma, jossa haastatellaan Ruotsissa asuvia inkeriläisiä. Ohjelma kestää tunnin. Toimittaja Anneli Kuhlfält on inkerinsuomalainen jälkeläinen. Osa haastatteluista on ruotsiksi, mutta ne on tekstitetty suomeksi. Inkeriläisten sivistyssäätiö on osallistunut filmin tekemiseen.
Filmi on katsottavissa myös toukokuun loppuun asti oheisesta linkistä:
https://www.svtplay.se/video/20525560/det-hande-i-ingermanland

Hyvinkään Inkeri-kerho
Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 16) kello 14.
Kevään 2019 kokoontumiset: 3.3., 7.4. ja 5.5.

Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Inkeri Ojala 040 071 6727 inkeri.ojala@gmail.com
Lahden seudun Inkeri-seura ry tilinumero:
FI62 1298 3000 0247 22

Turun seudun Inkeri-seura
Vuoden 2019 tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat klo 14.00:
Su 10.3. Kevätkokous ja naisten päivän juhla
Ma 22.4. Pääsiäisjuhla
Su 12.5. Äitienpäivä
Su 29.9. Syyskokous
La 2.11. Pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla inkeriläisten muistomerkillä klo 12 ja kahvitarjoilu Varissuon kirkossa klo 14
To 26.12. Tapaninpäivän Joulujuhla

Muu toiminta:
Terveysneuvonta ja vastaanotot
Käsityö- ja askartelukerho
Beseda-kerho Eero Pellisen johdolla
Päivystys- ja kirjastotoiminta
Lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan
Nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.)
Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, facebookista ja puh. 045 668 7628.
Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

KESÄJUHLAT 2019

Suomen Inkeri-liiton kesäjuhlat järjestää Turun Seudun Inkeri-seura

6.7.2019 Piikkiössä

Villa Balticassa, Luodontie 501, 21500 Piikkiö

Alustava aikataulu

Klo 11.00 kokoontuminen

Klo 12.00 juhla alkaa

Klo 14.00 ruokailu

Juhlat jatkuvat ja päättyvät noin klo 18.

Piikkiöön linja-autokuljetus Varissuon kirkolta.

Tarkempi ohjelma seuraavassa lehdessä.

TERVETULOA!

Juhlia koskevat tiedustelut:

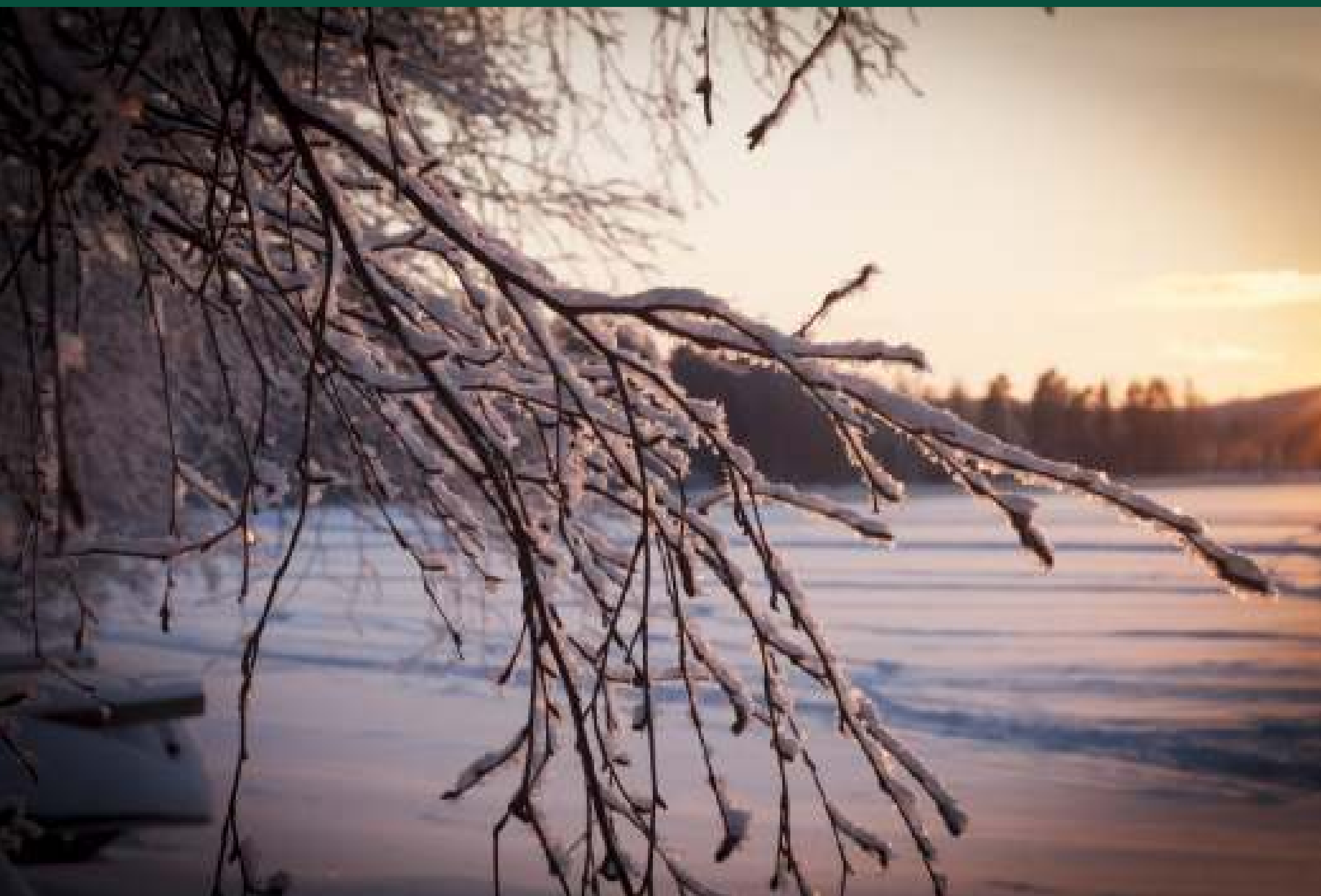
Lyydia Bazaleva p. 045 668 7628, tsis.turku@gmail.com

Posti Green

Tulen sanat

Akka kaukinen ajjaa
Hyyssä helma, jäässä paula,
Hunnusikko huutehessa,
Hallass hammeen helmat,
Jäinen kattila kääjess,
Jäinen kauha kattilassa.

Larin Paraske
Lempaala - Sakkola (Metsäpirtti)

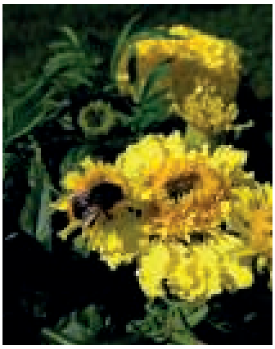
Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

2-3 / 2019

KUTSU INKERILÄISTEN KESÄJUHLIIN
Venjoen kirkon ehtoolliskalkki
HÖYRYLAIVALLA TALLINNAAN
Olgan tarina 2
JA PALJON MUUTA!

KANSIKUVA

Kansikuva: Kimalaiset raidallisissa kesähousuissaan tuovat kesän tullessaan. Kuva RMK.

Numero 4/2019 ilmestyy viikolla 39. Aineisto toimitukseen 2.9. mennessä.
Numero 5-6/2019 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 27.11. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 2-3 / 2019

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

ISSN 1236-9586

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2019
35€ EU-maat
40€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 31916602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Inkeriläisten Viesti N:o I 20.1.1959 Päätoimittaja AAPPO METIÄINEN LAIMINLYÖTYJÄ

"Olemme jo aikaisemminkin eri yhteyksissä todenneet, että entisen Inkerin suomalainen väestö on emä-Suomen kansan yleisessä tietoisuudessa ollut laiminlyöty. Jo ennen itsenäisyyttämme tiedettiin, mitä on Viro ja virolaiset, tunnettiin Viena ja Aunus, vieläpä Vepsäkin, mutta ei Inkeriä. Vasta kaksikymmenluvun vaihteessa. Inkerin pakolaisten saavuttua Suomeen, alkoi tilanne tässä suhteessa jossain määrin korjaantua.

""Mutta sittenkin he ovat suomalaisia. Heitä ei ole ankara tsaarien Venäjä saanut muuksi muuttumaan, eikä vallankumouksen jälkeinen uusi ideologiakaan toisiksi tulemaan. He ovat säilyttäneet ikivanhat tapansa, kansalliset perinteensä, esi-isiensä uskon, suomalaisen kielensä ja mielensä. Tältä pohjalta meidän on arvostettava entisen Inkerin suomalaisen asujamiston kansallisia saavutuksia."

PÄÄKIRJOITUS

Nämä kaksi kappaletta olen lainannut ensimmäisestä Inkeriläisten Viestistä numerosta 1, vuodelta 1959, päätoimittajana toimineelta Aappo Metiäiseltä. Hänen pääkirjoitukseensa on helppo yhtyä samanmielisin ajatuksin. Inkerinsuomalaisia laiminlyötiin tietoisesti tulemasta kansamme tietoisuuteen, heistä ei puhuttu Suomessa. Ei saanut tai voinut "reaalipoliittisista syistä" puhua. Onneksi ajat ovat toiset, vaikenemisen pakko ei vaientanut ikuisesti kansaamme. Me arvostamme inkerinsuomalaisia!

Päätoimittaja Metiäinen jäi historiaan Viestin ensimmäisenä päätoimittajana. Minä en haluaisi jäädä historiaan kunniakkaan lehden viimeisenä päätoimittajana toimituksen valoja viimeisenä kulkijana sammuttelemaan, mutta pahalta näyttää.

Jos tämä, tai joku tätä seuraavista pääkirjoituksista jää 60-vuotiaan, kunnianarvoisan lehden viimeiseksi, lehden vuosikymmenien ajan tallentamat elämät ja teot säilyvät kuitenkin ikuisesti jälkinä inkeriläisten elämän ja historian lehdille tallennettuina asioina, iloina ja suruina, ihmisten ainutlaatuisen elämän ainutlaatuisina muisteloina.

Siitä pitää huolen jo yksinomaan inkerinsuomalaisten kerätty ja taltioitu historia, muistot ja tallenteet. Tunnistamattomatkin kuvat tunnistamattomista tapahtumista ovat osa inkerinsuomalaisten historiaa, elämäntaivalta.

En vielä julista Inkeriläisten Viestin lopettamista, mutta ei lehden tilanne hyvältäkään näytä. On selvää, kuten oli selvää sotaveteraaniemmekin kohdalla, että kerran niin elinvoimaiset lehdet ja muu kirjallisuus hiipuvat viimeistään sillä hetkellä, kun viimeinenkin veteraani nukkuu pois. Sama tilanne on lehteämme lukevien inkerinsuomalaisten kohdalla: Kun viimeinenkin liittomme jäsen ja lehden tilaaja nukkuu ikiuneen, on lehden ja muun inkeriläistoiminnan tehtävänä toimia perinteen vaalijana, muistoperinteen tallentavana yhdistyksenä vähin-

tään jälkipolven mielissä, jos ei virallisena yhdistyksenä.

Uskallan todeta, että inkerinsuomalaisten perinne ja tieto eivät tuhoudu, vaikka meistä jokaisesta aika ajallaan jättääkin; tiedämmehän vieläkin ja saamme uuttakin tietoa muustakin muinaisesta historiastamme, alkusuomalaisten esivanhempiemme elämästä ja asumisesta, tavoista ja tottumuksista.

Tämä lehti, tärkeä yhdysside, on kuitenkin toiminut vasta 60 vuotta ja mikäpä on se aika, jos vertaamme inkeriläisten historian pituutta ankaralta keskiajalta tähän päivään saakka. Monet asiat ovat muuttuneet keskiajalta, mutta alkuperäinen Inkerinmaa, inkerinsuomalaisten elinalue on edelleen olemassa ja pysyy olemassa riippumatta valtioiden tai kansojen rajoista. Otetaan vaikkapa saamelaiset esimerkiksi: He elävät, muuttavat ja kuolevat, mutta elämän kummut ja kukkulat, maastot, rakennukset ja tiet jäävät olemaan. Sama juttu kertautuu luonnollisesti inkerinsuomalaisten osalta: Jos luonnonmullistus, kuten tulva ne alueet peittäisi, niin siellä veden alla se on: Inkerinmaa.

En kirjoita tätä pääkirjoitusta synkällä mielellä, kaikella maallisella kun on oma aikansa ja paikkansa. Historian puiden

lehdet saavat inkerinsuomalaisten elämästä lisää lehtivihreää, noin vertauskuvallisesti. Katsokaa, kuinka lumisen talven jäljiltä luonto herää, linnut aloittavat laulunsa ja elämänketjun muut renkaat, aina kirottuja hyttysiä myöten, syntyvät kohtaamaan uuden kesän. Näin elämä jatkuu inkerinsuomalaistenkin osalta heidän jälkeläisissään ja taas heidän jälkeläisissään niin kauan, kuin Suurempi Voima sallii elämän ylipäätään jatkuvan.
Älkäämme siis vaipuko synkkyyteen.
En itsekään tiedä huomista, en ylihuomista, vain kuluneen päiväni tiedän oman elämäni osalta, samoin kuluneet vuoteni tiedän - vaikka en muistakaan kaikkea - elämäni ajalta. Ei enempää, ei vähempää.
Herätkäämme yhdessä taas seuraavaan aamuun, sillä jokainen aamumme on ainutkertainen ja ainutlaatuinen. Huomispäivästämme emme tiedä, emme lehtemmekään viimeisistä kirjaimista. Ne kirjoitetaan, kun niiden aika on.

Toivotan kaikille lukijoille hyvää ja nautinnollista seuraavaa päivää!
Juhani Valo

KORUN TARINA

Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Inkeriläisten viestin lukija **Kari Lampikoski** kyseli 2018 viimeisessä viestissä omistamansa korun alkuperää. Lukijoilta ei löytynyt vastausta siihen mitä korun symbolit tarkoittivat, mutta sitten Suomen Inkeriliiton sihteeri **Anne Tuohimäki** törmäsi Inkeriläisten viestissä 1971 olleeseen artikkeliin samaisesta korusta.

INKERILÄISTEN VIESTI MARRASKUU 1971

Kuvassa näkyvän, suurikokoisen rintaneulan omistaa maassamme lähes 2000 naista. Se näyttää ensin tavalliselta korulta, mutta läheltä katsoessa siinä erottuu kirjaimia, joiden merkitystä aina tiedustellaan merkin kantajilta. Tämä neula on Jamilahden kansanopiston toverimerkki.
Merkin on suunnitellut opiston ensimmäinen johtaja Mikael Nyberg. Hän otti oman sormuksensa ja piirsi neljä toisiinsa liittyvää ympyrää. Ne kuvasivat neljää Suomen heimoa, joiden tyttäret opiston alkuvuosina muodostivat oppilasjoukon pääosan. Ympyröiden sisälle Nyberg piirsi kauniilla käsialallaan kirjaimet: S, V, A, I eli Suomi, Viena, Aunus, Inkeri. Hän teroitti merkin saajille sitä, että rengas on tässä myös iankaikkisuuden vertauskuva.

Mikael Nyberg on luonnehtinut korun tunnusta seuraavasti:
”Kun rengas ympäröi heimonimen alkukirjaimia, on sillä tahdottu muistuttaa siitä, että kutakin heimoa johdattamassa ja suojelemassa on Jumalan iankaikkinen voima ja rakkaus. Että kirjaimet kaikki ovat samalla pohjalla, kuvaa sitä läheistä yhtäläisyyttä mikä luonnon suhteen vallitsee eri heimojen alueella, sekä sitä uskonpohjaa, mikä uskontojen erilaisuudesta huolimatta on kansojemme todellisena turvana. Ja sehän on Jumalan armo Jeesuksessa Kristuksessa, tuo kalliota kestävämpi.”
Heimoympyröitä kiertää merkissä kukkaköynnös, jonka suunnittelija sanoi olevan rakkauden, ilon, nöyryyden, palvelevaisuuden ja kiitoksen vertauskuva. Kukkaseppele imee elinvoimansa iankaikkisen rakkauden renkaista ja puhkeaa suurimpaan täyteyteensä ulospäin. Sommittelija toivoi rakkauden palvelemisen ilmenevän rikkaana opistossa, sen ulkopuolella ja oppilaiden suhteissa kaikkiin kohtaamiinsa ihmisiin.

Köynnökseen liittyivät toverilaulun sanojen alkukirjaimet M, t, k, h. Me tahtoisimme kypsyä hyvässä. Kekseliäs johtaja oli merkin piirrettyään löytänyt kirjaimilla S, V, A, I alkavia, kullekin heimotytärten ryhmälle varmaan mieleen jääneitä rukouksia.
- Suuri Varjelija, auta Inkeriä!
- Armas Isä, suojele Vienaa!
- Isä, suo valoa Aunukselle!
- Vuodata armosi ikuinen Suomelle!

Ja vielä hän löysi ”huokauksia”, kuten hän sanoi. Nekin sopivat hyvin oppilaiden hätähuudoksi kovina vuosina:
• Ilahuta sydämemme vaikeina aikoina!
• Suo voimia, Auttaja ihmeellinen!
• Vuotakoon alati Isän siunaus”
Sureville:
• Maiset tuskat kohta haihtuvat!
• Määränpää taivaassa kirkkaana hohtaa!

Nykyiset Jamilahden opiston merkin nuorimmat kantajat ovat uuden ajan lapsia, jotka ovat kuulleet näistä, nyt yli puolen vuosisadan takaisista asioista ehkä vain merkinsaantitilaisuudessa. Mutta Jamilahden kansanopisto näyttää edelleen panevan arvoa vanhalle perinteelle. Ja vielä elossa oleville heimooppilaille tämä toverimerkki on kallis muistojen koru.

Tekstin kirjoittanut Aino Pönniö

INKERILÄISTEN KESÄJUHLA 2019

Lauantaina 6.7.2019 Piikkiössä (Villa Baltica, Luodontie 501, Piikkiö)

Aikataulu
Klo 10.00 Linja-autokuljetus Villa Balticaan Varissuon kirkolta
Klo 11.00 kokoontuminen Villa Balticaan
Klo 12.00 ohjelma alkaa
Klo 14.00 ruokailu
Klo 15.30 ohjelma jatkuu
Klo 18.00 juhlat päättyvät

Ohjelma:
Martti Hirvonen, avaussanat
Keijo Korkka, Inkerin kansan juhlaa ennen ja nyt
Arvo Survo, puhe ja musiikki
Juhani Valo, Inkeri-liiton tervehdys
Ansiomerkkien luovutus
Arkistotutkija **Maiju Putkonen**, ”Inkeri ja inkeriläisyys” -hanke
Pietarin Inkeri-liiton laulu- ja tanssiryhmä
Tanssiryhmä Helsingistä
Lauluryhmä Mesimarjat Vantaalta
Lauluryhmä Orvokit Turusta
Musiikkiryhmä Sydämestä sydämeen Turusta
yhteislaulua ja -tanssia
Hannu Nyman, loppusiunaus

Maksuton ruokailu, kahviosta saa ostaa kahvia ja kahvileipää.

TERVETULOA!

Huom! Juhlaa vietetään ulkotiloissa, joten pukeuduttehan sään mukaisesti!
Kuljetus:
Linja-autokuljetus Piikkiöön Varissuon päätepysäkiltä Katteluksenkadulta. Linja-autoon mukaan tulijoita pyydetään ilmoittautumaan viimeistään 31.5.2019 Lyydia Bazaleva p. 045 668 7628. Edestakaisen matkan hinta 5 € Turun yhdistyksen jäseniltä ja 10 € ei-jäseniltä.

Juhlia koskevat tiedustelut:
Lyydia Bazaleva p. 045 668 7628, tsis.turku@gmail.com

Omalla autolla tulijat:
Osoite: Luodontie 501, 21500 Piikkiö
Ohje: Turusta 110-tietä Piikkiöön, ennen Hesburgeria oikealle Harvaluodon suuntaan 4,9 km.

INKERILÄISTEN PALUUMUUTON VALMISTELU

– Pro-gradu työ Turun yliopiston Filosofian, poliittisenhistorian ja valtio-opin laitokselle –

Ahti Kaisalmi

Inkeriläisten paluumuuton alkamisesta tulee tänä keväänä kuluneeksi 29 vuottaja näiden kolmenvuosikymmenen aikana inkeriläiset ovat kadonneet lehtien sivuilta. Kysymykset etenkin paluumuuton syistä ja seurauksista ovat kuitenkin asioita, joita suomalaisella yhteiskunnalla ei ole varaa unohtaa pölyttyneisiin arkistoihin. Inkeriläiset ovat erottamaton osa Suomen historiaa eikä etenkään paluumuuton käynnistymisestä puutu jännitystä tai kylmän sodan aikaista vastakkainasettelua.

Inkeriläisten paluumuuton valmistelut alkoivat KGB:n, **Mauno Koiviston** ja **Seppo Tiitisen** välillä 3.6.1988, jolloin **Felix Karasev** ilmoitti ensimmäistä kertaa Neuvostoliiton olevan huolissaan inkeriläisistä. Epäsuoranjohdattelun jälkeen Mauno Koivisto ilmoitti Suomen olevan valmis ottamaan kaikki Neuvostoliiton inkeriläiset, olivathan he suomalaisia. Vielä tuossa vaiheessa päätös ei perustunut juuri muulle kuin Koiviston omille romantisoituneille muistoille nuoruudestaan Turussa. Vuosien 1988–1990 aikainen paluumuuton valmistelu voidaan jälkikäteen nähdä lähes täydellisenä epäonnistumisena, joka lopulta huipentui harkitsemattomaan, mutta tietoiseen ratkaisuun käynnistää paluumuutto 10.4.1990.

Arvioitaessa tilannetta kylmän valtiohallinnollisesti selviää paluumuuton valmistelun poikkeuksellisen epäjohdonmukainen eteneminen. Esimerkiksi ensimmäinen virallinen tutkimus inkeriläisten tilanteesta valmistui vasta kolme kuukautta paluumuuton alkamisen jälkeen. Leningradin ulkomaan edustusto sai taas ensimmäisen paluumuuttoasiantuntijansa vasta vuosipaluumuuton alkamisen jälkeen. Työministeriön johto taas sai kuulla paluumuutosta vasta kaksi päivää ennen Koiviston kuuluisaa tv-haastattelua. Oman juonteensa tapaukselle tuo Koiviston ristiriitaiset haastattelut paluumuutosta. Aina kuolemaansa saakka Koivisto piti kiinni näkemyksestään, jonka mukaan hän oli aloitteen tekevä osapuoli paluumuutossa.

Monen inkeriläisen näkökulmasta paluumuutto on kuitenkin tarjonnut mahdollisuuden uuteen elämään Suomessa. Suomelle inkeriläiset ovat taas tarjonneet rikkaan kulttuurinsa ja Suomessa jo unohdetut tapansa. Inkeriläisille Suomen valtiojohdon virheet näyttäytyvät toissijaisina yksityiskohtina, mikä on täysin luonnollista ja sallittua.

Tämä tutkimus on tehty arkistomateriaalien sekä henkilöhaastatteluiden avulla. Ulkoministeriön-, työ- ja elinkeinoministeriön sekä Mauno Koiviston yksityisarkiston asiakirjat ovat tarjonneet runsaasti käyttökelpoista tietoa aiheesta. Pääosaan nousevat kuitenkin henkilöhaastattelut, joiden avulla olen onnistunut täyttämään sellaisia aukkoja, jotka muutoin jäisivät arvoitukseksi.

Toimituksen huomio:
Ahti Kaisalmen pro-gradu työ ”Inkeriläisten paluumuuton käynnistymisen motiivit ja toteutus ulkoasiainministeriössä vuosina 1990–1991”
Filosofian, poliittisenhistorian ja valtio-opin laitos Turun yliopisto, toukokuu 2018
Työ luettavissa netistä osoitteesta https://www.utupub.fi/handle/10024/146092.

HÖYRYLAIVALLA TALLINNAAN

Kirja

Ensimmäinen aikataulun mukainen höyrylaivavuoro Suomen ja Tallinnan välillä toteutui toukokuussa 1837. **Peter Raudseppin** kirjoittama *Höyrylaivalla Tallinnaan* -kirja esittelee kaikki säännöllisesti reitillä liikennöineet laivayhtiöt ja alukset vuoteen 1981 astu. Teoksessa käydään Suomen ja Viron välinen matkustajalaivaliikenne läpi vuosi vuodelta.

Inkeriläisittäin teoksen tekee kiinnostavaksi inkeriläisten siirrot Viron kautta Suomeen 1943. ”Inkeriläisten siirrot Suomeen tapahtuivat pääosin vuonna 1943, joten karkeasti kirjassa on niistä tarinaa puolentoista sivun verran. Mukana on yksi kuva Suomi-laivasta, kun ihmisiä inkeriläisiä nousee kyseiseen alukseen. Virolainen isäni, joka asui äitinsä kanssa Narvassa tuli näiden inkeriläis-kuljetusten mukana Suomeen”, Peter Raudsepp kertoo. Kirjassa on hänen isänsä omakohtainen muistelmakirjoitus matkalta Paldiskista Hankoon joulukuulta 1943.

Kirjan laajuus on 240 sivua.
Siinä on 255 historiallista kuvaa.
Teos on sidottu.
ISBN 978-952-9689-39-2

Vuonna 1927 turkulainen Suomen Meritoimi Oy hankki Saksasta Helgoland-nimisen matkustajalaivan, joka oli rakennettu vuonna 1910. Laiva sai nimen Suomi ja vuonna 1929 se asetettiin Helsingin ja Tallinnan väliseen liikenteeseen. Tällä reitillä laiva kykeni kerralla kuljettamaan enimmillään 362 matkustajaa. Alus myytiin Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiölle vuonna 1937, jonka laivastossa sillä jatkettiin kesäliikennettä Tallinnaan aina toisen maailmansodan alkamiseen saakka.

Maaliskuussa 1943 Suomi-laivalla aloitettiin inkeriläisten kuljetukset Paldiskista Suomeen. Suomen lisäksi näitä matkoja tehtiin myös Aranda- ja Louhi-aluksilla ja niitä jatkettiin saman vuoden lopulle saakka. Tammikuussa 1944 saksalaiset ostivat laivan. Alus kulki myöhemmin Baltonia- ja Solbjørn-nimisenä. Huonoon kuntoon päässyttä alusta käytettiin mm. torpedokokeiden maalialuksena. Lopulta alus myytiin vuonna 1950 Hampuriin romutettavaksi.

ALUEESTA ENNEN PIETARIA

Juhani Valo

Nevanlinna, Nevansuu, Nyenskan(t)s, Nyen. Mitä ihmeitä nämä ovat? Entä Landskrona (Maankruunu) ja Pietari? Pietari ainakin tunnetaan, mutta tunnetaanko alue, jolle Pietari rakennettiin! Yllämainittu alue sijaitsi miljoonakaupunki Pietarin paikalla, Ruotsin valtakunnan sillanpääasemana idässä.

Internetistä löytyy aiheesta seuraavaa tietoa:
Novgorodin ruhtinas Aleksanteri Nevski kukisti ruotsalaiset lähellä Nevan suuta vuonna 1240. Nevan suistossa oli 1300-luvulla ruotsalainen linnoitus Maankruunu (ruots. Landskrona), jonka kuitenkin Novgorod nopeasti hävitti. Stolbovan rauhassa 1617 alue siirtyi Ruotsille, ja Kustaa II Aadolf perusti sen suistoon Nevanlinnan, joka sai kaupunkioikeudet 1642.
Kaupungissa oli Kaarle IX:n vuonna 1611 rakennuttama linnoitus Nyenskans. Alkuaankin suomensukuisten heimojen (vatjalaisten ja inkerikkojen) asuttamalle Inkerin alueelle suuntautui voimakas muuttovirta Savon ja Äyräpään kihlakunnista. Toisaalta alkuperäistä ortodoksiväestöä pakeni voittomaalta Venäjän puolelle erityisesti ruptuurisodan (1656–1658) ja ruotsalaisten jyrkän uskontopolitiikan seurauksena. Vuoteen 1675 mennessä Suomenlahden ja Laatokan välinen Karjalankannas sekä sen eteläpuoliset alueet luterilaistuivat ja suomalaistuivat merkittävästi, niin että Nevanlinnan ympäristön maalaisasutus koostui suurimmaksi osaksi inkeriläisistä.

Inkerinmaan aluetta, johon yllämainittu Nevanlinna/Nyenskants/Nyen kuului ennen Pietarin kaupungin perustamista, on ollut nykysuomalaisille varsin tuntematonta historiaa. Sitä se oli itsellenikin – olin aina olettanut Pietarin perustetuksi keskelle Inkerinmaata, mutta täysin uutena kaupunkina. Se, että sen paikalla oli sijainnut vanhempi kaupunki, jonka paikalla oli sijainnut vielä vanhempi, linnoitukseksi perustettu Landskrona eli Maankruunu, oli luonnollisesti samanlainen yllätys itselleni.

”Olin aina olettanut Pietarin perustetuksi keskelle Inkerinmaata”.

Landskronahan sijaitsee Ruotsissa. Yleistietoni nykyisestä Landskronasta ei riitä, joten turvaudun jälleen nettiin:
Landskrona on samannimisen Landskronan kunnan keskustaajama. Se sijaitsee Skånen läänissä ja Skånen historiallisessa maakunnassa Etelä-Ruotsissa. Vuoden 2010 lopussa taajamassa oli 30 499 asukasta. Landskrona oli 1970-luvun alun kuntauudistukseen asti kaupunki.

Pietari, suuri ja hallitseva venäläinen kaupunki perustettiin suomalaisten asuttamille soille. Tämän alueen alkuperäiset asukkaat olivat inkerinsuomalaisia, asuivathan alueella jo 1640-luvulta alkaen kannakselaiset, mm. Antti Kirjoinen Uudeltakirkolta, Yrjö Näätäinen Viipurin pitäjästä ja Sipi Koivisto Koiviston pitäjästä. Nevanlinna oli kooltaan silloisen Viipurin kokoinen – ei siis sekään aivan pieni. Ruotsi tarvitsi turvakseen Kantsin linnoituksen, joka sijaitsi Nyenskantsin/Nyenin/Nevanlinnan kaupungin vieressä.
Nyen kasvoi ruotsalaisen linnoituksen vieressä sijainneesta markkinapaikasta kaupungiksi 1630-luvulla ja sen asukkaista suurin ryhmä olivat savolaiset ja karjalaiset, mutta varakkaat asukkaat olivat lähtöisin Saksan alueelta. Tässä suhteessa Nyen muistutti myöhempää Viipuria asujaimistoltaan. 1600-luvun lopussa Nyenissä oli jo noin 2000 asukasta ja kaupunki kukoisti kaupan ansiosta kuten Viipuri ja Tallinnakin. Olihan sen sijainti suotuisa, jonka myöhemmin havaitsi Pietari Suurikin. Nyeniä käytettiin kuitenkin myös karkoituspaikkana, sehän oli Ruotsin valtakunnan ”villiä itää.”

Internet: Pietari Suuren aika
Pietari Suuri perusti 1700-luvun alussa Pietari-Paavalin linnoituksen ruotsalaisten hyökkäyksiä vastaan venäläisten vallattua Pietarin alueen takaisin Ruotsilta. Suuren Pohjan sodan alussa venäläiset joukot valloittivat alueen Ruotsilta ja Pietari Suuri perusti vuonna 1703 Pietarin Nevanlinnan paikalle. Kaupungin nimeksi tuli hollanninkielinen Sankt Pieterburg, ”Pyhän Pietarin

linna" apostoli Pietarin mukaan. Alkujaan kaupunki oli tarkoitettu ainoastaan linnoitukseksi ruotsalaisten uusia hyökkäyksiä vastaan ja sen ensimmäinen rakennus olikin Pietari-Paavalin linnoitus.

Tämä selitys on suhteellisen laaja siksi, että en usko kovin monen nykysuomalaisen tietävän Nevansuun alueen historiaa ja sekoittavan lisäksi nimen kuullessaan muinaisen Landskronan linnoituksen nyky-Ruotsissa sijaitsevaan Landskronan alueeseen. Niin tein itsekin. Tämä osoittaa lisäksi sen, etten syntyjäni ei-inkeriläisenä ole tiennyt inkeriläisten historiasta itse asiassa olennaisia piirteitä, Inkerinmaata Ruotsin vallan aikana keskiajalla.

Toisaalta tämäkin osaltaan osoittaa menneisyydestä sen, kuinka moneen inkeriläisten oli taivuttava, sopeuduttava jo keskiajalla, milloin Ruotsin, milloin Venäjän vallan ja sittemmin Neuvostoliiton vallan alle osoittaa, että inkeriläiset ovat selviytyjiä. Tämä jos mikä kertoo sitkeydestä, jota vainot, tulivatpa ne mistä ilmansuunnasta tahansa, eivät kyenneet lannistamaan. Eivät venäläisyyttä korostaneen, mutta syntyjään gruusialaisen Stalinin vainotkaan liki kolmine kymmenine tuhansine inkeriläisine leirivankiuhreineen lannistaneet näitä ihmisiä. Eivät lannistaneet Jatkosodan aikana yli kuudenkymmenen tuhannen inkeriläisen siirto Suomeen ja heistä Suomen häviämän sodan jälkeen takaisin kotiin palanneen tai palautetun viidenkymmenenviiden tuhannen inkeriläisen hajasijoitus keskitysleirien kautta ympäri laajan Neuvostomaan.

"Tämä jos mikä kertoo sitkeydestä, jota vainot, tulivatpa ne mistä ilmansuunnasta tahansa, eivät kyenneet lannistamaan.".

Noituutta Inkerinmaalla

Tiedämme historiasta Inkerinmaalla harjoitetun uskonnon olleen evankelis-luterilaista kristinuskon suuntausta, mutta kenties emme ole olleet tietoisia keskiajan noitavainojen ulottaneen ahnaat roviolieskansa myös Inkerinmaalle? Kyllä ne ulottuivat.

Nevanlinnan vieressä sijaitsi Ruotsin vallan aikaan moderni linnoitus, tähdenmuotoinen skanssi, eli se ei ollut linna lainkaan. Se oli suuren maavallin reunustama, johon kuuluivat myös ulkomuurit ja näiden sisälle, kehälle, oli rakennettu kuusi tavallista hirsirakennusta ja nämä rakennelmat sijaitsivat varsinaisen kaupungin ulkopuolella, joen toisella puolella.

Vuonna 1674 linnoitukseen levisi suuri noitahysteria, jonka toi mukanaan ruotsalainen, skanssia vartioimaan siirretty rykmentti. Koko Ruotsi-Suomen valtakuntaa riivasi tuolloin järkyttävä noitahysteria, joka vaati viattomiksi uhreikseen lukuisia kansalaisia. Riitti, jos tunsi rohdosyrttien käyttöä sairaiden hoitoon tai hallitsi vanhan kansanuskon parannustapoja. Myös mielenvikaiset tai kateelliset ja katkeroituneet ja taikauskoiset kansalaiset levittivät silloisten viranomaisten, esivallan, kieltämiä loitsuja kostaakseen naapureilleen.

Tämä noitakauhu levisi sotilaiden mukana jokaiseen Ruotsin suurvallan kolkkaan. Yhteisenä piirteenä olivat syytökset noidiksi epäiltyjen matkoista, erilaisin tavoin suoritettuina, Blåkullaan piruja ja Saatanaa palvelemaan. Lasten kertomukset ja syyttelyt levisivät aikuisten keskuuteen ja osoittivat karmealla tavalla, kuinka pinnallista kansan tietoisuus oli huolimatta heidän uskostaan Jumalaan. Itse vedän tästä päätelmän, jonka mukaan miekkalähetys ei poista taikauskoa, sanoipa henkilön suu mitä tahansa.

"Noitakauhu levisi sotilaiden mukana jokaiseen Ruotsin suurvallan kolkkaan".

Pienessä yhteisössä, joka linnoituskin oli – itse kaupunkiin noitavainot eivät levinneet – huhut ja tarinat sekä syytökset paisuivat niin, että oppineet ja lainkuuliaiset kansalaiset uskoivat tosissaan erilaisiin kauheuksiin ja syyttivät niistä noitia.

Noidiksi syytetyillä ei ollut käytännössä minkäänlaisia mahdollisuuksia puolustautua, vaikka useimmissa noitavainoissa olivat varsin nuoret henkilöt, jotka saivat "elämänsä roolin" todistellessaan uskomattomien tapahtumien unenomaista kulkua. Noidiksi nimettyjä ei uskottu, eikä juuri kuunneltukaan. Alaikäisen lapsen syytteet riittivät useille aikuisille koituvine hirvittävine seurauksineen.

Tämä osoitti, kuinka sitkeässä taikausko eli suljetuissa oloissa,

kuinka epäilyt riittivät aiheuttamaan suuria murhenäytelmiä. Voidaan todeta, että tuolloisessa Nevanlinnassa vallitsi suunnaton henkinen taikauskopohjainen pimeys, jonka laajuuteen ja todenmukaisuuteen Ruotsin kuningasta myöten uskottiin.
Nevanlinnan noitahysteria oli eräänlainen vihainen ja ärhäkkä etäpesäke Ruotsissa vallinneesta taikauskosta. Huono tiedonvälitys toimi osaltaan märkäpaiseen ylläpitäjänä, sillä kun noitahysteria lieveni Ruotsin omalla varsinaisella alueella, niin pienissä nurkkapaikoissa se roihusi täydessä liekissä uhreineen ja muine kauheuksineen.
Alaikäisille lapsille, jotka ensi kertaa eläessään pääsivät kuulluiksi vanhempien ja kunnianarvoisten viranomaisten tahoilta, tämä kaikki nousi päähän: Kuuluisuus ja hohto, jota he saivat runsain mitoin, oli aivan muuta, kuin alituinen köyhyys ja nälkä. Tuskin he osasivat ajatella puheittensa seurauksia, olihan osa heistä itse osallistunut tai oikeammin kuvitellut osallistuneensa transsitilassa näihin Blåkullan matkoihin.

Johtopäätökseni

Ajatellen kuinka helppoa on aiheuttaa epäluuloja ja suoranaista vihaa ja hysteriaa, on helppoa ymmärtää, kuinka Stalin toimi 1900-luvulla: Hän syytti inkerinsuomalaisia, Pietarin suurkaupunkia ruokkineita talonpoikia varkaiksi ja kulakeiksi – ja tietämättömät ihmiset uskoivat häntä. Niin hänen todistelujaan uskoivat jotkut tahot Suomessakin – eikä vastaava paikkaansa pitämätön taikausko tai tarkoituksellinen syyllistäminen olemattomista asioista ole edelleenkään ajallemme vierasta. Se vain muuttaa muotoaan, mistä eräänä osoituksena ovat natsi-Saksan hirvittävät juutalaisvainot tai nykyajan laaja, tietämättömien mutta pahansuopien ihmisten levittämä vihapuhe. Stalin ei ole ainoa, vastaavia maansa vaikeuksista muita syytteleviä diktaattoreita löytyy tänä päivänä ja heitä kunnioitetaan arvostettuina valtionjohtajina....
Tieto lisää tuskaa, väitetään, mutta ennen kaikkea se vähentää toisten, syyttömien uhrien, tuskaa.

Lähteet: Wikipedia, Marjo Vilkko: Suomi on venäläinen (Schildt & Söderström 2015), Mirkka Lappalainen: Pohjoisen noidat (Otava 2018)

VENJOEN KIRKON EHTOOLLISKALKKI

Teksti julkaistu Ingria-lehden numerossa 4/2018
Teksti ja kuvat Viktor Pajunen
Käännös ja tekstin mukaelma Anne Tuohimäki

Venjoen ehtoolliskalkki

Inkerin matkan yhteydessä, syyskuussa 2018, palautettiin piispa Aarre Kuukaupille Venjoen lasinen ehtoollismalja. Malja pelastettiin 1930 -luvun suuren terrorin jaloista ja otettiin mukaan pakomatkan aikana ja vietiin lopulta Ruotsiin. Maljaa säilytettiin pitkään Ruotsin Inkeri liiton arkistotiloissa pahvilaatikossa.
Vuonna 2017 arkiston siivouksen jälkeen pohdittiin mitä maljalle pitäisi tehdä. Viktor Pajunen tarjoutui ottamaan maljan mukaansa Inkerin matkalle, jolloin tarjoutui tilaisuus palauttaa se.
Luovutuksen yhteydessä Pajuselta tiedusteltiin maljan yksityiskohdista, mikäli sellaisia olisi. Pajunen kertoi, että maljan mukana oli kirjallinen selvitys.

Selvitys maljan kohtalosta

Neuvostoviranomaisten uskonnonvastainen kampanja, joka aloitettiin 1930-luvulla, osui myös Venjoen seurakuntaan, kuten koko Inkeriin. Käyttöön otettiin metodi, jolla seurakunnilta vaadittiin toistuvasti ja jatkuvasti kohoavaa verotusta. Kun seurakunta ei enää selviytynyt veroista, seurasi varojen takavarikointi ja kirkon sulkeminen.
Näin tapahtui myös Venjoella. Vielä 1930 -luvun keskivaiheilla pystyivät seurakuntalaiset kokoamaan vaaditut verot, jonka jälkeen kirkkoa sai taas käyttää. Tällöin hankittiin tilapäinen lasinen ehtoollismalja. Kirkko suljettiin lopullisesti 1937.
Anna Viljakkainen, joka asui kirkonkylä Pappilanautiossa ja jonka veli oli kirkkoväärti, otti maljan huomaansa ja mukaansa

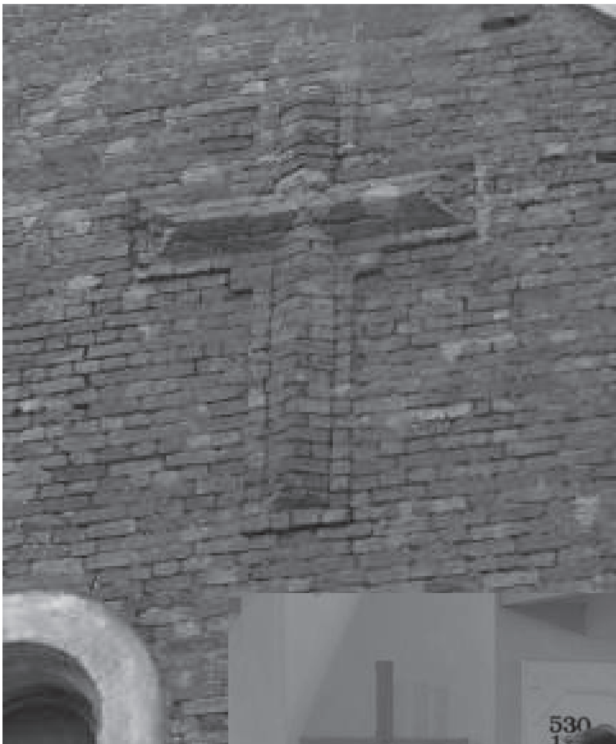
paetessaan 1934 Viron kautta Suomeen.
Anna oli Viktor Pajusen sisaren, Maria Pettisen kummitäti. Maria otti ehtoollismaljan kummitädiltään 1950-luvulla ja vei sen mukanaan Ruotsiin, jossa se luovutettiin Venjoen seurakunnan viimeisen johtajan Pekka Baksin tyttärelle Ella Riepposelle. Ella toimitti maljan Ruotsin Inkeri liittoon. Huomattakoon, ettei ehtoolliskalkki ole kenenkään yksityisomaisuutta, vaan sen katsottiin kuuluvan Ruotsin Inkeri liitolle.
Yllä olevan kuvauksen on kirjoittanut Nikolai Reho.

Venjoen viimeinen seurakunnan johtaja Pekka Braks, joka astui toimeen Selim Jalmar Laurikkalan Suomeen karkotuksen jälkeen, vangittiin neljä kertaa, mutta vapautettiin kolmasti. Viimeisen Venjoen kirkossa syyskuun 19. päivänä 1937 suoritetun jumalanpalveluksen jälkeen Braks pidätettiin kotoaan ja vangittiin ilman kirjeenvaihto-oikeutta. Tämä merkitsi kuolemantuomiota. Pekka Braks ammuttiin 15. päivänä marraskuuta 1937 ja heitettiin Levashovon joukkohautaan.

Viktor Pajunen kertoo vielä:
Minun äidinäitini Anna (Tarkiainen) Jänis eli Venjoen Patamäen kylässä. Sieltä oli 7 km kirkolle. Joka sunnuntai hän käveli sinne jumalanpalvelukseen, niin kauan kun kirkko oli vielä auki. Se oli äidinäidille hyvä helpotus sen ajan raskaassa elämässä. Stalinin sorto suomalaisia ja kristittyjä kohtaa oli kova 1930-luvulla.

Venjoen kirkko

Risti Venjoen kirkon seinässä

Viktor Pajunen luovuttaa ehtoollismaljan piispa Aarre Kuukaupille.

OLGAN TARINA OSA 2

Jatkoa viime lehdessä alkaneelle Olgan tarinalle
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Olgan tarina loppui viime lehdessä kohtaan, jossa hän tuli äitinsä, Anna Hämäläisen, kanssa keskitysleiriin, joka sijaitsi nykyisen Puolan alueella lähellä Breslaun ja Glogaun kaupunkeja. Alue oli kuulunut ennen sotia Puolalle, mutta tullut saksalaisten miehittämäksi.

”Leirin sisäpuolella oli piikkilanka-aita ja ulkopuolella paksu muuri. Karkaamien oli siis estetty tehokkaasti. Harmaissa parakeissa oli isot huoneet ja laverit. En minä silloin oikein edes tiennyt, missä oltiin”, Olga muistelee.

KOEKANIININA

Keskitysleiri ei ollut niin sanottu kuolemanleiri, sillä vankeja ei siirretty sinne eliminointitarkoituksessa. Paikka toimi ympäröivien tehtaiden ja maatilojen pakkotyösiirtolana ja tieteellisten tutkimusten koekaniinivarastona. Vaikka Olga oli leirillä vain noin viikon verran, hänkin joutui lääkärien testeihin.

”Leiriltä haettiin kuusi ehjähampaista tyttöä ja meidät kuljetettiin mustalla koppiautolla Glogauhun. Minulta porattiin neljä hammasta ja syntyneisiin reikiin laitettiin jotakin natsien keksimää valkoista paikka-ainetta.”

Olga ei tiedä mitä muille tytöille kävi, mutta hän sai itse paikoista ikuisen vaivan. Elimistö reagoi voimakkaasti vieraaseen aineeseen ja aiheutti runsasta nenäverenvuotoa, ankaria päänsärkyjä ja tasapainon heittoa. Välillä kohtaukset muistuttivat epilepsiaa. Hampaista nähtävästi liukeni jotain aineita verenkiertoon.

”Vangeille tehtiin muitakin kokeita. Jo matkalla keskitysleirille osalta otettiin verta jotain testejä varten”, Olga muistelee.

Hän tuumaa, että hammaskokeissa ollut siinä mielessä mitään järkeä, että tyttöjä, joiden hampaisiin ainetta laitettiin, ei mitenkään seurattu myöhemmin. Kukaan ei kysellyt tuliko oireita, tai miltä tuntui. Ehkä tarkoitus olikin ottaa vain selvää kuoleeko ihminen tähän testaamattomaan aineeseen. Kuolemasta kaiketi olisi mennyt tieto hammaslääkärillekin.

Natsit tekivät toisen maailmasodan aikana kivuliaita ja usein kuolettavia lääketieteellisiä kokeita tuhansille vangeille. Epäinhimillisistä olosuhteista, myöntymisen puutteesta ja kyseenalaiset tieteellisistä standardeista johtuen nykyajan tutkijat on kieltäneet epäröimättä kaikkien vankileireillä saavutettujen tutkimustulosten hyödyntämisen. Kokeilla etsittiin muun muassa parannusta malariaan, hepatiittiin, pilkkukuumeeseen, tuberkuloosiin ja keltakuumeeseen.

”Natsit tekivät toisen maailmasodan aikana kivuliaita ja usein kuolettavia lääketieteellisiä kokeita tuhansille vangeille.”

Olga kertoo oireittensa helpottaneen kun paikatuista hampaista kolme revittiin vuosia myöhemmin Jyväskylässä pois ja hän sai lääkityksen oireisiin. Vuosia myöhemmin hän sai Saksan valtiolta 4 000 markan korvauksen työorjuudesta ja saman verran koekaniinina olemisesta.

”Minulle olisi riittänyt markkakin. Se oli tunnustus, että tekivät pahaa ja olen hyvilläni siitä, että tunnustivat mokomat”, Olga sanoo.

TYÖORJUUS

Keskitysleiriltä haettiin päivittäin vankeja töihin eri paikkoihin. Ensimmäisen pakkotyöpaikan Olgan äiti sai väistettyä piiloutumalla tyttären kanssa vessaan.

”Äiti aavisti, että paikka jonne oltaisiin menossa, ei ole ollenkaan hyvä”, Olga sanoo.

Hän törmäsi myöhemmin venäläisiin tyttöihin, jotka olivat karanneet kyseiseltä tehtaalta.

”Muistan niiden naisten kädet. Ne olivat pinttyneen likaiset,

ruvella ja täynnä haavoja. Olot tehtaalla olivat todella ankarat. Vaatteet olivat riekaleina ja tytöt nälkiintyneitä. Äiti oli aavistanut oikein.”

Tehtaan sijaan Olga lähetettiin äidin kanssa maatilallisen matkaan. Mies osoitti naisille pihasta eläinkopin jossa asustaa. Ensimmäinen tehtävä oli pilkkoa puusta klapeja ja sitoa nämä rautalangalla sopiviksi kimpuiksi karjakeittiön tulisijaa varten.

”Asuttiin kanakopissa pihalla ja syötiin jauhovelliä ja teetä aamulla – Päivällä ja illalla usein samaa. Joskus saatiin unikkopuurolla täytettyä piirakkaa.”

Olga oli työorjana yhteensä kaksi vuotta. Vuosista ensimmäisen juuri tällä tilalla.

”Se isäntä oli äkäinen mies, eikä sietänyt äitiä yhtään. Se huusi paljon ja välillä se löi äitiä kun tämä joutui välillä töitten välissä hoivaamaan minua. Pellolla piti kuopsuttaa pää alaspäin ja se oli minulle välillä ihan mahdottoman vaikeaa kun nenästä vuoti verta ja oli huono olo.

Lopulta äiti sai tarpeekseen ja pakeni yhden iskun jälkeen Olgan kanssa maatilalta. Parivaljakko sijoitettiin töihin toiselle maatilalle. Siellä olot olivat paremmat ja naiset saivat kunnon huoneen asuttavakseen.

”Muistan kuinka paikalliset nuoret pojat huutelivat aluksi meidän perään ja kutsuivat venäläisiksi tytöiksi. Kun he kuulivat, että olemme suomalaisia, muuttui ääni ja he tervehtivät meitä sen jälkeen aina niin iloisesti”, Olga naurahtaa.

Hän sanoo, että muistot tuosta vuodesta ovat hyviä – jopa iloisia ja kauniita. Kuten vaikka se mukava kesäpäivä kun ranskalaiset sotavangit kiipesivät puuhun ja heittivät alas kirsikoita joita naiset ottivat kiinni esiliinoihinsa.

”Ja mieluumminhan ne hyvät muistot jäävät mieleen.”

Olgalta on kysytty usein onko hän vihainen saksalaisille. Hän sanoo, ettei oikein tiedä miksi olisi.

”Olihan se hirveätä, mutta en minä siinä kieriskellyt. Näin jälkeenpäin ajatellen, enhän minä silloin ymmärtänyt ja olisin kai johonkin loukkuun voinut joutuakin, mutta äiti oli aina järjestämässä asioita. Mitään kovin pahaa ei tapahtunut ja se ikävä kotiin Inkeriinkin on unohtunut.”

KUULUSTELU

Yhtenä päivänä isäntä kysyi Olgalta ja tämän äidiltä missä näiden ost-merkit olivat. Lappuset olivat olleet pitkään rinnassa ja virttyneet ja rispaantuneet olemattomiin. Äiti vastasi, että ”mitä me mitään ost-merkkiä tarvitaan, että lehmät eivät kysele ja pellolla kukaan ei näe”.

Isäntä pysyi tiukkana. Merkki oli oltava, että kaikki tietävät naisten olevan venäläisiä. Tästä äiti hirmustui. Venäläiseksi kutsuminen oli paha loukkaus.

”Ei me olla venäläisiä. Me ollaan suomalaisia”, hän sanoi.

”Miten niin. Pietaristahan te tulitte”, isäntä vastasi.

”Siellä on monia kansalaisuuksia”, äiti täsmensi.

Isäntä ei uskonut. Sitten äiti nousi jo ylös ja löi nyrkillä pöytään. Isäntä totesi, että selvitetään asia huomenna.

Seuraavana päivänä Olga ja äiti vietiin koppiautolla kuulusteltavaksi. Pormestari ihmetteli passissa lukevaa kansalaisuutta. ”Että suomalaisia”.

”Täysunivormuun pukeutunut mies kulki kiiltävissä saappaissaan edes takaisin ja lateli kysymyksiä. Aina välillä hän löi kädessään olleella ruoskalla saappaisiin ja uhitteli. Kysyi samoja kysymyksiä uudestaan ja uudestaan eri järjestyksessä. Ajattelin, että voi hyvänen aika mitä sirkusta tämä on”, Olga muistelee.

Seuraavana päivänä Olgaa kuulusteltiin yksinään. Kysymykset olivat samoja ja niin olivat vastauksetkin. Kuulustelija lähetti Olgan kotiin ja käski kertoa äidille, että hakijat tulevat huomenna.

Pelko kiersi taas vatsaa. Naiset pelkäsivät joutuvansa ojasta allikkoon.

”Emäntäkin oli surullinen. Sanoi, että olisi niin toivonut meidän jäävän. Äiti kuitenkin sanoi, että älä ollenkaan mieti näiden puheita. Me olemme täällä orjina ja lähdetään pois kun kerran päästään.”

” Ajattelin, että voi hyvänen aika mitä sirkusta tämä on”

KOHTI SUOMEA

Naiset vietiin junaan ja alkoi hidas matka jonnekin. Välillä juna ajettiin sivuraiteille odottamaan lisäväkeä. Epätieto kalvoi mieltä ja muistoissa kummitteli myös edellinen junamatka täisaunoineen. Lopulta juna saapui kuitenkin Kööpenhaminaan.

”Meidän ohjattiin käsi kädessä satamassa odottavaan Arcturus-laivaan. Saksanpaimenkoirat

haukkuivat ja väkeä oli paljon. Kaikki tuntui kaoottiselta ja pelottavalta. Sotilaat kirosivat ja pitkään vaunuissa istuneet ihmiset kompuroivat kiskoilla."
Äiti löysi naisille sopivan makuupaikan laivan ruumasta ja naiset tasoittivat olkipatjoja alleen. Ihmisten välissä käveli harmaapukuisia naisia auttamassa.
"Arvaatkos jo ketä he olivat?", Olga kysyy veikeästi.
Laivassa oli lottia, jotka jakoivat näkkileipää ja voinappeja. Laiva lähti yön selkään.
Myrsky oli koko matkan kova. Aina ei voinut tietää tuliko ääni myrskystä vai samaan aikaan sattuneista pommituksista. Ihmiset voivat pahoin ja oksentelivat voimattomina. Olga pysyi äitinsä kanssa makuuasennossa, jolloin olo vähän helpotti.

HANKO

"Kun tultiin perille Hankoon, laituri ei ollut suuren suurin. En tiedä miten jäikin niin hyvin mieleen, että oikealla puolella oli koivuhalkoja nätissä pinossa polttopuiksi ja vasemmalla piikkilanka aidat. Väki ohjattiin vasemmalle."
Olga sanoo, että vaikka keskitysleiri oli ollut karu, ei se ollut mitään verrattuna Hankoon jonne hän rantautui 1943.
"Hangon parakki oli toiminut sotavankien leirinä ja se oli juuri tyhjennetty inkeriläispalautuksia varten. Parakki haisi läpitunkevasti lialta ja tupakalta. Kaikkialla oli sentin kerros likaa lavereissa. Se oli kamala paikka. 3-4 metrin päässä parakista oli piikkilanka-aita ja sen takana suomalaiset sotilaat pyssyt kädessä, että emme vain lähtisi karkuun. Tulokkaisiin suhtauduttiin epäilevästi, sillä kyllä kait meissä sellainen kirjava suomalaisuus oli."
Olga sanoo, että sotilaat eivät ymmärtäneet inkeriläisten puhetta koska se oli niin vanhahtavaa ja sotilaiden puhuma saksa taas oli niin sekavaa, ettei "siitä saanut tolkkua."
Joka yö piti käydä ulkona puistelemassa lutikoita pois, jotta sai edes vähän nukuttua.

Inkeriläiset luulivat, että heidät vietäisiin kotiin Inkeriin, mutta suunnitelmat olivatkin toisenlaiset. Parin päivän päästä heidät vietiin läheiseen kartanoon ja sieltä edelleen kesäaikaan tyhjillään olevaan maanmieskouluun. 18-vuotta täyttänyt Olga kävi maamieskoulussa Jalmar Laurikaisen johdolla rippikoulun ja tankkasi suomeksi raamattua suomeksi, vaikka ei tekstistä juuri mitään ymmärtänyt. Hän pääsi ripille Loimaan vanhassa puukirkossa 20.7.1943. Paikalla oli 170 henkeä.
Maamieskoululla kävi paikallisia nuoria miehiä jututtamassa inkeriläisiä. Olga ei uskaltautunut heidän juttusilleen, sillä mielessä oli venäläispojalta kuulemansa hurja tarina suomalaisista.
"Meillä Inkerissä yöpyi Talvisodan aikaan venäläisiä sotilaita ja kerran katselin oven raosta kun yksi yritti kieputtaa jalkaansa jalkarättiä. Hän sanoi, että 'pyörität niin tai näin, niin eihän nämä mitenkään pysy. Toisin on suomalaisilla sotilailla. Niillä on koko alusasu villaa ja villasukat jalassa. Ne ovat sellaisia sotilaita, ett jos niiltä ammukset loppuvat, ne kiipeävät puihin ja hyppäävät sieltä puukko kädessä niskaan ja leikkaavat meiltä kaulat auki.' Se tuli mieleen kun katselin maanmieskoululle tulevia suomalaispoikia joilla oli kaikilla puukot vyöllä, Olga sanoo ja nauraa nyt sydämensä pohjasta.

> *"Ne kiipeävät puihin ja hyppäävät sieltä puukko kädessä niskaan ja leikkaavat meiltä kaulat auki."*

INKERILÄISYYS

Olga sanoo vierastavansa inkeriläinen-termiä. Sanoo sen kertovan vain siitä, että eräs ruotsalainen kuningas antoi alueen aikoinaan Ingegerd nimiselle tyttärelleen myötäjäislahjaksi.
"Ei me olla inkeriläisiä, me ollaan suomalaisia. Passissakin meillä kaikilla luki suomalainen. Miehillä luki fin ja naisilla finka. Mutta täällä Kanta-Suomessa puhutaan väkipakolla inkeriläisistä. Olen ajatellut, että on se kummallista, että saksalaisetkin uskoivat, että me olemme suomalaisia, mutta suomalaiset eivät. Minusta siinä inkeriläinen sanassa on sellainen sävy, että valtaväestö haluaa erottaa meidät itsestään. Että ei olla ihan samoja sentäs", Olga sanoo.

ASETTUMINEN SUOMEEN

Olga ja hänen äitinsä siirrettiin Siikajoelle, jossa heidät majoitettiin alueen rikkaimmaksi sanottuun taloon. Inkeriläisnaisille löytyi makuupaikka kuitenkin vain eläinkopista. Naiset osallistuivat heinätöihin. Palkkaa ei näistäkään töistä saanut, mutta isäntäväki otti naiset sentään pöytäänsä syömään.

”Tilanne oli samankaltainen kuin Saksassa, tosin ihmisillä oli vapaus. Mutta mihinkäs me oltais siitä lähdetty”, Olga sanoo. Seuraavaksi siirryttiin Öystilan taloon Siikajoen toiselle puolelle. Siellä nostettiin perunoita ja nyhdettiin pellavaa. Sitten mentiin Kiviniemeen ja sieltä Rantakylään. Naisia siirreltiin tarvittavan työvoiman perässä. Oulussa he työskentelivät sotilassairaalassa haavoittuneiden parissa.
”Monella oli kumpikin käsi paketissa, eivätkä he siksi kyenneet edes syömään ilman apua.”
Kun saksalaiset saivat käskyn lähteä pois ja haavoittuneita alettiin kuljettaa joukoittain pois, Olga otti etäisyyttä tapahtumiin.
”En missään nimessä halunnut tulla liitetyksi siihen joukkoon ja viedyksi pois maasta,” hän kertoo.
Äitikin oli sanonut, että tähän maahan hän jää ja tänne hän haluaa tulla haudatuksi.

Yhtenä päivänä Olga käveli sairaalan lähipuistossa ja kuuli joukon ihmisiä puhuvan samalla tapaa kuin aikoinaan Inkerissä.
”Murre veti puoleensa. Menin juttelemaan ja kysyin mistä olette.”
Porukka oli Inkeristä ja tullut Ouluun Jyväskylän kautta. Kävi ilmi, että he tiesivät Olgan tädinperheen asustavan Jyväskylässä.
– Elämä ja vaellus teki ihmisen sellaiseksi vähän rohkeaksikin. Niinpä lähdin Jyväskylään, mutta en uskaltanut edes kertoa äidille asiasta, sillä pelkäsin, että hän ei päästä minua. Hän oli hyvin voimakastahtoinen ja päättäväinen. Kai meitä oli siinä kaksi. Olga palasi tältä reissulta vielä takaisin Ouluun, mutta 1945 hän muutti kokonaan Jyväskylään. Äidistäkin tuli keskisuomalainen.

Olga sai tätinsä kautta kuulla, että hänen isänsäkin oli tullut Suomeen. Tämä asusti jossain Etelä-suomessa, mutta haikaili paluusta Inkeriin.
– Hän oli sanonut lähtevänsä ensimmäisten joukossa takaisin. Että hän ei ole täällä Suomessa renkipoikana. Isä oli tietysti tottunut johtamaan kolhoosia, joten muutos tilanteeseen, jossa häntä käskytettiin tekemään tätä ja tuota oli melko iso.
Olga ei ehtinyt nähdä isäänsä ennen kuin tämä jo lähtikin takaisin. Hän sai myöhemmin tietää, ettei isä kuitenkaan koskaan päässyt kotiin Inkeriin. Juna vei hänet keskelle Venäjää. Isän ja tyttären tiet eivät enää koskaan kohdanneet.

PERHE

Olga näki Jyväskylän Valtion talon tanssisalilla miehen, jolla oli ihmeellisen pitkä tukka. Pituutta miehellä oli 184-senttiä, mutta varreltaan hän oli Olgan mukaan hoikka ruipelo.
– Se taisi olla rakkautta ensi silmäyksellä, hän sanoo nyt hymyillen.
Hartaan uskovainen äiti olisi toivonut tyttärelleen pappismiestä, mutta juhannuksena 1946 tanssittiin Olgan ja Valmetilla työskentelevän Laurin häitä.
Esikoinen – niin ikään Lauri – syntyi 1947, ja Olgan äiti hoiti tätä vanhempien ollessa töissä. Kotiovella kävi näihin aikoihin pariinkin otteeseen Valtionpoliisi kyselemässä Olgan perään. Äiti kertoi tämän olevan töissä Valmetilla ja kehotti kysymään sieltä. Työpaikalle poliisi ei kuitenkaan koskaan tullut.

Nuoripari juhli häitä juhannuksena 1946.

”Ihmisiä oikein jahdattiin silloin ja pois vietiin lapsiakin.”

”Muistan kuinka se hermostutti äitiä. Häntä tietysti pelotti, että vievät minut pois. Minulla oli paperit kunnossa ja nimi kirkonkirjoilla. Sen takiahan me oltiin kai pikkuisen sitä naimisiinmenoakin kiirehditty, ettei minua vaan vietäisi pois.
Olga ei tiennyt, ettei sillä välttämättä ole merkitystä vaikka nimet olivatkin paperissa.
”Kuulin myöhemmin, että monia kuljetettiin takaisin Inkeriin vaikka täällä oli jo perhe, työ ja koko elämä. Se oli kait se venäläinen komissio, joka oli tänne asettunut. Ihmisiä oikein jahdattiin silloin ja pois vietiin

lapsiakin. Jyväskylästäkin vietiin monta ihmistä pois komission toimesta."
Täti perheineenkin palasi itään. He tosin lähtivät vapaaehtoisesti, samoin kuin Olgan isä.
Olga ja Lauri saivat toisen pojan, Riston 1950 ja Jorman 1955.

TYÖURA

Rohkeuden puutteesta Olgaa ei ainakaan voi syyttää. Vuonna 1962 hän käveli topakasti Jyväskylän yliopiston rehtorin, Martti Takalan puheille.
– Esittäydyin hänelle ja kerroin miten minulle on käynyt opintojen kanssa ja kysyin miten pääsisin opiskelemaan yliopistoon kun haluaisin tulla.
Rehtori kuunteli tarkasti ja innostui ennen kaikkea ajatuksesta, että yliopistoon saataisiin venäjänkielentaitoinen ihminen.
– Hän sanoi, että aloitetaan sillä, että opiskelet suomenkieltä ja kirjallisuutta ja lisäksi venäjää. Jyväskylässä ei voinut opiskella venäjää, joten Olga kävi opissa Helsingissä. Suomessa oli tuolloin vain yksi venäjänkielen professori koko Suomen maassa.
Olgasta tuli lopulta venäjänkielen opettaja. Hän toimi työväenopistossa 30 vuotta opettajana ja Jyväskylän yliopistossa 22 vuotta. Vuosiin mahtuu myös paljon yrityksille pidettyjä venäjänkielen kursseja. Lisäksi Olga toimi myös monella itään suuntaavalla reissulla oppaana.
– Venäjänkielentaitoisia ei ollut paljon ja kielitaidon ansiosta työtarjouksia tuli paljon.
Elämä oli vilkasta mutta onnellista. Näin vaikka Lauri-mies kärsi pitkään tuperkuloosista, jota hoidettiin Kinkomaan keuhkoparantolassa. Olgakin suljettiin sinne hetkeksi vaikka hän ei oireillut.
Perheen pojat harrastivat musiikkia ja vanhemmat näyttelivät vapaa-aikanaan. Kuorolaulua Olga harrastaa vieläkin entisissä Jyväskylän Työväen Laulajissa, joka on nykyiseltä nimeltään Aallon laulajat.

Olgan äiti haudattiin Jyväskylän Mäntykankaan hautausmaalle 1958. Samassa haudassa makaa nyt myös Olgan mies Lauri, joka menehtyi 2010 ja 2014 kuollut Lauri-poika. Olga asuu Jyväskylässä.

Toimittajan loppukommentti:
Upean rohkean ja elämänmyönteisen Olgan elämästä saisi kirjoitettua paljon, paljon pidemmänkin tarinan. Vaikka kokonaisen romaanin. Hänen tapansa kertoa elämän kolhuista ja koettelemuksista sisältää myös sellaisen määrän positiivisuutta ja anteeksiantoakin, että sydämeen jää pitkäksi aikaa lämmin ja hyvä olo.

Inkeriläisten kesäjuhlilla yhdessä aviomiehen ja ystävän Ella Ojalan kanssa.

Selostus kevätkokouksesta 30.3.2019

Kokouksen puheenjohtajana toimi Paavo Ripatti.
Kokous todettiin lailliseksi.
Esitettiin v. 2018 tilinpäätös
Kuultiin toimintakertomus ja tilikertomus, jotka molemmat hyväksyttiin.
Tilikauden ylijäämä tilikaudelta 1.1.2018 – 31.12.2018 oli 1 978,55 €.
Tilikertomus hyväksyttiin, jonka jälkeen esitettiin toiminnantarkastajan lausunto.
Tilinpäätös vuodelta 2018 vahvistettiin.
Tili- ja vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.2018 – 31.12.2018 myönnettiin asianomaisille.
Kesäjuhlat v. 2019 pidetään 6.7. Piikkiössä. Turun seudun Inkeri-seuran edustaja valotti kesäjuhlien ohjelmatarjontaa, joka vielä muotoutuu tarkemmin tulevien kuukausien aikana. Juhlatoimikunta jatkaa suunnittelua ja tarkempi ilmoitus juhlista julkaistaan seuraavassa Inkeriläisten viesti -lehdessä.
Kuultiin loppuvuoden Inkeri-iltapäivien ohjelmatarjonta sekä kesän matkaohjelmat, joista molemmista saa ajantasaista tietoa liiton www-sivuilta www.inkeriliitto.fi ja Inkeriläisten viesti -lehdestä.

TAPAHTUMAKALENTERI

SUOMEN INKERI-LIITON OHJELMA LOPPU VUODELLE 2019:

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivien varsinainen ohjelma Inkeri kodissa, Käpylänkuja 1 alkaa totuttuun tapaan klo 14.00. Kahvia tarjolla klo 13.30 alkaen.

La 25.5. Tapahtui Inkerissä. Ruotsin television (SVT2) suomenkielisen toimituksen valmistama ohjelma, jossa haastatellaan Ruotsissa asuvia inkeriläisiä. Ohjelma kestää tunnin. Toimittaja Anneli Kustfält on inkerinsuomalainen jälkeläinen. Osa haastatteluista on ruotsiksi, mutta tekstitetty suomeksi.

La 6.7. Kesäjuhlat Piikkiössä. Kutsu toisaalla lehdessämme.

La 21.9. Puheenjohtaja emerita Alina-Sinikka Salonen kertoo sanoin ja kuvin toukokuussa tehdystä Inkerin matkasta.

La 26.10. Liiton syyskokous.

La 9.11. Sukututkimuksen asiantuntijat tavattavissa Inkeri kodissa klo 9.00 – 17.00

La 16.11. Näyttelijä, kirjailija Eeva Litmanen kertoo sukunsa historiasta ja esittelee kirjansa Surun suitsima suku.

La 14.12. Joulujuhlat Inkeri kodissa klo 14.00.

KULJETUS KESÄJUHLILLE
Järjestämme Helsingistä bussikuljetuksen Piikkiöön, Turun seudun Inkeri-seuran järjestämille kesäjuhlille 6.7.2019. Matka toteutuu, jos lähtijöitä on vähintään 30 henkeä.
Lähtöpaikka ja -aika on Kiasman edessä oleva bussipysäkki klo 9.30. Paluu Piikkiöstä juhlien päätyttyä klo 18.00.
Hinta on vielä avoin, sillä se riippuu osallistujamäärästä. (Arvio 30 – 35 €)
Ilmoittautumiset viimeistään 3.6.2019.
Ilmoittautumisia vastaanottaa Anneli Mylläri.
sähköposti anneli.myllari@gmail.com
tai puhelin +358 40 7435 560 (mieluiten TEKSTIVIESTILLÄ)

SUOMEN INKERI-LIITON MATKA
Viron inkerinsuomalaisten XXIX laulu- ja tanhujuhlille
19.7.–21.7.2019

Pe 19.07
10.30–12.30 Laivamatka Helsinki-Tallinna, Tallink Megastar
(Buffet-aamiainen sen tilanneille)
Majoittuminen Hestia Hotel Seaportiin
16.00 Vierailu ja ruokailu KGP-teatteri-museo-kahvilassa
Vapaa-aikaa

La 20.07
08.00– Aamiainen hotellissa
10.45 Bussi noutaa hotellilta
12.00 Hartaushetket Põllkülan muistolehdossa ja Paldiskin hautausmaalla, (Hannele ja Markku Päiviö Tallinnan Pyhän Pietarin suomalaisesta srk)
14.30 Seminaari "75 vuotta inkerinsuomalaisten pelastus operaatioista"
Arvo Pärt -keskuksessa Laulasmaalla, luennoitsijoina Reijo Rautajoki, Toivo Flink ja Meelis Maripuu.
18.00 Bussi hakee Laulasmaalta hotelliin
20.00 Illallinen hotellissa

Su 21.07
08.00– Aamiainen hotellissa
10.00 Bussi noutaa hotellilta
11.00 Juhlajumalanpalvelus Kosen kirkkossa, (pastorit Kers tin Kask ja Hannele ja Markku Päiviö)
13.00 Juhlat Kosen laululavalla,
Viron Inkerinsuomalaisten Liitto 30v
16.30 Kuljetus hotelliin, siirtyminen laivaterminaaliin
18.30–21.00 Laivamatka Helsinkiin, Tallink Megastar. (Buffet illallinen sen erikseen tilanneille).

Matkan hinta on 335 €/henkilö kahden hengen huoneessa.
1hh-lisä 80 €.
Edellytyksenä vähintään 22 hengen ryhmä.
Vastuullinen matkanjärjestäjä HansaTravel OÜ.

Hintaan sisältyy:
- laivaliput kansipaikoilla Hki-Tallinna-Hki
- 1 yhteinen hytti matkustajien tavaroiden säilytykseen
- majoitus jaetuissa 2h huoneissa aamiaisineen
- ohjelman mukaiset kuljetukset
- 1 x illallinen
- vierailu KGB-teatteri-museo-kahvilassa sisältää ohjelman sekä ruokailun

Erikseen tilatut ateriat laivalla maksetaan matkalaskun yhteydessä.
- buffet-aamiainen laivalla **17.50 €/hlö**
- buffet-illallinen **26 €/hlö**

Ilmoittautuminen on sitova, kun olet maksanut ennakkomaksuna **50 €**. Ilmoittautumisen **viimeinen päivä on 30.5.2019.** Maksu Suomen Inkeri-liitto ry:n tilille FI51 8000 1200 3063 64.

Ilmoittautuminen matkan johtaja Alina-Sinikka Saloselle: alinasinikka@gmail.com. Tiedustelut p. +35840 7437 042.

Kun ilmoittaudut, kerro seuraavat asiat:
nimi, p.numero, sähköpostiosoite, osoite ja kansalaisuus, ellet Suomen. Toivotun huonetoverin nimi. Hän täyttää omat tietonsa erikseen.

Viron Tanhujuhlat järjestää Vironsuomalaisten kulttuuri-itsehallinto, Viron inkerinsuomalaisten liitto ja Inkerinsuomalaisten Tallinnan seura.

Hyvinkään Inkeri-kerho
Kokoontumiset 1.9., 6.10., 3.11. klo 14 seurakuntakeskuksen kokoussalissa, katutasossa. (Hämeenkatu 16). Joulujuhlaa vietetään juhlasalissa la. 7.12. klo 13.

Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa
Inkeri Ojala 040 071 6727 inkeri.ojala@gmail.com
Lahden seudun Inkeri-seura ry tilinumero:
FI62 1298 3000 0247 22

Turun seudun Inkeri-seura
Vuoden 2019 tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat klo 14.00:
Su 29.9. Syyskokous
La 2.11. Pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla inkeriläisten muistomerkillä klo 12 ja kahvitarjoilu Varissuon kirkossa klo 14

To 26.12. Tapaninpäivän Joulujuhla

Muu toiminta:
Terveysneuvonta ja vastaanotot, käsityö- ja askartelukerho, Beseda-kerho Eero Pellisen johdolla,
päivystys- ja kirjastotoiminta, lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan, nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.). Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

SUOMEN AKATEEMINEN INKERI-SEURA RY (SAIS) TIEDOTTAA

Elokuu 2019
Via Ingria – Inkeriläisten jalanjäljillä Suomenlahden ympäri

Inkeriläisten pääjoukon Suomeen tulosta on kulunut 75 vuotta. Via Ingria tarkoittaa kiertomatkaa Suomenlahden ympäri. Matkan aikana tutustutaan keskeisiin paikkoihin, joiden kautta inkeriläiset vaelsivat matkallaan kohti Suomea. Reitti kulkee Helsinki–Viipuri–Hatsina–Rakvere–Paldiski–Hanko–Helsinki. Kierros tehdään bussilla. Mukaan mahtuu enintään 40 henkilöä. Tarkempi kuvaus, ohjelma ja hinta selviävät toukokuussa.

5.10.2019
SAIS järjestää Inkerin päivänä suuren inkerinsuomalaisten Suomeen saapumisen 75-vuotisjuhlan:
Inkeriläisyys nyt ja huomenna
- Juhlaseminaari klo 13.00–17.00 Finlandia-talossa.
- Iltajuhla Ostrobotnialla klo 19.00 alkaen.
- Inkerin lippu 100 vuotta. Lippu nostetaan Finlandia-talon salkoon klo 12.30 Suomen lipun rinnalle.

Tarkempi ohjelma valmistuu toukokuussa. Osallistujia tulee neljästä maasta. Ohjelmassa painottuvat inkeriläisyyden monet ulottuvuudet: 75 vuotta sitten tulleet, kolmas aalto eli vuonna 1990 alkanut paluumuutto, Viron inkeriläiset ja Pietarin seudun inkeriläiset. Painopiste on tulevaisuudessa. Ilmoittautumiset tilaisuuksiin alkavat elokuussa.

Lisätiedot www.sais.fi ja puheenjohtaja Reijo Rautajoki reijo@rautajoki.fi tai 0440 222 777.

A
Posti Oy

Posti Green

INKERILÄISET-VALOKUVANÄYTTELY

Seppo Tuomen valokuvia
Karjala-talolla (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Näyttely avoinna 29.5.–12.6.2019
Maanantaista perjantaihin 09.00–17.00

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

4 / 2019

KANSIKUVA

Kansikuva: Keli suosi Kesäjuhlien viettäjiä, vaikka välillä taivaalle kerääntyi uhkaavia pilviä. Kuvassa pietarilainen tanssiryhmä Piirileikki. (Kuva: R. M-K.)

Numero 5-6/2019 ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 27.11. mennessä.
Numero 1/2020 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukseen 3.2. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 4 / 2019

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

ISSN 1236-9586

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2019
35€ EU-maat
40€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 31916602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Osallistuin heinäkuun Inkeriläisten kesäjuhlille vaimoni kanssa. Asia, joka syntyperältäni ei-inkerinsuomalaisena huomasin, miellytti ja miellyttää minua suuresti. Samalla se asettaa ison vaatimuksen Suomen Inkeri-liiton toimihenkilöille. Tarkoitan seuraavaa:
Yksi inkerinsuomalaisuus – sisältäen monta erilaista valtiollista lähtökohtatilannetta vuosikymmenten aikana – yhdistyi jälleen yhteisen Inkerin lipun alle Piikkiössä, kuten muissakin inkerinsuomalaisten tilaisuuksissa, joissa olen käynyt.
Inkeriläiset – maaton kansa, käyttääkseni Helena Miettisen kirjan osuvaa nimiotsikkoa – ovat saapuneet Suomeen tai jatkaneet Ruotsiin, jopa kaukaisimpiin maailmankolkkiin he ovat muuttaneet, kuten tiedämme.

Heitä on saapunut Suomeen Ensimmäisen Maailmansodan jälkeisinä kuohunnan vuosina, Toisen Maailmansodan aikaan tai 1990-luvulta näihin päiviin saakka niin Virosta, Venäjältä, vanhasta Neuvostoliitosta ja lisäksi heidän lastensa kulttuuriset lähtökohdat ovat määrittyneet vielä senkin mukaan, minkä valtion kansalaisina he ovat syntyneet. Usein toinen lapsen vanhemmista on ei-inkerinsuomalainen.

Nämä lähtöasetelmat edellyttävät Suomen Inkeri-liitolta joustavuutta, tietoa ja kykyä ymmärtää näitä lähtökohtia suhtautumisessaan inkerinsuomalaisiin, yhteistyötä ja – kykyä, kuitenkaan sortumatta minkäänlaiseen kosiskeluun, nostamatta ketään toisen edelle. Yhteisenä nimittäjänä on aina inkerinsuomalaisuus, puhuipa tämä henkilö mitä kotikieltä hyvänsä.

Tämä kaikki asettaa omat vaatimuksensa myös yhteiselle tilaisuudelle, sen hengelle, soukkaa suuta ja arvostavaa, toisen huomioivaa käytöstä. Mikään taho ei saa käyttää inkerinsuomalaisia minkäänlaisina pelinappuloinaan, aina on oltava ja löydettävä korrekti, kultainen keskitie omassa esiintymisessään kuitenkaan aitoa kohtaamisenhalua yhtään vähentämättä tai siitä luopumatta. Tämä on itselleni ollut erittäin mielenkiintoista, opettavaa ja palkitsevaa.

Inkerinsuomalaisten erilaiset lähtökohdat ovat asettaneet oman puheenjohtajan rimani ennen kaikkea kaikkia tasapuolisesti kohtelevaksi, samalla myös aiheuttaneet julkisen ”näkymättömyyteni”, sillä olen kokenut ja koen olevani oppimassa jotain sellaista, minkä oppii vain kuuntelemalla ja olemalla läsnä, ei päsmäröimällä. Tämä puheenjohtajuuteni on opettanut itselleni kuuntelevaa nöyryyttä, sillä vaikka arvostan omia elämänkokemuksiani, omaa elämääni, opettaa jokainen kohtaamiseni inkerinsuomalaisten kanssa itselleni jotain uutta, jotain, minkä minulle voi opettaa vain kuuntelemalla ja - samalla läsnä ollen

- inkerinsuomalaisen elämää.

Mitä itse voisin inkerinsuomalaiselle kertoa? Voisin kertoa paljonkin, mutta kertoma-alueeni, jossa kaikki on itselleni tapahtunut, rajoittuu Helsinkiin ja entiseen Helsingin maalaiskuntaan, niin näkökentässäni on vääjäämättä jonkinlainen puutostila. Vaikka arvostan itseäni ja läheisiäni, niin mitäpä osaisin kertoa tapahtumista oman asuinalueeni ulkopuolelta. Inkerinsuomalaiset osaavat ja siinä on iso ero ja siksi tunnustaudun oppipojaksi. Eläkäämme oppimisen vuorovaikutuksessa yhdessä - itselleni tämä on ollut antoisa matka.
Juhani Valo

Inkeri Ojala ja Tamara Kocheleva maistelivat melkein kypsiä punaherukoita Piikkiön Kesäjuhlilla.

SAAPPAITA ILMASSA JA TANSSIASKELIA NURMIKOLLA

Inkeriläisten kesäjuhlia vietettiin Piikkiössä 6.7.2019
Teksti ja kuvat: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Ruohokentällä lentää musta saapas. Kaari on komea, mutta saapas osuu nurmen sijaan kevyesti kentän reunaan parkkeerattuun autoon. Kuuluu ”komps”.
- Oho. Meni pitkäksi. Saapas tarttui jotenkin käteen kiinni, heittovuorossa oleva mies parahtaa.
Autoon ei jää minkäänlaista jälkeä, joten vahinko synnyttää lähinnä hyväntuulista naureskelua. Sattuuhan sitä. Pietarin inkeriläisten järjestämä saapaskilpailu ei pysy muutoinkaan täysin radallaan. Yksi heitto vie saappaan komean tammen oksistoon ja toinen marjapuskaan. Pisimmillään saapas lentää 19 metriä.
Järjestäjät kertovat, että Pietarissa järjestetään vuosittain saappaanheittokisoja ja siitä tuli ajatus tuoda kisa myös Suomeen, Kesäjuhlille. Saappaanheiton voittajiksi kruunattiin Helena, Andrei ja Nikita. Ilottelun jälkeen oli hyvä aloittaa varsinainen ohjelma.
Inkeriläisten kesäjuhla järjestettiin tänä vuonna Turun seudun Inkeri-Seuran toiminnasta Piikkiössä. **Martti Hirvonen** avasi tapahtuman toivottamalla juhlakansan tervetulleeksi luonnonhelmaan ”alla kasvoin kakki valtiain”. Hirvonen iloitsi siitä, että sään herrat suosivat juhlakansaa. Kesäjuhlia vietettiin nimittäin taivasalla ja päiväksi oli ennalta povattu sadetta ja huonoa keliä. Sivuilta avoin juhlateltta ei olisi ehkä kyennyt sateen tullen suojaamaan paikalle tullutta

Kesäjuhlille osallistui tänä vuonna yli 200 ihmistä

yli kahtasataa juhlijaa. Onneksi suojaa tarvittiin korkeintaan kuumalta auringon paahteelta suojautumiseen.
Hirvonen sanoi puheensa lopuksi leikkisästi, että *"Juhlia saa arvostella, mutta ei ankarasti vaan hellästi ja huomaavaisesti."*

Juhlapaikkana toimineen Piikkiön Villa Baltican nurmelle oli levitetty vilttejä ja katoksen alle penkkejä. Osa kesäjuhlijoista oli tuonut omat viltit mukanaan ja toisilla näytti olevan matkassa pikniktarpeitakin. Marjapuskien punaherukat punastelivat ja pirtanauhat heiluivat kesätuulessa. Tunnelma oli niin kesäinen kuin se vain voi olla.

Hirvosen jälkeen Suomen Inkeri-liitto ry:n puheenjohtaja **Juhani Valo** toi kesäjuhlille liiton tervehdyksen:

JUHANI VALON PUHE KESÄJUHLILLA

(Tiivistetty versio)

Voin hyvin yhtyä inkeriläisen **Lyyli Ronkosen** *kirjan nimeen, "Laps´ Inkerin». Olemme aina jonkun lapsia; kenenkään en ole kuullut sanovan isoisä tai isoäiti eli «Vanhus Inkerin». Vanhenemme, mutta olemme silti synnyinpaikkamme lapsia. Itse olen Laps´Helsingin, vaikka olenkin jo isoisä.*
Puhuttaessa itsestämme jonkun lapsina, olemme osuneet asian ytimeen eli omiin juuriimme, oman elämämme kantavaan teemaan, olla jonkun lapsi, olla jostain kotoisin. Omat juuremme ovat ne, jotka kasvattavat meistä juuriemme mukaisen puun, joka luo siemenistään omat jälkeläisemme. Meillä kaikilla ovat perintömme ja perinteemme, vaikka asuin- ja elinpaikkamme olisi kaukana paikasta, jossa juuri nyt olemme eli tällä kerralla Turusta.

> *" Omat juuremme ovat ne, jotka kasvattavat meistä juuriemme mukaisen puun, joka luo siemenistään omat jälkeläisemme".*

Mutta se, missä nyt olemme, on puun pintaa, kaarnaa mutta se, mistä olemme kotoisin, ovat juuremme. Inkerinsuomalaiset ovat tunnettuja vieraanvaraisuudestaan, siitä, kuinka he antavat vähästäänkin apua tarvitsevalle. Omasta mielestäni kauneimmin tämän ikuisesti kestävän verenperinnön, inkerinsuomalaisten oman perussävelen elämän kallioisilla mutta eteenpäin vievillä rinteillä on kuvannut juuri mainitsemani Lyyli Ronkonen tämän «Laps´ Inkerin»-kirjan päätösrunossa. Tässä runossa «Heimolleni» on oiva opetus meille jokaiselle, opiksi elämään. (Runo luettavissa lehden takasivulta)

Suomeen vuonna 1980 Kelton seurakunnasta Seltoin kylästä muuttanut Lyyli Ronkonen oli inkerinsuomalainen filosofian tohtori. Hän on tai oli inkerinsuomalaisen sivistyksen eräs, mutta ei ainoa tulkki Suomessa. Akateemisen uransa, muun muassa toimittuaan professorina ja englannin kielen oppituolin johtajana Herzenin pedagogisessa instituutissa ja hän loi muutettuaan Suomeen, uuden akateemisen uran toimien Suomeen muuton jälkeen mm. Helsingin yliopistossa kasvatustieteen lehtorina sekä englannin kielen dosenttina. Tämän tiedon olen lainannut tästä hänen kirjastaan Laps´Inkerin, sen kansilehden esittelystä.
Tämä kertoo omaa kieltään siitä sekä sydämen että opillisesta sivistyksestä, johon itselläni on ollut kanssanne ilo tutustua.

Inkeriläisyys yhdistää ihmisiä ympäri seutuja. Kuvassa Jelena Tikka Pietarista, Marina Bakunova Helsingistä ja Martti Hirvonen Turusta. Kuva: Hirvonen.

Maarit Kochanski tarkastelee Anitta Ilinen kansallispukua, jonka koristeet hän teki lapsena äitinsä kanssa. Koristeet ovat säilyneet niin hyvin siksi, että ne irrotetaan aina pesun ajaksi.

MUSIIKIN ILOA
Totutuun tapaan juhlilla nautittiin myös musiikista. Ensimmäinen ryhmä oli turkulainen lauluryhmä **Orvokit**. 9-henkinen kuoro lopetti esiintymisen Matalan torpan balladiin ja sanoihin "silloin se hulivili Inkerin poika sen Suomen tytön jätti", joka synnytti hersyvän naurun yleisössä
Ennen Pop ja folk-musiikkia esittävän uuden **PILwe**-ryhmän esiintymistä, **Wladimir Kokko** Pietarista kävi sanomassa sanasen.

– Tämä vuosi on merkittävä useasta syystä. Muun muassa siksi, että 30 vuotta sitten vuonna 1989 Keltossa järjestettiin ensimmäiset kesäjuhlat. Merkittävää on myös se, että Inkerin lippu täyttää tänä vuonna 100 vuotta.
Kokko avasi yleisölle myös PILwe-kuoron nimeä. Nimi juontaa nokkelasta kielipelistä. PIL tulee sanoista Pietarin Inkeri Liitto ja we puolestaan englanninkielisestä, meitä tarkoittavasta sanasta.
– Tuokoon ryhmä vähän lisää iloa näihin juhliin, Kokko sano ja päästi kuoron estradille.
PILwe:n ensimmäinen kappale oli **Alla Pugatsovan** laulu, johon Kokko on tehnyt suomenkieliset sanat. Laulussa toivottiin muun muassa kesän olevan loputon. "Vaik sadetta me usein nähdään, sen hyväksyn hymyillen", pallomekolliset naiset lauloivat viehkeästi hymyillen.
PILwe sai vantaalaisen lauluyhtye **Mesimarjatkin** innostumaan. Kentän laidassa keinuttiin musiikin mukana ja lopuksi ryhmän laulajat pistivät tanssiksi.

Kesäjuhlilla kuultiin myös muun maussa **Arvo Survon** taidokasta kitaransoittoa ja laulua, **Pihapihlajan** ja turkulaisen **Sydämestä sydämeen** -musiikkiyhtyeen esityksiä, hyviä puheita joista jutun lopussa muutama, herkullinen keittolounas, arpajaiset, yhteisrukous ja viimevuosia enemmän tanssiesityksiä. Jalalla panivat koreasti tanssiin tempautuneiden Mesimarjojen lisäksi pietarilainen tanssiryhmä **Piirileikki** ja helsinkiläinen tanssiryhmä **Virta**. Tapahtuman loppusiunauksen suoritti rovasti **Hannu Nyman**.

Vaikka säänherrojen armoille heittäytyminen voi olla suomalaisessa kesässä uhkarohkeaa, oli kesäjuhlan järjestäminen ulkotilassa lopulta hieno ajatus. Juhlissa oli erityistä tunnelmaa kun osallistujat sitoivat päihinsä kukkaseppeleitä viereisen pellon villikukista, Suomen ja Inkerin liput heiluivat tuulessa, aurinko paistoi ja linnut lauloivat.

ANSIOMERKIT

Inkerin sivistyssäätiö jakoi tuttuun tapaan juhlilla ansiomerkit seitsemälle henkilölle, jota ovat tehneet työtä inkeriläisten hyväksi.

Inkeriläisten sivistyssäätiön ansiomerkit 2019

Lyydia Bazaleva
Leena Kolkkanen
Anneli Kustfält
Elina Metsälä
Lempi Närvänen
Eero Pellinen
Reijo Rautajoki

KEIJO KORKAN PUHE INKERILÄISTEN KESÄJUHLILLA

Keijo Korkka käsitteli puheessaan niin Inkerin historiaa, lähimenneisyyttä kuin tulevaisuuttakin. Ohessa hieman lyhennetty versio puheesta.

Inkerin kirkossa on juhlittu joulua, pääsiäistä, juhannusta, loppiaista, helluntaita sekä muita kirkollisia juhlapäivä ja niihin on usein liittynyt kirkon lähellä tapahtunutta, markkinoiden kaltaista toimintaa ja kaupantekoa. Kansanvalistusta harjoittavat opettajat ja heidän rinnallaan talonpojatkin ryhtyivät kirkonmenojen jälkeen järjestämään ohjelmallisia kesäjuhlia, joille saapui väkeä naapuriseurakunnista runsain määrin.

Kansanjuhlat Inkerissä
Inkeriläisten kesäjuhlissa on vanhat perinteen. Aikakirjat kertovat, että ensimmäinen suuri Inkerin kansanjuhla vietettiin Lempaalassa, Pietarinpäivänä 1885. Koska se oli laatuaan ensimmäinen, on syytä kertoa tarkemmin sen luonteesta ja ohjelmasta. Juhlista kirjoitetussa selonteossa kerrotaan, että Lempaalan kirkon lähellä olevan juhlakentän keskelle oli pystytetty koroke, jolle Lempaalan kirkkoherra Otto Rokkanen nousi pitämään puheen kansanjuhlan merkityksestä. Soittokunnan säestyksellä laulettiin Maammelaulu. Tämän jälkeen pidettiin raittiusseura Vesan vuosikokous. Urheiluohjelmana oli pussitaistelua, tankoon kiipeämistä sekä juoksu- ja soutukilpailut. Viimeiseksi esitettiin näytelmät Turmiolan Tommi ja Hän ei ole mustasukkainen. Lisäksi myytiin koululaisten tekemiä käsitöitä ja arpoja.

Lehtiselostus kertoo juhlissa olleen paljon väkeä lähiseuduilta, jopa Suomen puoleisista rajapitäjistä, yhteensä kolmattatuhatta henkeä. Juhlia kuvattiin erinomaisen onnistuneiksi. Varsinkin järven tyyni pinta, jossa veneet lipuivat sinne tänne ja kaiken ylle kaartuva sinitaivas sekä Lempaalan lauluseuran raikas laulu tuntuivat tehneen kirjoittajaan lähtemättömän vaikutuksen. Seuraava huomattava kansanjuhla vietettiin Hietamäen antiikkikylässä 1889. Nämä juhlat olivat puitteiltaan vatimattomammat.
Kerron ensimmäisistä Lempaalassa pidetyistä juhlista mielelläni, koska Lempaala on Inkerinmaan vanhin luterilainen seurakunta, joka on perustettu 1611 ja sieltä on lähtöisin myös Larin Paraske ja monia inkeriläisten toiminnassa ansioituneita henkilöitä.

Soitto- ja laulujuhlat
Sitten juhlat saivat soitto- ja laulujuhlien luonteen ja ensimmäinen tällainen juhla vietettiin Skuoritsassa keväällä 1899. Toinen Tuutarissa (1901), kolmas Venjoella (1903), neljäs Tyrössä (1908), viides Keltossa (1910), kuudes Kolppanassa (1913) ja seitsemäs Tuutarissa (1918).
Nämä soitto- ja laulujuhlat olivat kaksipäiväisiä ja niiden järjestelyissä oli aktiivisesti toimivilla raittiusseuroilla keskeinen asema. Myös Inkerin kirkko ja papisto olivat voimakkaasti mukana juhlien järjestelyissä.

Juhlien merkitys
Pidetyt juhlat olivat Inkerinmaan suomalaisille voimakkaita suomalaisen kansallistunnon kohottajia ja niissä huokui vahvasti kansanrunoilija Räikkösen tulkitsema ajatus: ”Me suomalaisia olemme ja suomalaisiks jäämme, me Suomen tavat pidämme ja suomalaisen päämme.” Sekä ajan henkeä kuvaava nuorille tytöille tarkoitettu elämänohje: ”Ei pie männä venäläisel, tullee verenrikko”. Yhteenkuuluvuuden tunne korostui voimakkaasti näissä juhlissa, antaen voimaa ja lohtua arkisten ponnistusten sekaan.
Juhlissa nousi korostettuun asemaan Maamme-laulu ja Mooses Putron Nouse Inkeri -hymni joka esitettiin ensimmäisen kerran Kolppanan seminaarin 25-vuotisjuhlissa 1888. Tähän Inkerin kansallishymnin asemaan kohonneen laulun sanoihin vaativat viranomaisen Inkeri-sanan tilalle sanan ”kansa”. Paavo Räikkönen teki hymniin myöhemmin toisen säkeistön.
Kun juhlat kokosivat tuhatmäärin väkeä ja kun niissä parhaimmillaan esiintyi 30 lavakuoroa, joissa yli 800 laulajaa, suhtautuivat viranomaiset vähemmän myönteisesti juhlien järjestämiseen. Niitä pidettiin suomalai-

suuden aatetta liiaksi korostavina tapahtumina.
Tuutarissa kesäkuussa 1918 pidetyissä soitto- ja laulujuhlissa olikin edellisen vuoden vallankumouksen aiheuttamat levottoman ajan merkit ja nämä juhlat jäivät sen ajan viimeisiksi. Tästä alkoi lyhyen myönteisen ajanjakson jälkeen Inkerin suomalaisille itkevän Inkerin aikakausi, jonka todellista kauheutta ei silloin kukaan voinut aavistaa.

Kesäjuhlat Suomessa ja Ruotsissa
Venäjän vallankumouksen jälkeen Suomeen jäin noin 4 000 inkeriläistä. Pakolaiset halusivat pitää yhtä ja toimia Inkerin kansalaisten aatteiden innoittamina. Perustettiin Inkerin liitto ja Inkeriläisten toimikunta Suomessa sekä vuonna 1934 inkeriläisten yhdistys jatkamaan toimikunnan työtä. Näiden toiminnassa olivat kohokohtina yhteisesti järjestetyt kesäjuhlat. Juhlia pidettiin 30-luvulla Perkjärvellä (1930), Kotkassa (1932), Pölläkkälässä (1933), Terijoella (1934, 137), Viipurissa (1935), Koivistossa (1936), Vuoksenniskalla (1938) ja Valkjärvellä (1939).
Tosita maailmansotaa seuranneiden syistä johtuen rohjettiin Suomessa pitää kesäjuhlat seuraavaksi vasta vuodesta 1956 lähtien. Ensimmäiset olivat Järvenpäässä ja seuraavat Lohjalla. Tämän jälkeen juhlia on pidetty vuorollaan Helsingissä, Turussa, Tampereella, Lahdessa, Hyvinkäällä ja kerran Raumalla.

Kukkaseppeleinen nainen on Aina Jaakkola Pietarin PILwe-lauluryhmästä. Hän kuuluu myös Piirileikkitanssiryhmään joka niin ikään esiintyi kesäjuhlilla.

Kun sodan jälkeen n 4 000 inkeriläistä lähti turvallisuussyistä Ruotsiin, virisi siellä nopeasti voimakas yhdistystoiminta. Vuonna 1947 perustettiin inkerinsuomalaisten keskusjärjestö, joka on nykyään nimeltä Ruotsin Inkeri-liitto.
Monilla paikkakunnilla on toiminut liiton paikallisosastoja ja Ruotsissa on pidetty jo pitkään vuosittaisia kesäjuhlia. Niihin on osallistuttu sankoin joukoin myös Suomesta sekä viime aikoina myös Virosta ja Venäjältä.

Inkerin uusi nousu
Vaikeiden vuosikymmenten jälkeen tapahtui 1980-luvulln lopussa Inkerin kansan kohdalla ihmeellisiä asioita. Neuvostoliitto (NL) hajosi ja tuli tilanne, jossa eri kansallisuudet voivat taas nousta esiin Venäjälläkin. Perustettiin Inkerin liitto, Karjalan suomalaisten Inkeri-liitto ja Eestin Inkerinsuomalaisten liitto. NL aika, joka oli tuonut Inkerinmaan suomalaisille ja muille vähemmistökansoille ai-

noastaan surua, murhetta ja kyyneleitä, oli tullut tiensä päähän. Inkerin kirkolle koitti uusi aamua ja paljon uusia seurakuntia perustettiin Inkeriin, Karjalaan ja muuallekin Venäjälle. Näiden muutosten edessä kaikki olivat kuin unta näkeväiset, niin kuin aikanaan Israelin kansa, kun Herra vapautti heidät orjuudesta.

”Muutosten edessä kaikki olivat kuin unta näkeväiset”.

Samalla virisivät taas henkiin perinteiset kesäjuhlat, joista ensimmäinen pidettiin Keltossa 1989. Väkeä oli tuhatmäärin ja heimohenki korkealle. Oli ylevä tunne kun Inkerin lippu liehui kesätuulessa ja voitiin taas laulaa Inkerin hymniä vanhalla Inkerinmaalla. 1990 juhlat olivat Tuutarissa, 90 Toksovassa ja sen jälkeisinä vuosina Tuutarissa ja muuallakin Venäjällä. Myös Viroassa ja Karjalassa on pidetty suuria juhlia, joissa on käynyt runsaasti väkeä.

Alussa väkeä oli sankoin joukoin, mutta vähitellen väki on vähentynyt johtuen alkuinnostuksen hiipumisesta ja Suomeen tapahtuvan muuttoliikkeen vaikutuksesta.

Paluumuutto Suomeen

Inkerin uuden nousun alettua oli kansallistunne korkealla. Kuluneet vuodet eivät ole kuitenkaan antaneet sitä, mitä niiltä alkuinnoituksessa odotettiin. Tilanteeseen on ratkaisevasti vaikuttanut myös se, että Venäjältä, Karjalaista ja Virosta on näinä vuosina muuttanut Suomeen kymmeniätuhansia paluumuuttajiksi luokiteltuja henkilöitä, joille päällimmäisenä Suomeen tulon syynä näyttää olevan turvattomuus Venäjällä ja halu saada lapsille parempi tulevaisuus Suomessa, esi-isiensä maassa.

Lauluyhtye Mesimarjat intoutui tanssimaan PILwe-ryhmän laulaessa.

Tätä paluumuuttoa arvosteltiin voimakkaasti niin Inkerin kirkon kuin siellä toimivien järjestöjen taholta, kun katsottiin Inkerin lopullisesti tyhjenevän suomalaisesta asutuksesta. Suomessakin kuului arvostelevia ääniä paluumuutosta, kun täällä oli työttömyyttä omasta takaa.

”Jospa potilas huonoista ennusteista huolimatta toipuu vielä, kuten ennenkin”.

Muuttoa arvostelleiden tulisi kuitenkin muistaa, että juuri leveämmän leivän toivossa ovat esivanhempamme aikanaan lähteneet Suomesta Inkeriin. Samasta syystä virta käy nyt takaisin Suomeen, kun petytty elämään Venäjällä. Valitettavasti monille paluumuuttajille on käynyt selväksi myös muuton aiheuttamat vaikeudet kun useat äidinkieltään suomea taitamattomat yrittävät selvitä vieraan kulttuurin keskellä.

Vaikka nyt puhutaan suurella äänellä Inkerin suomalaisen väestön häviämisestä Inkerinmaalla, on kuitenkin todettava, että Inkerin kysymys on moneen kertaan ennenkin todettu loppuun käsitellyksi. Ei sii vielä nytkään kiirehditä Inkerin hautajaisten valmistelussa. Jospa potilas huonoista ennusteista huolimatta toipuu vielä, kuten ennenkin. Ikiaikojen Jumalaan

luottaen on Inkerin kansa selviytynyt läpi hirvittävienkin kärsimysten ja selviytyy varmaan tulevaisuudessakin.

Suomen Inkeri-liitto ry:n puheenjohtaja ja Inkeriläisten viestin päätoimittaja Juhani Valokin nautti vaimonsa Pipsan kanssa kesäjuhlien tunnelmasta.

LISÄAIKAA ARKISTOHANKKEELLE

Inkeri-arkiston projektipäällikkö Maiju Putkonen kävi kertomassa kesäjuhlilla keräyksen nykyisestä tilasta ja tälle annetusta lisäajasta.

Maiju Putkosen puhe kesäjuhlilla
Kiitos että sain tulla kertomaan hankkeestamme tänne kesäjuhlillenne. Olen Maiju Putkonen ja
työskentelen arkistotutkijana Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa Helsingissä. Nyt olen
lähes puolitoista vuotta koordinoinut Inkeriläisten Sivistyssäätiön, Kansallisarkiston ja SKS:n yhteistyöhanketta Inkeri ja inkeriläisyys – muistot talteen, arkistot haltuun.

Monet varmasti tietävätkin, että hankkeessa kartutamme arkistoaineistoja ja tehdään
haastatteluita. Tarkoituksena on koota keskitetysti aineistoja, jotka valaisevat inkerinsuomalaisten
historiaa yksittäisten ihmisten näkökulmasta. Hankkeen aikana olemme saaneet jo lähes 60 erillistä arkistoluovutusta yksittäisistä kirjeistä kokonaisiin henkilö- tai yhdistysarkistoihin. Löytyneen aineiston määrä on yllättänyt meidät positiivisesti, ja pienetkin arkistolisät ovat ilahduttaneet. Kaikkiin saatuihin vinkkeihin aineistoista ei ole vielä ehditty reagoida, mutta pyrimme hoitamaan kaikki yhteydenotot ennemmin tai myöhemmin.

Aineistoissa joista olemme saaneet, on ollut mm. valokuvia, muistelmia, päiväkirjoja ja kirjeitä
esim. rajan taakse jääneiltä sukulaisilta. Olemme saaneet arkistoitavaksi dokumentteja kuten passeja, viisumiasiakirjoja, todistuksia syntymästä, kuolemasta ja vankeudesta vapauttamisesta. Sukuselvitykset ja muistelmat ovat kokoavia tietoja, joiden avulla sukujen eri haarojen aineistot
limittyvät toisiinsa, ja täydentävät toisiaan hienolla tavalla.

Toinen upea kokonaisuus on muistitietohaastattelut, joita on tehty hankkeen aikana jo n. 65 kappaletta. Nämä haastattelut täydentävät upeasti jo aiemmin tehtyjä haastatteluita, joita niitäkin
olemme saaneet arkistoon hankkeen kuluessa. Jo aikanaan 1980–90-luvun taitteessa, kun Inkeri
Liittoa perustettiin, oli kokouksissa kehotettu ihmisiä tallentamaan muistoja haastattelemalla. Ja
niinhän toki on tapahtunutkin. Tiedämme, ettemme ole ensimmäisiä tällä asialla, mutta meidän on
ollut helppo rakentaa työtämme tälle pohjalle. Ja Suomalais-ruotsalaiselta Kulttuurirahastolta
saamamme apurahan tuella tu-

lemme laajentamaan haastatteluiden tekemistä syksyllä Suomesta
Ruotsiin.

Aika on ollut otollinen hankkeemme toteuttamiselle, sillä tuntuu, että meidän työmme rinnalla on
ollut paljon muutakin uutta inkerinsuomalaisiin kohdistunutta kiinnostavaa toimintaa käynnissä.
On ollut hienoa, että asia on noussut esiin useasta paikasta yhdenaikaisesti ja olemme voineet
jakaa tietoja ja kokemuksia eri hankkeiden välillä.
Yhteistyö työryhmän **Lea Pakkanen**, **Santeri Pakkanen** ja **Meeri Koutaniemi** kanssa, joka laatii
tietokirjaa ja näyttelyä Kansallismuseoon ensi kevääksi, on hyödyttänyt meitä näkyvyydellään.
Lisäksi syyskuussa on käynnistymässä Siirtolaisinstituutin suojissa toimiva Akatemiahanke, jossa
tarkastella perheen hajoamisen ylisukupolvisia muistoja ja vaikutuksia sellaisissa perheissä, joiden
historiaan kuuluu yhden tai kahden sukupolven takaista pakolaisuutta, pakkosiirtoja ja karkotuksia.” Tässä hankkeessa tutkija **Outi Kähäri** tulee jatkamaan toisen ja kolmannen polven
inkerinsuomalaisten kokemusten tallentamista haastatteluina. Hän on mahdollisesti joillekin teille
tuttu, meidän hankkeelle tekemistään haastatteluista. Ja nämä Akatemiahankkeen haastattelutkin
on tarkoitus aikanaan siirtää meille SKS:n arkistoon oman hankkeemme haastatteluiden jatkoksi.

Lisäksi olemme tehneet yhteistyötä Helsingin yliopiston kanssa. Tutkijoiden **Ulla Savolainen** ja
Kirsti Salmi-Niklanderin vetämän muistitietotutkimuksen seminaarin yhteydessä tehtiin kymmenisen haastattelua, jotka tallennettiin SKS:n arkistoon. Vastaavanlainen yhteistyö tullee toteutumaan tänä syksynä myös täällä Turun seudulla, kun pidämme Turun yliopiston kanssa vastaavanlaisen kurssin. Nyt haastankin teitä lounassuomalaisia ilmoittautumaan haastateltaviksi,
jotta saamme kaikille opiskelijoille oman haastateltavan. Ainakin muutamia haastateltavia toivoisimme lisää!
Hankkeemme suunniteltiin kaksivuotiseksi siten, että se olisi päättynyt tulevan vuoden tammikuussa. Voin kuitenkin ilokseni kertoa, että tulemme jatkamaan hankettamme vielä koko
ensi vuoden eli 2020 vuoden loppuun asti. Saamme talteen enemmän aineistoja ja voimme keskittyä työstämään mm. koulujen käytettäväksi – mutta mikset myös kaikille asiasta kiinnostuneille – tarkoitettua verkko-opetuspakettia, jotta inkerinsuomalaisten historia ei olisi
jälkipolville yhtä tuntemattomaksi, kuin se nyt Suomessa valitettavasti on.

Lopuksi haluaisin kiittää kaikkia niitä, jotka ovat osallistuneet hankkeeseen oman tai sukunsa historiaa tallentamalla. Koen, että olemme saaneet teidän inkerinsuomalaisten luottamuksen puolellemme. Meidät on toivotettu sydämellisesti ja vieraanvaraisesti teidän koteihinne katsomaan aineistoja arkistointia varten tai tekemään haastatteluita. Ja meillä, tarkoitan tässä nyt
kaikkia hankkeen haastattelijoita sekä vapaaehtoisia, joiden puolesta sanon: Lämmin kiitos!

SUOMEN INKERI-LIITON JA PENTIKÄISTEN SUVUN KULTTUURIMATKALLA

16.–19.5.2019

Teksti: Anneli Mylläri
Kuvat: Anneli Mylläri ja Olli Hirvonen

1. pv
Kevätaurinko lämmitti lupaavasti kun me, bussillinen erikäisiä ja toisillemme tuntemattomiakin ihmisiä, aloitimme tutustumis- ja muistelumatkan Inkeriin.
Matkalla Pietariin kuulimme bussissa monenlaisia, uskomattomiakin tarinoita: professori Juha Pentikäinen kertoi sukunsa vaiheista ja Kivekkäistä, kuulimme runonlaulaja Larin Parasken elämästä ja tuotannosta sekä monen kanssamatkustajan koskettavista ja traagisistakin kokemuksista Inkerissä.
Ennen Pietaria poikkesimme surullisenkuuluisalla Levashovon muistohautausmaalla jonne on haudattu yli 46 000 erilaisten vainojen uhria. Yövyimme ja nautimme illallisen Pietarissa hotelli Ladogassa.

2. pv
Päivämme alkoi Wladimir Kokon johdattamalla vierailulla Keltossa sijaitsevaan
Pavlovin museoon, jossa kuulimme mielenkiintoisen selostuksen venäläisen Ivan Pavlovin elämästä ja urasta kuuluisien koirakokeiden tekijänä.
Pistäytyminen lähellä sijaitsevalla Likolammella oli parin matkalaisen toivelistalla, ja he saivatkin toiveensa toteutetuksi. Kelton kirkossa, kahvihetken jälkeen, kirkkoherra Ivan Hutter kertoi kirkon historiasta ja nykyisestä toiminnasta. Matkan jatkuessa Pietarin ruuhkaisella kehätiellä kuulimme tarinoita Venjoen kuuluisasta runoilijasta Aale Tynnistä ja isästään Kaapre Tynnistä.
Päivän viimeinen etappi, Liissilä, oli muutamalle matkalaiselle ollut syy lähteä tälle matkalle. Minun ja sisareni Alina-Sinikka Salosen vanhemmat ovat näiltä seuduilta kotoisin, ja Sablinassa sijaitsee vanhempiemme v. 1937 rakennuttama, Alina-Sinikan syntymäkoti. Kävimme pienellä porukalla, samalta seudulta kotoisin olevan Valma Karlssonin ja hänen läheistensä kanssa, tutustumassa vuosien saatossa melkoisen muodonmuutoksen kokeneeseen taloon ja samalla tervehtimässä nykyistä isäntää, joka otti meidät vieraanvaraisesti vastaan.
Pitkän päivän päätteeksi saavuimme Hatsinaan ja Gakkel House -hotelliimme johon meille oli tilattu myös illallinen. Hotellille saakka tämä tilaus ei ollut jostakin syystä mennyt joten jouduimme odottelemaan pitkän tovin asian selvittelyä. Saimme illallisemme lopulta iltamyöhällä

3. pv
Kolmannen päivän aamuna teimme bussilla pikaisen kierroksen Hatsinan nähtävyyksiä katsellen. Edessä olisi pitkä ajomatka ja päivän päätteeksi rajan ylitys Viron puolelle. Matkalla

Hautausmaan puihin oli kiinnitetty kuvia ja muistokirjoituksia.

Kirkkoherra Ivan Hutterin puhetta tulkkasi Anna-Maria Orgolainen.

kohti länttä poikkesimme Novasolkassa Tikanpesän kylässä 150 vuotta sitten Ambomaalle lähetystyöhön lähteneen Martti Rautasen syntymäkodin idyllisellä pihamaalla, ja bussissa kuulimme tarkemmin hänen elämäntyöstään.

Jätimme enemmistöpäätöksellä Venäjän raja-alueella sijaitsevassa Kalliveressä käynnin väliin mutta saimme bussissa kuunnella siellä v. 1888 syntyneen "satakielen", Valpuri Vohdan häälauluja.
Viron Narvassa majoituimme hotelli Ingeriin. Ehdimme sen jälkeen parahiksi Narva Kolledzissa järjestettyyn konserttiin, jossa saimme nauttia paikallisen kuoron lisäksi Lauttasaaren laulajien musiikista. Narvassa vietettiin myös Museoiden yötä ja virkeimmät matkalaiset lähtivät illallisen jälkeen vielä museo- ja kirkkokierrokselle.

4. pv
Viimeisenä matkapäivänämme ennen Tallinnaa ja laivamatkaa koukkasimme Rakvereen, jossa paikallisen Inkerinsuomalaisen seuran puheenjohtaja Valeri Vaselenko esitteli meille seuran toimitiloja ja kertoi kahvittelun lomassa seuran toiminnasta. Teimme myös bussikierroksen Rakveren kaupungissa ja jalkauduimme tutustumaan Linnavuoreen ja sen mahtavan kokoiseen, Rakveren 700-vuotisjuhlan kunniaksi pystytettyyn härkään eli Tarvas-patsaaseen.
Vaselenko ohjasi meidät sopivaan ruokapaikkaan, ja lämpimässä kesäpäivässä lounas maistui makoisalta ulkona terassilla. Tuttu Eckerö Linen laiva toi meidät tyytyväiset matkalaiset turvallisesti Suomen puolelle, ja niin oli mieleenpainuva, kulttuuripitoinen kierros Suomenlahden ympäri saatettu päätökseen.

Kahvihetki Sablinan kodissa.

KEIJO KORKASTA SEURAKUNTANEUVOS

Riikka Mahlamäki-Kaistinen

85-vuotiaalle Keijo Korkalle myönnettiin seurakuntaneuvoksen arvonimi. Nimityksen tekee erityiseksi sekin, että seurakuntaneuvoksen arvonimiä myönnettiin 2019 vain yksi kappale. Seurakuntaneuvos on Suomessa tasavallan presidentin myöntämä arvonimi, joka myönnettiin ensimmäisen kerran vuonna 1963.
"Paljon olen tehnyt, mutta koskaan en ole ajatellut, että siitä pitäisi joku tunnustus tulla", Korkka kommentoi liikuttuneena saamaansa arvonimeä.

Inkerinmaalla, Lempaalassa syntynyt Korkka jätti kotinsa 2-vuotiaana kun Lempaala tyhjennettiin suomalaisesta väestöstä 1936. Nälänhätä Pietarin alueella pakotti Iida-äidin lapsineen edelleen Viroon 1942. Suomeen äiti ja lapset Keijo ja Elma tulivat keväällä 1943. Isä ei ollut matkassa, sillä hänet oli vangittu aikaisemmin.
– Reino-isä oli suomalainen ja kuului kirkkoon. Ei siinä muuta tarvittu. Ne olivat riittäviä syitä silloin vangitsemiseksi, Korkka sanoo.
– Tämä oli iso murheen paikka äidille. Hän mietti usein löytyisikö isä kuitenkin jostain vielä elosta. Kun ei kohtaloa tiedä, sitä voi vain arvailla ja toivoa.
60-luvulla Korkan täti teki tiedusteluja veljensä kohtalosta ja sai lopulta vahvistuksen siitä, että tämä oli menehtynyt.
– Aluksi hänen sanottiin kuolleen keuhkopussintulehdukseen

lepokodissa. Äiti ihmetteli heti, että missä ihmeen lepokodissa siellä muka vankeja pidettiin. Myöhemmin saatiin kuulla totuus.
Isä oli teloitettu vankeudessa jo vuonna 1938.

Puualalla ja työnjohtajana työuransa tehnyt Korkka sanoo inkeriläisten kohtelun olleen aluksi ikävää Suomessa. Pahimmillaan inkeriläisiä syytettiin käydystä sodasta ja ryssiteltiin.
– Siitäkin soimattiin, että kauniit inkeriläisnaiset veivät suomalaisilta pojatkin, hän hymyilee.
Korkka sanoo tilanteen helpottaneen kun karjalaiset tulivat Suomeen ikään kuin jakamaan inkeriläisten taakkaa.
– Meihin alettiin silloin suhtautua mielestäni vähän myönteisemmin.

Kun inkeriläisiä lähti sodan jälkeen takaisin kotiseudulleen, moni houkutteli Korkan äitiäkin. Sanoivat, että ”lähtisit sinäki kotiin”. Osa jopa vähän pelotteli äitiä sillä, että jos tämä lähtisi vasta viimeisenä, päätyisikin tämä kodin sijaan Siperiaan.
– Äiti kysyi näiltä, että mihin kotiin hän tästä muka lähtisi. Perhe oli ajettu Lempaalasta jo 1936 ja varmaa oli, ettei tuonaikainen koti odottanut perhettä siellä tyhjillään.
Vaikka Korkat eivät palanneet Inkeriin, äiti piti Lempaalan muistot elossa. Hän puhui lastensa kanssa inkerinmurretta ja kertoi tarinoita kotiseudusta.
– Kun vierailin siellä ensimmäistä kertaa, kaikki paikat siellä olivat tuttuja, sillä äiti oli kuvaillut ne niin hyvin, Korkka sanoo.
Hän on käynyt alueella sittemmin useaan otteeseen.
Korkka sanoo Inkerin murteen luontuvan häneltä edelleenkin jos juttelukumppaniksi tulee toinen Lempaalan Kangaksen murretta puhuvan. Lempaala on Korkalle niin tärkeä paikka, että hän on pystyttänyt sinne vanhan kirkon paikalle muistomerkinkin.

Kirkkovaltuustossakin pitkää ollut Korkka sanoo uskonnon tulleen hänellä äidin perintönä. Uskonnolla oli merkittävä rooli äidin kasvatuksessa.
– Kyllä se on tärkeä asia ja sieltä Inkeristä se juontuu. Muistan kuinka saksalaiset hyökkäsivät ja me olimme äidin kanssa perunakellarissa piilossa. Katsottiin miten hiekka rapisi katosta ja pelättiin. Äiti rukoili silloin suojelusta ja toivoi, että jos kuollaan niin kuoltaisiin ainakin yhdessä, Korkka muistelee.

Korkka on ollut aktiivisesti mukana inkeriläisten toiminnassa 30-vuotiaasta lähtien. Hän laskeskelee osallistuneensa kaikkiin kesäjuhliin kahta ensimmäistä lukuun ottamatta. Tie on vienyt usein myös Ruotsin ja Viron juhlille. Turun seudulla Korkka on asunut vuodesta 1962 eli löydettyään rinnalleen Kaarina-vaimon. Turun seudun Inkeri-seuran puheenjohtajana toimineella Korkalla on nykyisin seurassa kunniapuheenjohtajan arvo.

Seurakuntaneuvoksen arvonimeä hakivat Korkalle Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, Martin seurakunta ja Inkeri liitto.

Keijo Korkka sanoo inkeriläisten toiminnan muuttuneen vuosien varrella. ”Aluksi muisteltiin menetettyä Inkeriä. Kun mukaan on tullut nuoria, on toiminta saanut uusia vivahteita. Uusi aika tuo uudet kujeet”.

ELSA VATISKA IM MEMORIAM

"Niin kuin muuttolintusen tie"

Skuoritsassa 6. syyskuuta 1922 syntyneen Elsa (Elza) Vatiskan koti oli Skuoritsassa talo nro 41. Elsan vanhemmat olivat Aappo ja Anna (o.s. Pakkanen) sekä veljet Juho ja Antti; perheen auktoriteetti oli Maria-mummo. Koulua Elsa kävi 7 luokkaa vuosina 1930–1937 sekä sittemmin myös kolmivuotisen ompelukoulun Leningradissa. Anna-äiti kuoli helluntaina 1943 Hatsinan sairaalassa vähää ennen, kun perhe siirrettiin saksalaismiehittäjien toimesta leirille Viron Klogaan. Sieltä matka jatkui Suomeen ylöjärveläiselle maatilalle vuosiksi 1943 –1945. Tuota aikaa seurasi vastentahtoinen palautus NL:oon, jossa heidät tuomittiin kulakkeina. Isä vangittiin 9 vuodeksi ja muu perhe joutui karkotetuksi; kaukaisin paikka oli Barnaul Etelä-Siperiassa.

1954 he saivat luvan palata Skuoritsan kotiinsa, johon asettuivat asumaan. Rakas mummo oli kuollut karkotusmatkalla 103-vuotiaana, isä kuoli 1956 ja Juho-veli 80-luvulla. Vielä kerran Elsa ja Antti muuttivat lapsuudenkodistaan, nyt aluevirkamiehen pelossa Terijoelle. Siellä Elsalle uskottiin Lepokodin avaimet; hän myi myös lippuja paikallisessa Kinossa. Kun matkailu avautui Perestroikan myötä, Elsa sai suomalaisryhmiltä mieluisia tulkkaus- ja opastuspyyntöjä, myös Eremitaasiin.

Paluumuuttomahdollisuuden avauduttua myös Elsa ja Antti kirjautuivat jonoon. Seitsemän vuoden odotuksen jälkeen muuttolupa viimein tuli ja he muuttivat Lahteen 2001. Ensitöikseen Elsa liittyi Keski-Lahden seurakuntaan, jossa tunsi tulleensa kotiin. Hänet oli lapsena kastettu; "saksojen" aikana hän oli käynyt rippikoulun ja konfirmoitu jouluna 1942 saksalaisten uudelleen käyttöön korjaamassa Skuoritsan kirkossa. Touhukas ja älykäs Elsa sopeutui nopeasti Suomen oloihin ja löysi täältä uutta sisältöä elämäänsä. Lahden Inkeri-kerhon toimintaankin hän osallistui alkuvuosina ahkerasti. Hän kuvasi usein aikaansa Suomessa "paratiissielämäksi". Elsa sai Suomen kansalaisuuden 1.6.2016.

Ystävänpäivänä 2019 hän sai kutsun pysyväiseen kotiinsa. Elsa Vatiska siunattiin haudan lepoon Lahden Mustankallion kappelissa 2. maaliskuuta. Siunauksen toimitti Inkerin kirkon pastori Esko Haapalainen. Hän ja Hilkka-puolisonsa olivat vuosien aikana tulleet Elsalle läheisiksi ystäviksi Eskon huolehtiessa Lahden paluumuuttajavanhusten hengellisistä tarpeista. Tapaamisissa välittyi, että Elsan elämän kalleimmat asiat olivat Jumalan sana, Jeesus ja Herran Pyhä Ehtoollinen. Tähän uskoon turvaten Esko siunasi ystävämme odottamaan ylösnousemuksen aamua. Siunaustilaisuudessa veisattiin Elsan lempivirret, "Tule kanssani Herra Jeesus" ja "Jeesuksesta laulan". Kanttori Aurora Ikävalkon tulkitsemina kuultiin G.F. Händelin Largo ja Ilmari Hannikaisen/ Hilja Haahden Niin kuin muuttolintusen tie sekä T.A. Albinonin Adagio. Elsan arkku laskettiin hänen 2003 menehtyneen Antti-veljensä viereen "Sun haltuus rakas isäni" -virren ja ystävien saattamina. Muistojuhlaa vietettiin Elsan viimeisessä kodissa, Palvelutalo Onnelanpolussa. Ystävien muisteluissa tiivistyi kuva vieraanvaraisesta ja sydämellisestä ihmisestä, jolta kiitos-sana ei unohtunut edes muistin himmetessä.

Helvi Santio
Elsan ystävä

Elsa Koulukuva vuodelta 1937. Lettipäinen Elsa Vatiska kuvassa eturivissä, kolmas vasemmalta

Elsa kuvattu vain kymmenen päivää ennen poismenoaan. Kuva: Maria Lahti.

OIKAISU

Viestin 2-3/2019 artikkelissa maisteri Olga Kalliosta oli kuvatekstivirhe. Kallio (oikealla) on oheisessa kuvassa ystäviensä Ella Ojalan ja tämän veljen Toivo Makaran kanssa. Kuvassa ei siis ole Kallion aviomiestä.

TAPAHTUMAKALENTERI

SUOMEN INKERI-LIITON OHJELMA LOPPU VUODELLE 2019:

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivien varsinainen ohjelma Inkeri kodissa, Käpylänkuja 1 alkaa totuttuun tapaan klo 14.00. Kahvia tarjolla klo 13.30 alkaen.

La 21.9. Alina-Sinikka Salonen kertoo sanoin ja kuvin toukokuussa tehdystä Inkerin matkasta.

La 9.11. Sukututkimuksen asiantuntijat tavattavissa Inkeri kodissa klo 9.00–17.00
Samana päivänä klo 14.00 alkaen toimittaja ja sosiaali- ja kulttuuriantropologi Lea Pakkanen esittelee Santeri Pakkanen/ Lea Pakkanen/Meeri Koutaniemi työryhmän suunnitelman toteuttaa inkerinsuomalaisten vaiheista kertova multimediainstallaatioprojekti.
Projektin tavoitteena on lisätä tietoisuutta inkerinsuomalaisten historiasta ja paluumuuton syistä ja seurauksista sekä pohtia inkerinsuomalaisten suhdetta Suomen historiaan ja suomalaisuuteen.

La 16.11.Näyttelijä, kirjailija Eeva Litmanen kertoo sukunsa historiasta ja esittelee kirjansa Sukunsa suitsimat.

La 14.12. Joulujuhlat Inkeri kodissa klo 14.00.

Hyvinkään Inkeri-kerho
Kokoontumiset 6.10., 3.11. klo 14 seurakuntakeskuksen kokoussalissa, katutasossa. (Hämeenkatu 16).

La. 7.12. Joulujuhlat juhlasalissa klo 13.00.

Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa
Inkeri Ojala 040 071 6727 inkeri.ojala@gmail.com
Lahden seudun Inkeri-seura ry tilinumero:
FI62 1298 3000 0247 22

Turun seudun Inkeri-seura
Vuoden 2019 tapahtumat Varissuon kirkolla, tilaisuudet alkavat klo 14.00:
Su 29.9. Syyskokous
La 2.11. Pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla inkeriläisten muistomerkillä klo 12 ja kahvitarjoilu

Varissuon kirkossa klo 14
To 26.12. Tapaninpäivän Joulujuhla

Muu toiminta: Terveysneuvonta ja vastaanotot, käsityö- ja askartelukerho, Beseda-kerho Eero Pellisen johdolla, päivystys- ja kirjastotoiminta, lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan, nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.). Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa
(Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

VALTAKUNNALLINEN INKERIN KIRKKOPYHÄ

16–17.11.2019 Lahdessa Joutjärven kirkossa (Ilmarisentie 1)
OHJELMA

Lauantai 16.11:
klo 13.00 lounas
klo 14.00 terveisiä Keltosta ja inkerinmaalta, raamattutunti
klo 16.00 messu
kirkkokahvi ja yhteistä illanviettoa

Sunnuntai 17.11:
klo 10.00 messu
lähetyslounas
Tule tapaamaan inkeriläisiä ja keskustelemaan ja kuulemaan Inkerinkirkon asioista!
Kaikki tulkataan, suomi venäjäksi ja venäjän puheet suomeksi. Piispa paikalla.

Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään
lauantaina, lokakuun 26. päivänä 2019 klo 14.00
Karjalatalolla
Inkeri kodissa
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä syyskokoukselle määrätyt asiat.

Äänivaltuutettuja ovat v. 2019 jäsenmaksunsa maksaneiden
jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen
hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2019 jäsenmaksunsa.

Hallitus

Heimolleni

"Jos minulla olisi iso vihreä talo
tai jos olisi punainen tai valkoinen talo
ja jos minulla olisi useita huoneita
ja paljon sänkyjä ja ruokaa minä kutsuisin luokseni
kaikki sukuni juuret
kaikki sukuni vesat ja taimet
ja kaikki sukuni aikuiset puut
ja rungot ja vanhat kannot
kaikki sukuni haarat minä luokseni kutsuisin
ja ruokkisin heitä
ja olisin heille hyvä ja hellä
koska he ovat luu minun luustani
ja liha minun lihastani
ja suonissani virtaa sama veri kuin heidän.

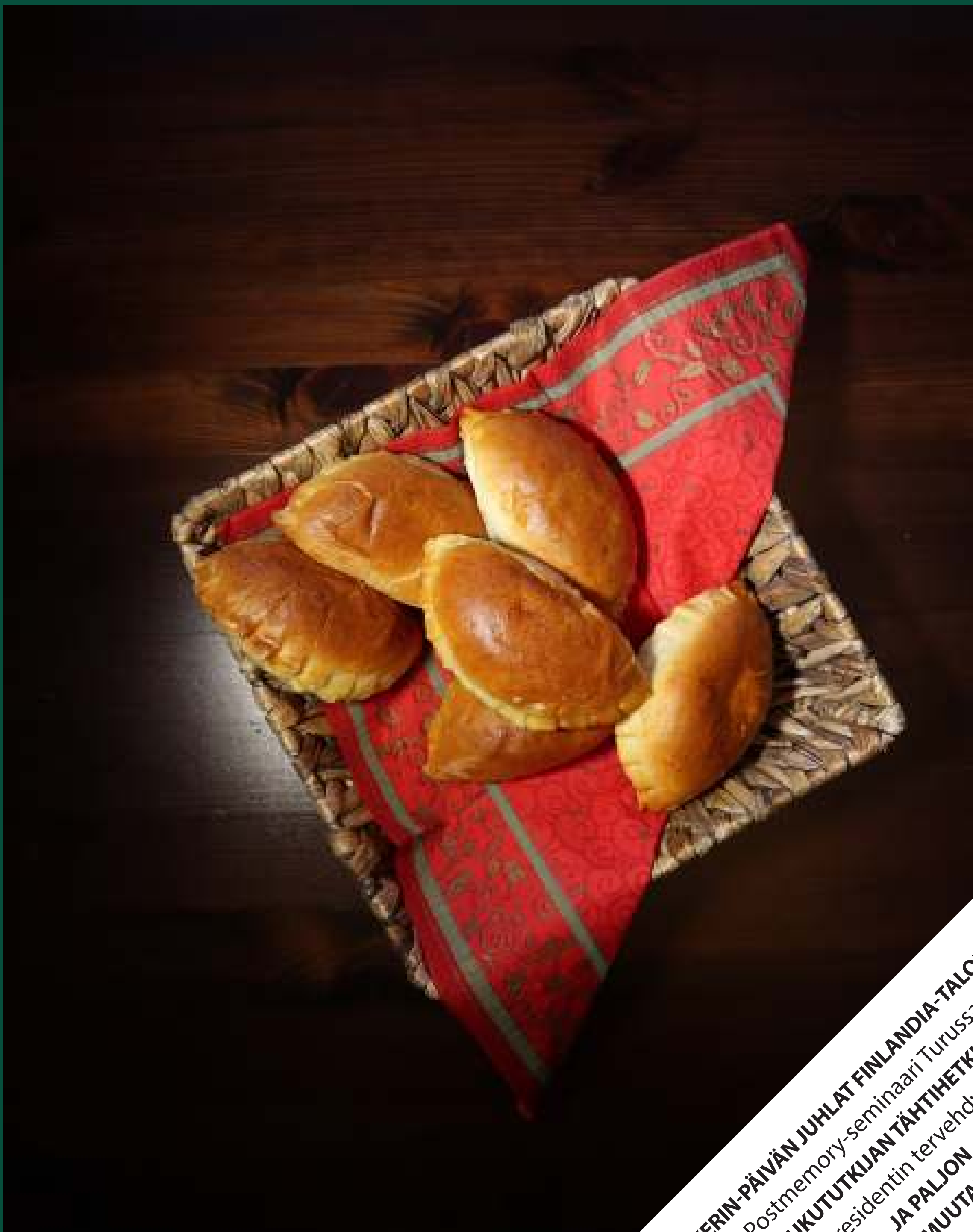
Jos minulla olisi isoja peltoja
ja metsiä ja saloja ja soita
ja tuhansia järviä
ja korpia ja kallioita
minä kutsuisin luokseni kaikki heimoni juuret
kaikki heimoni vesat ja kannot
kaikki heimoni haarat minä luokseni kutsuisin
ja hoitaisin heitä
ja vaalisin heitä kuin omia lapsiani
ja sulkisin syliini
kuin hellivä lempeä äiti."

Lyyli Ronkonen
Teoksesta "Laps´ Inkerin"

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

5-6 / 2019

INKERIN-PÄIVÄN JUHLAT FINLANDIA-TALOLLA
Postmemory-seminaari Turussa
SUKUTUTKIJAN TÄHTIHETKIÄ
Presidentin tervehdys
JA PALJON MUUTA!

KANSIKUVA

Kansikuva: Herkullisia, inkeriläisiä kaalipiirakoita. (Kuva: R. M-K.)

Numero 1/2020 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukseen 3.2. mennessä. **Numero 2/2020** ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukseen 1.5. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA 5-6 / 2019

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja:
Juhani Valo
p. 0400365867 leewi03@jippii.fi

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342 arkisin klo 9.00–15.00

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

ISSN 1236-9586

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2020
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Juhani Valo
Toimitussihteeri:
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
antti@tanttioy.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. +46 (0) 31916602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Joulu ja Uusi Vuosi ovat lahjojen ja hyvää tarkoittavien lupausten aikaa. Joulurauha julistetaan ja alkavan ajankohdan päätteeksi alkaa uusi vuosi 2020 uudenvuodenlupauksineen. Maassa pitäisi olla rauha ja hyvä tahto!

Näin teoriassa. Käytännössä, tätä kirjoittaessani, Pohjolassa Norja ja Venäjä kalistelevat omia sapeleitaan. Toinen on NATO-maa ja toinen taas 1900-luvulla inkerinsuomalaisille silloisilta asenteiltaan varsin tutuksi käynyt valtio, jossa uuden uhkan kansalaisilleen muodostaa sulava ikirouta ja sulamisen vapauttama metaanikaasu.
Sen paremmin ei mene Suomessakaan, jossa alas ajettu vanhustenhoito luo uhkia, joita ei kykene vielä ennustamaan ja realisoimaan.
Tiivistettynä: Kansat, kansalaiset eivätkä valtiot opi virheistään. Päinvastoin.

Aikojen saatossa on perustettu yhdistyksiä, on perustettu puolueita tai muita toimielimiä, jotka kukin ilmoittavat ajavansa vain ja ainoastaan kohderyhmänsä asioita.
Tässä valossahan inkerinsuomalaisten pitäisi olla kaikkien hyvinvointi - ja elämisentasomittareiden kärjessä; niin monta erilaista inkerinsuomalaisten hyväksi päätoimintansa ilmoittanutta toimijaa on vuosikymmenten varrella ollut.

Vastaavaa kokivat suomalaiset sotaveteraanit moniin veteraaniliittoihin jakautuneina sotien jälkeen: Juhlapuheissa julistettiin, kuinka heidän urheutensa ja maanpuolustustahtonsa pelastivat Suomen. Mitäpä siitä, kun näiden liittotason tai poliittisten toimijoiden käytännön teot eivät kohdanneet veteraanejamme kuin juhlapuheissa. Kyseessä oli käytännön reaalipolitiikaksi nimetty syväkumartelu (kyllä, yhdyssana) jotta tuottoisa kauppa kävisi ja muutkin sopimukset täyttyisivät.
Arjen reaalipolitiikkamme ei välttämättä tunne edelleenkään inkerinsuomalaisiamme, kuten eivät nuoremmat arvosta välttämättä vanhuksiamme; nykyvanhustemme eläketurvaa, sitä kiveen hakattua ja luottamuksella sovittua, haluavat kahden puolueen nuorisojärjestöt heikentää omissa tavoitteissaan. Juuri tätä kirjoittaessani mainittiin uutisissa, että noin 90 prosenttia vanhuksistamme laitoksissa eivät pääse ulkoilemaan tai heidän hoidossaan on tuntuvia puutteita. Eivätkä nämä ole yksittäistapauksia.

Tämä liittyy inkerinsuomalaisiin kahdella tavalla: Käytännön turvattomuuden lisääntymisenä ja elinolojen heikentymisenä Suomessa ja toisenlaisten, vähemmistöihin kohdistuvien uhkakuvien mahdollisuutena Venäjällä. Voin olla väärässä, mutta ymmärtääkseni Venäjällä silti arvostetaan vanhuksia verrattoman paljon Suomea enemmän. Ihan jo näistä syistä kannatan joka ikisen inkeriläisjärjestön keskinäistä ja tasapuolista yhteistyötä, sillä elämme aikakautta, jossa ikääntyvien poisnukkuneiden inkerinsuomalaisten määrä on moninkertainen syntyviin verrattuna.

Sotaveteraaneillemme annettujen, mutta toteutumattomien lupausten muisto on mielessäni, enkä toivo inkerinsuomalaisten tulevan harhautetuiksi samaan muka reaalipolitiikaksi nimitetyn syrjäyttämisen uhriksi, vaan että jokaisella olisi siunattu, rauhallinen Joulun aika ja onnellinen Uusi Vuosi 2020!

Sitä toivon sydämestäni
Juhani Valo

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Hyvät juhlavieraat!

Suomen Akateemisen Inkeri-Seuran järjestämässä juhlaseminaarissa muistetaan inkerinsuomalaisten 75 vuotta sitten tapahtunutta siirtoa Suomeen ja käsitellään laajemmin inkerinsuomalaisuutta.

Inkerinsuomalaisten lähihistoria on monivaiheinen ja se on sisältänyt useita vaikeita aikoja. Inkeri-tutkimuksella ja kulttuurityöllä on tärkeä merkitys perinteiden ja tiedon ylläpitäjä sekä välittäjänä.

Inkeriläiset juuret kulkevat monessa suomalaisessa suvussa. Tutkimustyön ohella suvun ja perheen muistojen välittäminen nuoremmille on arvokasta historian ja perinteiden vaalimista.

Haluan toivottaa kaikille juhlaseminaariin osallistuville antoisaa tilaisuutta ja samalla toivotan menestystä kaikille maahamme eri aikoina tulleille inkerinsuomalaisille. Vuosikymmenten saatossa inkerinsuomalaiset ovat rakentaneet ja rikastuttaneet yhteiskuntaamme.

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

INKERIN PÄIVÄN JUHLAT FINLANDIA-TALOLLA 5.10.2019

Finlandia-talon tapahtumaan osallistui noin 260 henkilöä. Väkeä oli yli odotusten. Tasavallan Presidentti **Sauli Niinistö** lähetti juhlaan tervehdyksensä juhlaväelle ja kaikille inkerinsuomalaisille. Presidentti ei päässyt itse juhlaan, mutta hänen pyynnöstään Suomen Akateemisen Inkeri-seuran (SAIS) puheenjohtajan **Reijo Rautajoki**. (Presidentin tervehdys viereisellä sivulla)
Juhlaa vietettiin kahdessa osassa: 13.00-17.00 Finlandia-talolla ja 17.00-23.00 Ostrobotnialla.

KOHTAAMISIA INKERIN PÄIVÄN ”ETKOILLA”

Pirkko Koso

Juhla on alkamaisillaan. Lahden seudun Inkeri-seuran puheenjohtaja Toivo Puronen lueskelee SAIS:n Inkeri- juhlan esitettä ja ohjelmaa.
”Odotat varmaan innolla kuulevasi uusia ajatuksia luennoitsijoilta? Nouseeko seminaariohjelman aiheista esiin jotain, mikä voisi sisältää yllätyksiä?”

Maria ja Annaliisa Abramova odottivat Finlandia-taloa ala-aulassa juhlan alkua.

Juhla aloitettiin lipunnostolla.

”Minulla oli 2.10. tilaisuus osallistua Tallinnassa Eestin akateemisen Inkeri-seuran (EAIS) seminaarin. Silläkin yhtenä esitelmän pitäjistä Taisto Raudalainen. Kuulin siellä uutena asiana, että 1700-luvun alussa Narvan ja Tarton kaupungit oli tyhjennetty asukkaista. Kodeistaan ajettiin pois kymmeniätuhansia ihmisiä. Pietari Suuren toiminnastako Stalin otti esimerkkiä, kun toisti mahtavat väestön siirtonsa? Voisin kuvitella kuulevani ehdotusta Inkeri-musikaalista tai Inkeri-näyttelystä”.

Inkerin päivän viettoon Helsinkiin olivat tulleet Tartosta **Maria** (vas.) ja **Annaliisa** (oik.) **Abramova**. Marialla oli yllään Tuutarin ja Annaliisalla Kallivierin kansallispuku. Marian äidin synnyinseutu oli Tuutari. Tytär Annaliisa toimii Viron inkerinsuomalaisten Liiton sihteerinä ja on yksi harvoista nuorista, joka vaalii inkeriläis-

perinteitä Virossa.
Inkerin yksi näkyvistä symboleista on kansallispuku. Suomessa kauneimmaksi valittuun Tuuterin kansallispukuun paikan päällä olleista juhlavieraista oli pukeutuneena ani harva. Perinteisissä inkeriläisten kesä- tai laulujuhlissa niin Suomessa, Ruotsissa, Virossa kuin Venäjällä kansallispukua käytetään juhla-asuna ja silloin se on vahva identiteetin luoja.
”Inkeriläisyys häviää. Ei ole maata, ei kieltä, ei kansaa.” Inkeriläisen kulttuurin häviäminen surettaa näitä naisia.
Inkerin Liiton kunniajäsen **Albert Kirjanen** Kouvolasta on pitkän elämänsä aikana ehtinyt käydä useissa inkeriläisten tapahtumissa ja juhlissa eri maissa. Finlandia-talon pihalla pyörätuolissa istuessaan ja lipunnostoa seuratessaan hän vastaili nopeisiin kysymyksiini.

”Mitä tuli mieleen, kun katselit Inkerin lipun nousua salkoon keskellä Helsinkiä? ”
”Vihdoinkin!”
”Mikä sinusta on ollut sykähdyttävin tapahtuma Inkerin lipun äärellä?”
”Paras muistoni liittyy vuoden 1989 laskiaisjuhlaan, kun Inkerin lippu nostettiin salkoon kotiseurakuntani Skuoritsan kirkon edustalla. Kaikki juhannusjuhlat Inkerinmaalla ovat painuneet mieleeni ja erityisesti juhlat Suomessa, kun olen saanut tavata vanhoja tuttuja.
”Mitä juhlaseminaarin esitelmistä odotat eniten ja mitä haluaisit kuulla?”
”Odotan nuoren **Lea Pakkasen** rohkeaa esiintymistä sekä hänen että konkareiden mielipiteitä siit, mistä löytyisi se viisasten kivi, millä inkeriläisyyden sammuminen saataisiin pysäytettyä”

Toimituksen huomio: Albert Kirjanen menehtyi marraskuussa. Lehden sivulla 9 hänen muistokirjoituksensa.

Albert Kirjanen seuraa 100-vuotiaan Inkerin lipunnostoa Finlandia-talon pihalta.

Mikä on SAIS?

Suomenakateeminen Inkeri-seura (SAIS) perustettiin 2017. Seuran tarkoituksena on edistää inkerinsuomalaisuuden historian ja kulttuurin tutkimusta, tallentamista, tiedottamista ja kansainvälistä yhteistyötä. Seura toimii Inkerin historian ja kulttuurin tutkijoiden ja harrastajien yhteistyöfoorumina, järjestää alan seminaareja ja koulutusta, hankkii rahoitusta alan tutkimushankkeisiin, tieteen polularisoimiseen ja kulttuurisen toiminnan edistämiseen, tekee yhteistyötä Inkerin historiantutkijoiden, yliopistojen ja muiden laitosten kanssa Suomessa ja muissa maissa sekä suorittaa varainhankintaa ja ottaa vastaan lahjoituksia.
Seuran hallitus voi hyväksyä hakemuksesta henkilön tai yhteisön jäseneksi, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja säännöt.
Seuran verkkosivusto: www.sais.fi

MONIPAIKKAINEN JA -ILMEINEN INKERILÄISYYS

Suomen historian professori, Maria Lähteenmäen puhe SAIS:n tapahtuman iltajuhlassa Ostrobotnialla

Inkerinmaan historia on hyvin erityinen luku Suomen raja-alueiden aikakirjoissa. Kun asetamme Inkerin alueellisen kehityksen laajempaan ja pitkän aikajänteen kontekstiinsa, se on surullinen malliesimerkki siitä, miten raja-alueet alistetaan kriisiaikoina toistuvasti sota- ja rosvojoukkojen tallomiksi, ja murheellinen todistus siitä, miten raja-alueiden asukkaat joutuvat pakenemaan kodeistaan epävarmoina siitä, voivatko he koskaan tulla takaisin synnyinseuduilleen. On myös kylmä tosiasia, että sitä vanhaa historiallista Inkeriä, jonka alueella oli jo kivikautista asutusta, joka ulottui Viron rajalta Laatokkaan, ja jota asutti yli satatuhatta suomensukuista, ei enää ole.

1900-luvun alussa varhaiset geopoliitikot kirjoittivat, että jos kansa lähtee fyysiseltä alueeltaan, jäljelle jää tyhjä ja kuollut maa. Maa, joka oli syntynyt, kukoistanut ja kuollut. Sillä vasta ihmiset tekevät maan eläväksi, he rakentavat kansakunnan, elinkeinonsa, kulttuurinsa, sosiaaliset suhteensa. Juuri he yhdistävät itsensä maahan kertomuksissa, hakien mahdollisimman pitkiä historiallisia juuria, kartoittavat esi-isiensä ensiaskeleita tuolla maankamaralla, merkkaavat maan omakseen rajamerkein, liimaavat maan ja sen kansan yhteen kielen, yhteisen historian ja kulttuuristen symboleiden avulla, manifestoivat yhteyttä lipuin, lauluin ja kuvittavat sen maisemin.

Kun Inkerin kansa joutui suurelta osin pakenemaan kodeistaan, maa heidän jälkeensä täyttyi pian uusilla asukkailla, jotka asettuivat harventuneiden inkeriläisjoukkojen sekaan. Tulijat aloittivat itsensä, kulttuurinsa, tapojensa ja tottumustensa sitomisen tuohon itselleen uuteen maankamaraan. Siinä prosessissa entisten asukkaiden aika jäi ohuiksi maininnoiksi historiankirjoihin. Ja niin myös koko alueen nimi, Inkerinmaa, sai uuden sisällön ja merkityksen, vaikka jotkut nimet säilyivätkin muistuttamassa menneestä.

> *"Vasta ihmiset tekevät maan eläväksi, he rakentavat kansakunnan, elinkeinonsa, kulttuurinsa, sosiaaliset suhteensa."*

Rajaseutuna Inkerinmaa oli hyvin haavoittuva rajojensa suhteen, altis valloituksille, miehityksille, vieraan haltuunotoille. Sen ulkoiset rajat oli helppo ylittää. Rajatutkimuksessa puhutaan vihamielisistä, toisistaan riippuvaisista ja integroituneista raja-alueista. Inkerin Suomen vastaisella rajalla oli vain läpikahlattava Rajajoki ja alavaa metsämaata erottamassa suomensukuiset toisistaan. Vuoden 1918 sodan jälkeen Rajajoen raja nostatettiin maailmojen rajaksi, kahden eri talousjärjestelmän ja kulttuurin vihamieliseksi muuriksi, ja näin aiemmin toisistaan riippuvaiset raja-alueet erotettiin väkivaltaisesti. Suomesta katsottuna Inkeri edusti nyt suurta punaista itää, ja vastaavasti venäläisten näkökulmasta Suomi edusti vihamielistä valkoista valtaa. 1930-luvulla paikalliset aktiivit Suomen puolella rakensivat piikkilanka-aidan koko Rajajoen-Laatokan rajan pituudelta eli 120 km:n matkalta. Sen merkitys oli kuitenkin vain symbolinen ja kertoo 1930-luvun loppupuolen kiristyvästä sotilaspoliittisesta tilanteesta. Käytännössä piikkilanka ei merkinnyt mitään, kun neuvostotankit syöksyivät Suomeen vuoden 1939 lopulla.

Mutta Inkerinmaan kärsimyksen ja menetyksen kertomus on vain yksi näkökulma inkeriläisyyteen. Kun kiinnitämme huomiomme Suomeen, Ruotsiin ja Viroon asettuneisiin sekä Venäjälle jääneisiin, ja heidän kohtaloihinsa, huomaamme pian, ettei inkeriläisyys ole kuollut vaan on muuttunut toisenlaiseksi. Vaikka Inkerinmaa sellaisena kulttuurisena alueena kuin se oli lähtijöiden vielä siellä asuessa oheni, kulttuuri ei kuollut. Se siirtyi lähtijöiden mukana, se ylitti valtakunnan rajoja pienissä kapsäkeissä, nyytteissä ja ennen muuta henkisenä pääomana lähtijöiden kokemushistorioissa.

Yleisemminkin tiedämme, että yksittäisten kansojen ja heimojen historia ei katoa niin kauan kun yksikin kertoja on jäljellä siitä muistuttamassa ja siirtämässä kulttuurisia arvoja, tapoja ja tottumuksia jälkipolville. Inkeri ei ole kuollut Suomessa, Ruotsissa, Virossa eikä Venäjälläkään asuvien keskuudessa, vaan se elää toisen, kolmannen ja neljännen sukupolven inkeriläisten muistoissa, vanhoissa valokuvissa, suullisessa historiassa, muistoesineissä, uudelleen ja uudelleen kertotuissa tarinoissa kylien elämästä, arkisista askareista, juhlista, kouluista, seurakuntien toiminnasta. Niin kauan kun jälkipolvet kertovat näitä tarinoita menetetystä, niin kauan kulttuuri elää.

”Niin kauan kun jälkipolvet kertovat näitä tarinoita menetetystä, niin kauan kulttuuri elää.”

Olisi tietysti hyvin edullista, jos karkotettu kansa saisi uuden alun yhtenäisellä alueella. Silloin maan ja kansan yhteenrakentaminen alkaisi jälleen alusta. Inkeriläisten ja myös karjalaisten onnettomuudeksi heidät sijoitettiin ympäri Suomea. Diaspora, erillään asuminen, ei ole edistänyt kulttuurista eheytymistä. Erillään asuminen on vahvistanut kärsimysten narratiivin nousemista hegemoniseksi eli hallitsevaksi kertomukseksi inkeriläisyydestä. Siinä päähuomio kiinnittyy menetetyn nostalgiseen muistamiseen eikä tulevaisuuteen. Näin 2010-luvulla voimme jo todeta, että on lähes välttämätöntä kääntää sivu Inkerin historiassa kohti tulevaisuutta.

Katsominen tulevaisuuteen ei tarkoita menneen unohtamista, päinvastoin, se korostaa ensimmäisen sukupolven inkeriläisten muistojen kirjaamisen tärkeyttä. Nostalgia tarkoittaa kaipausta menneeseen, ennen elettyyn, kadotettuun aikaan ja siihen sisältyneisiin kokemuksiin, tapahtumiin, sattumuksiin, suhteisiin, mutta se tarkoittaa myös ikävää fyysisiin ja kuviteltuihin paikkoihin ja tiloihin. Ensimmäisen polven inkeriläispakolaisten muisteluita on leimannut koti-ikävä menneeseen maailmaan, fyysiseen paikkaan, elettyyn ja koettuun. Paitsi että se on ikävää vanhaan kotiseutuun, se on myös ikävää lapsuuteen. Aikuisen koti-ikävä lapsuutensa maisemiin sisältää niin vahvoja tunteita, ettei niitä voi helposti purkaa; joskus ei koskaan. Mutta myös laajemmin inkeriläisten kohtalo liikuttaa ja koskettaa sellaisiakin, jotka eivät itse omaa sukujuuria Inkeriin.

Toisen ja kolmannen inkeriläispolven Inkeri-puheet rakentuvat kuitenkin aivan eri tavalla, ylpeytenä erityisestä kulttuurista. Ne kiinnittyvät kyllä Inkerissä syntyneiden ja kasvaneiden vanhempien ja isovanhempien maailmaan, mutta eivät enää itse fyysiseen Inkerinmaahan, ja ovat näin ollen luonteeltaan perustavanlaatuisen erilaisia. Tutkija James Young on kutsunut niitä toisen käden muistoiksi, second hand memories. Ne eivät enää kerro autenttisia kuvauksia vanhasta, menneestä maailmasta, vaan ne ovat rekonstruktioita, uudelleenkuvauksia oletetusta, ja niissä on vahva tarve tallentaa vanhempien ja isovanhempien kokemuksia ja velvollisuudentuntoisesti kuvittaa sitä, mitä ei enää ole, pelastaa ja siirtää jälkipolville. Ja sitä kautta ikuistaa ja varmistaa Inkerinmaan historian säilyminen vuosisadoiksi eteenpäin.

”Inkeriläisyys ei sitoudu enää yhteen fyysiseen paikkaan, vaan on luonteeltaan monipaikkaista, ja siksikin inkeriläisten identiteetti, omakuva, on entistäkin vivahteikkaampi.”

Kun olen lukenut ja ohjannut inkeriläisiin liittyviä tekstejä, olen huomannut selvästi, kuinka inkeriläinen kulttuuri on muuttunut ajassa toiseksi, sopeutunut aikaansa, samalla tavalla kuin luovutetun Karjalan asukkaidenkin kulttuuri: nyky-inkeriläiset rakentavat tässä ajassa uutta inkeriläisyyttä. Inkeriläisyys ei sitoudu enää yhteen fyysiseen paikkaan, vaan on luonteeltaan monipaikkaista, ja siksikin inkeriläisten identiteetti, omakuva, on entistäkin vivahteikkaampi. Yhden Inkerinmaan sijaan onkin nyt puhuttava monista Inkereistä, yhden omakuvan sijasta monista inkeriläisistä identiteeteistä.

ALBERT KIRJANEN IN MEMORIAM

Vain kolme päivää myöhemmin, kun Albert Kirjanen oli osallistunut viimeisen kerran Suomen Inkeriliitto ry:n järjestämään Inkeri-iltapäivään Karjalatalon Inkeri-salissa, saapui suruviesti 12.11.2019 hänen poistumisestaan joukostamme.

Albert oli syntynyt 9.5.1936 Skuoritsan Tehvinässä. Hän oli yksi Pietarin Inkerin liiton peruskirjan allekirjoittajista 1988. Liki 30 vuoden ajan Albert etsi Suomen armeijassa taistelleita heimoveljiä kuljettaen heitä kuntoutukseen Suomeen, hankkien viisumeita, hoitaen oleskelulupia. Hän auttoi Suomen valtion myöntämien heimoveteraaniavustusten hakemisessa, asuntojen korjaamisessa, muuttamisessa ja lukuisissa erilaisissa avustustehtävissä. Albert löysi yli sata heimoveteraania eikä etsiminen ollut lainkaan helppoa. Pelko veteraanien joukossa oli suuri ja suostuttelemiseen kului useinkin aikaa. Inkeriläisten viesti -lehdelle antamassaan haastattelussa Albert vaatimattomasti useaan kertaan korosti, ettei hän yksin ole tuota avustustyötä tehnyt.

Tultuaan Suomeen 1990-luvulla paluumuuttajana hän asettui asumaan Mäntsälään, mutta muutti myöhemmin Kouvolaan, missä hänen maallinen vaelluksensa päättyi.
Albertille on myönnetty lukuisia tunnustuksia: Vapaussodan Perinneliiton Sininen Risti 1998, Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitali 2001, Inkeriläisten Sivistyssäätiö sr:n ansiomerkki kunniakirjoineen 2009, Suomen Sotaveteraaniliiton ja Uudenmaan Sotaveteraanipiirin hopeinen ja kultainen ansiomerkki 2006 ja 2010 sekä Kaatuneiden Muistosäätiön veteraanipalkinto 2014. Vuonna 2016 Albert kutsuttiin Suomen Inkeri-Liitto ry:n kunniajäseneksi.

Inkeri ja inkeriläisyys olivat Albertille sydämen asia. Hän oli kerännyt paljon inkeriläisyyttä koskevaa materiaalia ja on luovuttanut tätä Inkeriläisten sivistyssäätiö sr:n, Kansallisarkiston ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran yhteiseen arkistoprojektiin.

Osallistuessaan inkeriläisten kesäjuhlille hän aina otti isällisesti kädestä kiinni liiton sihteeriä muistuttaen ”Pidä Inkerin lippua korkealla”. Tämän mielessämme pitäen kunnioitamme Albertin muistoa.

Kirjoittanut Inkeri-Liiton sihteeri Anne Tuohimäki

Albert Kirjanen Inkeri kodissa 9.11. Kuva: Outi Mäkelä.

INKERILÄISET – UNOHDETUT SUOMALAISET

Näyttely Kansallismuseon pop up -tilassa, kerroksessa 24.1.-19.4.2020
Näyttelyyn on vapaa pääsy

Tekijät: Lea Pakkanen, Meeri Koutaniemi, Santeri Pakkanen

Ruotsin vallan aikaan silloisen Inkerinmaan, nykyisen Pietarin seudulle asettunut suomalaisväestö kohtasi Stalinin Neuvostoliitossa etnisen puhdistuksen. Karkotukset, teloitukset ja vankileirit sekä suomen kielen ja luterilaisen uskonnon kieltäminen tyhjensivät lähes 140 000 inkerinsuomalaisen kylät ja tuhosivat niiden kulttuurin. Jatkosodan loppuvuosina yli 63 000 inkerinsuomalaista siirrettiin Suomeen sotatoimialueeksi joutuneelta Inkerinmaalta. Välirauhan jälkeen käynnistynyt paluu Neuvostoliittoon merkitsi karkotusten jatkumista. 1990-luvun alussa Mauno Koivisto antoi inkerinsuomalaisille mahdollisuuden tulla paluumuuttajina Suomeen. Yli 30 000 tarttui tilaisuuteen.

Sukupolvelta toiselle niukoin sanoin välitetyt kokemukset väkivallasta, pakenemisesta ja pelosta ovat tiivistyneet inkeriläisyyden ytimeen. Samalla etenkin nuorten tietoisuus yhteisönsä historiasta on ohentunut, sillä inkerinsuomalaisten vaiheet ovat unohtuneet kansallisten historiankertomusten katveeseen niin Suomessa kuin Venäjälläkin. Harva tietää, mitä inkerinsuomalaisille oikein tapahtui.

Inkeriläiset – unohdetut suomalaiset -näyttelyssä eri-ikäisten inkerinsuomalaisten muotokuvat ja ajatukset menneestä, nykyhetkestä ja tulevasta asettuvat vuoropuheluun Siperian karkotusten karuissa määränpäissä, vankileirimaisemissa ja Inkerinmaan tyhjentyneissä kylissä otettujen dokumentaaristen valokuvien kanssa. Arkistoissa ja perheiden kaappien kätköissä säilyneet esineet ja dokumentit materialisoivat kipeän historian tähän päivään. Tekijöiden omakohtainen ja dokumentaarinen ote peilaa inkerinsuomalaisten muistojen kerroksia inhimilliseen tarpeeseen tuntea historiansa ja tulla kuulluksi.
Inkeriläiset – unohdetut suomalaiset kertoo identiteetistä ja kollektiivisen muistamisen merkityksestä.

Näyttelykokonaisuus:
Käsikirjoitus: Lea Pakkanen ja Santeri Pakkanen
Valokuvat: Meeri Koutaniemi
Teokset: Lea Pakkanen ja Meeri Koutaniemi

POSTMEMORY-SEMINAARI TURUSSA 8.10.2019

Eija Posti

Osallistuin Siirtolaisinstituutissa pidettyyn avajaisseminaariin hankkeesta ”Postmemory of Family Separation: An Intergenerational Perspektive / Perheen erossaolon ylisukupolvinen muistaminen (Suomen Akatemia 2019-2023) Lisäksi kuultiin aihetta sivuavia tutkijapuheenvuoroja. Kiinnostava aihe sai salin täyteen, kuulijoita oli useita kymmeniä. Tässä joitakin ajatuksiani päivän aiheista.
Seminaarista tiedon saatuani päällimmäisenä oli ajatus siitä, että vihdoin tätä inkeriläisten vainoaikaa aletaan tutkia yksilönkin näkökulmasta. Vaikka olen lukenut useita inkeriläistaustaisten ihmisten omakohtaisia kertomuksia ja ihmetellyt että miten tällaisia asioita voi tapahtua, niin silti kertomuksille ei ole annettu sitä painoarvoa, joka niille kuuluisi. Ihmisten kertomukset ovat olleet toisarvoisia, satuja, ei siis totta. Kuten nykynuoret vaikeasta asiasta toteavat, että ”elämä on”…Niin ei pitäisi olla. Vaikeatkin asiat pitäisi nostaa ihmisten tietoisuuteen, ettei enää samat asiat toistuisi ja raskaan taakan elämänsä läpi kantaneet ihmiset saisivat ainakin vähän ymmärtämystä kokemuksilleen. On todella arvokasta, että inkeriläisten vainoaika on otettu tutkimuskohteeksi siitä huolimatta, että vastustusta on. Kyseenä olevan tutkimuksen toivoisi olevan toinen alku niin inkeriläisten vainoajan

tutkimukselle kuin myös muille kansallisuuksille, jotka joutuivat kokemaan saman asian. Muutama aikaisemmin tehty ja osin unohdettu tutkimus ei riitä näin mittavan asian tutkimiseen. Kyseessähän on yksilö, perhe jopa valtiot. Joku voi pitää myös turhana tutkimuksena, mennyt on mennyttä. Mielestäni koskaan ei ole liian myöhäistä. Jos traumaattinen kokemus vaietaan hiljaisuudella, niin se ei häviä, vaan jää muistiin painamaan ihmisen mieltä.

"On todella arvokasta, että inkeriläisten vainoaika on otettu tutkimuskohteeksi siitä huolimatta, että vastustusta on."

Avauspuheenvuorossaan Akatemiatutkija **Johanna Leinonen** esitteli muut hankkeessa mukana olevat tutkijat: VTT **Outi Kähäri** ja **Elina Turjanmaa**, FT **Aleksi Huhta**, Saatiin lyhyt katsaus Inkerin historiaan, kuten myös selvitettiin hankkeen tarkoitus ja tavoitteet sekä avattiin tutkimuskysymyksiä.

Kuten seminaarikutsussa mainittiin, niin " hanke tutkii pakkomuuton, pakolaisuuden ja karkotusten aiheuttamien perheen hajaantumisten ylisukupolvista muistamista ja ylisukupolvisia vaikutuksia toisessa ja kolmannessa sukupolvessa. Tutkimus kohdistuu inkeriläisiin ja amerikansuomalaisiin, joiden vanhemmat ja/tai isovanhemmat kokivat pakkomuuttoja ja karkotuksia 1900-luvun alkupuolen Neuvostoliitossa (Stalinin vainoissa ja toisen maailmansodan aikana)."
Jonkin verran keskustelua herätti tutkimuskohteiden erilaiset lähtökohdat. Vaikka inkeriläisten ja amerikansuomalaisten kohtalot eivät ole samanlaiset, niin yhteneväisyyksiä kuitenkin löytyy vainojen ajalta. Molemmat ryhmät ovat käyneet läpi pettymyksiä, pakkomuuttoja, molemmilla on myös selviytymisen kokemuksia. Tämän hankkeen pääkohteena ovat inkerinsuomalaiset.

Se, että tutkimuksessa selvitetään mm. miten jälkipolvi muistelee perhehistoriaa elämänkerrallisissa haastatteluissa, sai varmasti kuulijoissa monenlaisia ajatuksia liikkeelle, myös minussa. Ensimmäisenä tulee mieleen, ettei ole mitään kerrottavaa, kunnes jotkut tilanteet menneisyydestä muistuvat mieleen välähdyksenomaisesti. Puhumattomuus ja epätietoisuus menneisyydestä olivat pääosassa omassa perheessäni. Kommenteista päätellen aiheen omakohtaisuus ja perhekohtaisuus nostivat varmaankin muistoja mieleen myös muille kuulijoille. Joillekin muistot nousivat ehkä mieleen hämmentävinä ja jotkut ehkä vasta hiljattain tulivat menneitä asioita ajatelleeksi. Hiljaisuuden muuri, puhumattomuus oli kuitenkin yhdistävä tekijä monen asiaa kommentoivan puheessa: menneistä asioista ei puhuttu tai nyt vasta niistä aiemmin vaietuista asioista voidaan puhua. Ja jossakin kommentissa vielä kysymyksenomaisesti, että joko nyt voi puhua? En ihmettele ollenkaan; eräässä tilaisuudessa menneenä vuotena kerroin hieman omaa perhehistoriaani. Lankesi syvä hiljaisuus. Kukaan ei kommentoinut, ei kysynyt mitään. Tuli tunne, että hiljaisuus oli viesti – emme halua kuulla tuon kaltaisia asioita. Ehkä on niin, että vasta saman asian kokenut antaa peilin, jota vasten omia kokemuksia voi paremmin kuvata ja myös ymmärtää. On todella mielenkiintoista saada hankkeen tutkimustulokset, miten eri tai samalla tavalla muistetaan inkeriläisten pakkomuutot, erot perheenjäsenistä ja kaikki se epätietoisuus mitä ihmisten elämään on liittynyt. Monen henkilön puheenvuorossa nousi kiitollisuus siitä, että tämä aihepiiri on otettu tutkimuksen alle. Mielestäni meillä on kansakuntana velvollisuus selvittää ja ottaa vastuuta näistä asioista.

Tutkimusaineistoa pyritään saamaan haastattelun ja kyselyn keinoin. Tarkoituksena on saada 35 haastateltavaa 5-10 suvusta ja mielellään useita henkilöitä samasta suvusta. Heti alkuun kuulijoissa heräsi kysymyksiä: ketkä haastatellaan ja voiko itsekin kukaties osallistua. Tutkijat kertoivat, että haastateltavia on jo tiedossa, mutta asiasta kiinnostuneet voivat ilmoittautua Siirtolaisinstituuttiin.

Tilaisuudessa saatiin kuulla myös aiemmin tutkittua tietoa. Dosentti, tutkijatohtori **Mirkka Danielsbacka** Turun yliopistosta selvitti ylisukupolvisia suhteita poikkitieteellisestä näkökulmasta. Käsitteitä selvennettiin ja monelle isovanhemmalle tuli selväksi, että arjen kontaktit ovat

tärkeitä, niillä on positiivinen vaikutus onnellisuutta mittaaviin muuttujiin.

Professori **Raija-Leena Punamäki-Gitai** Tampereen yliopistosta käsitteli trauma-käsitettä ja sen vaikutuksia monipuolisesti. Trauman kokemusta voisi kuvata mm., "traumakokemukselle ei ole sanoja, puuttuu kertomuksellisuus", "hiljaisuuden salaliitto" tai "ruumismuisti ei ole jaettavissa". Vaikka traumatapahtuma on vaikea, siitä olisi pyrittävä puhumaan, pohtien, oli professorin viesti kuulijoille.

Toimittaja, sosiaali- ja kulttuuriantropologi (VTM) **Lea Pakkanen** piti iltapäivän päätöksenä kuulijoita koskettavan, omakohtaisen kertomuksen hänen ja hänen perheensä kokemuksista vainon aikana. Kokemus totaalisesta ihmisarvon menetyksestä ja häpeästä oli lapsena ja nuorena läsnä, joka vielä perheen Suomeen päästyäkin vaikutti ja aiheutti kysymyksiä sekä ihmettelyä. En ole venäläinen, en ole suomalainen, kuka olen? Olikin aihetta lopuksi kysyä "Onko minun sukupolveni kadonnut, koska elimme vaikenemisen ajan".

Loppukeskustelussa tutkijat saivat runsaasti kiitosta ja evästyksiä tutkijakumppaneilta ja myös yleisöltä. Tärkeänä koettiin, että saadaan ylipäätään tietoa, mutta tiedon tulisi olla suurta yleisöä kiinnostavaa ja selkeää. Antoisan seminaarikokemuksen perusteella voi toivoa tietoa hankkeen etenemistä ja vaikkapa keskustelua Inkeriläisten viestin palstoilla.

Akatemiatutkija, dosentti Johanna Leinoselta saatu lyhennelmä tutkimuksen pääkohdista julkaistaan seuraavassa Inkeriläisten viestin numerossa.

Kiinnostavia puheita ja innostunutta yleisöä.

KIITOS!

Turun seudun Inkeri-seura ry kiittää Suomen Inkeri-Liittoa ja Inkerin viesti -lehden toimitusta hienosta Inkerin kesäjuhlan 2019 kuvaamisesta. Artikkelit ja kuvat ovat oikein mielenkiintoisia ja ammattimaisia. Toivotamme Inkerin viesti -lehdelle menestystä ja jatkoa hyvälle yhteistyölle!
TSIS ry:n hallitus

ETSINTÄKUULUTUS

Johanna Björkskog, Ruotsista etsii tietoja inkeriläisistä sukulaisistaan.
Etsin tietoja isoisästäni **Heikki Feodor Makarasta** joka oli **Taneli** (s.1879) ja **Maria Makaran** (s. 1881, entinen Paajanen) poika. Hänen enonsa oli **Juha Paajanen** joka asui Helsingissä ainakin vuonna 1943.
2006 menehtynyt isäni oli adoptoitu, ja hän luuli aina, että hänen isänsä olevan tuntematon. Olen kuitenkin saanut nyt tietää isoisäni nimen ja sen, että hän oli juuriltaan inkeriläinen.
Valitettavasti tietoja hänestä, ja hänen perheestään on vaikea löytää. Olen saanut tietää että Heikki oli syntynyt 27.9.1914 Koivukylässä, toiset tiedot sanovat Imatralla. Hän on asunut Vuoleessa, ja kuulunut Toksovan seurakuntaan. Heikki oli mukana Heimo3 pataljoonassa ja hänet luovutettiin Neuvostoliittoon toukokuussa 1945. Hänet pidätettiin Viipurissa 5.5.1945. Vaikka arvaan tarinan olevan surullinen, haluaisin kuitenkin kovasti tietää mitä sen jälkeen tapahtui.

Olen kysynyt apua sukututkimustiimiltänne, mutta ainakaan vielä ei tarkempaa tietoa löytynyt. Kysyisinkin nyt apua Inkeriläisten viestin lukijoilta. Jos tiedät jotain Heikistä tai hänen sukulaisistaan, ota minuun yhteyttä. Pienikin tieto on minulle merkittävä.

Ystävälliset terveiset:
Johanna Björkskog
Pedersöre
hannabjorkskog@hotmail.com

SYYSKOKOUS 26.10.2019

Päätökset vuodelle 2020.

Liittymis- ja jäsenmaksun suuruus

- liittymismaksua ei kanneta
- jäsenyhdistyksen jäsenen maksu 2 € / jäsen
- henkilöjäsenen jäsenmaksu 20 € / jäsen
- kannattava jäsen 50 € / jäsen
- Kaikki maksut ovat vuosimaksuja.

Inkeriläisten viestin v. 2020 ilmestymistiheys:
No 1 ilmestyminen tammi-helmikuu
No 2 ilmestyminen huhti-toukokuu
No 4 ilmestyminen elo-syyskuu
No 5 ilmestyminen marras-joulukuu

Hallituksen ehdotus lehden tilaushinnaksi v. 2020 hyväksyttiin
- EU-maat 40,- €
- muut maat 45,- €

Hallituksen toimintasuunnitelmaehdotus v. 2020

- suunnitelman mukaan Inkeriläisten viestiä julkaistaan 4 numeroa
- osallistutaan kotimaan kesäjuhlille
- osallistutaan muiden maiden inkeriläisjuhlille ja muihin erilaisiin tapahtumiin
- järjestetään Inkeri-iltapäiviä

Toimintasuunnitelmaehdotus hyväksyttiin lisäyksellä:
9. Järjestetään Sukututkimuspäiviä Inkeri kodissa sekä osallistutaan vuosittain järjestettävään ”Kuulutko sukuuni” -tapahtumaan Vantaalla
Hallituksen talousarvioehdotus v. 2020 hyväksyttiin.
Puheenjohtajaksi v. 2020 valittiin yksimielisesti Juhani Valo
Hallituksen jäsenten valinta
- erovuorossa olleen varsinaisen jäsenen Viktor Hyyrösen ilmoitettua halunsa siirtyä syrjään hallitustyöskentelystä, valittiin hänen tilalleen Ella Kukova
- erovuorossa ollut varsinainen jäsen Outi Mäkelä valittiin uudelleen
- erovuorossa ollut varsinainen jäsen Leila Salo valittiin uudelleen
- erovuorossa ollut hallituksen varajäsen Pirkko Koso valittiin uudelleen
Kaikkien edellämainittujen hallituksen jäsenten toimikausi on vv. 2020 – 2022
Hallituksen varajäsenen Ella Kukovan tultua valituksi hallituksen varsinaiseksi jäseneksi, valittiin hänen tilalleen varajäseneksi toimikauden loppuajaksi v. 2020 Elina Metsälä, Helsinki
Koska nykyinen laki vaatii yhdistykseltä tietosuojaselosteen, esitettiin jäsenistölle hallituksen laatima seloste.

"TÄMÄ DOKUMENTTI OLI TEHTÄVÄ"

Anneli Kustfält Inkeri-dokumentti on kerännyt pohjoismaalaiseksi tuotannoksi valtavat määrät katsojia.
Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Piikkiössä järjestettäville Inkeriläisten kesäjuhlille osallistui myös ruotsalainen **Anneli Kustfält** yhdessä isänsä **Juhani Kustfältin** ja puolisonsa kanssa. Anneli Kustfält ohjasi Ruotsin TV:lle 2018 inkeriläisistä kertovan dokumenttisarjan Det hände i Ingermanland eli Tapahtui Inkerinmaalla. Sarjassa, joka on ollut katsottavissa myös Suomessa, inkeriläiset kertovat oman elämänsä selviytymistarinan.

— Olen työskennellyt televisiotuotannoissa 19 vuotta lähinnä dokumentti- ja ajankohtaisohjelmien parissa. Minulla oli kuitenkin koko ajan sellainen olo, että tämä dokumentti täytyy tehdä joskus. Nyt oli sen aika ja oikeastaan pidempään ei voinut odottaakaan, Kustfält kertoo.

Kustfält on dokumentoinut henkilökohtaisesti kerrotussa elokuvassa Neuvostoliiton väärinkäytön, saksalaisen miehityksen, evakuoinnin Suomeen ja lennon Ruotsiin haastattelemalla joitakin viimeisimmistä tänne tulleista.

Kustfältin inkeriläinen isä, **Juhani Kustfält** muistuttaa, että kaksi haastateltua menehtyi vain vähän filmin valmistumisen jälkeen, joten käsillä oli todellakin viimeiset hetket.

— Halusin dokumenttiin silminnäkijälausuntoja ihmisiltä jotka ovat olleet paikalla ja läsnä asioiden tapahtuessa, Kustfält kertoo.

Mukaan eivät siis kelvanneet äitien, sukulaisten tai tuttavien tarinoita toistavat henkilöt, vaan he jotka olivat todenteolla olleet itse läsnä ja nähneet tapahtumat omin silmin.

— Haastattelin ohjelmaan tietysti paljon omaa isääni. Silloinkin kun käsittelyssä oli jokin tapahtuma, josta hän ei osannut itse kertoa, hän osasi hienosti johdattaa minut silminnäkijöiden jäljille, tytär kiittelee.

"Minulla oli kuitenkin koko ajan sellainen olo, että tämä dokumentti täytyy tehdä joskus."

Kustfält kuvasi dokumenttia varten tavanomaista suuremman määrän materiaalia. Koska kaikkea tietenkään lopulliseen ohjelmaan otettu mukaan, käyttämättä jäi iso määrä nyt arkistoon siirtyvää filmiä.

— Tein tätä myös tavallista pidempään, sillä halusin olla perinpohjainen. Välillä tosin tein tämän työn ohella muita produktioita, jotta kykenin taloudellisestikin keskittymän tähän pidemmäksi aikaa. Kaiken kaikkiaan tämä oli minulle hyvin tunteellista ja vahvaa työtä. Siinä on koko sydän ja sielu mukana kun kyse on omista juurista, Kustfält sanoo.

Tukholmassa asuva Kustfält kokee olevansa 100-prosenttisesti ruotsalainen, mutta inkeriläisyys on jotain mikä on kuulunut aina hänen elämäänsä. Kustfält sanoo, ettei koe ruotsalaisuuden mitenkään poistavan inkeriläisyyttä.

— Muistan jo ihan lapsena osallistuneeni kesäjuhlille Ruotsissa ja oltiin me joskus isän kanssa juhlilla Suomessa, Helsingissäkin.

Kustfältin filmiä on katsottu jo yli 600 000 kertaa, joka on pohjoismaalaiselle dokumentille huima luku.

— Olen tehnyt useita muitakin dokumentteja, mutta tämä oli ensimmäinen joka synnytti suuret määrät katsojapalautetta. En olisi arvannut, että tämä kiinnostaa ja liikuttaa niin monia ihmisiä Ruotsissa.

Kustfält sanoo, että jos vaikka inkeriläisyys on suomalaisillekin usein melko tuntematon asia, ruotsalaisille se on vielä paljon vieraampi.

Anneli Kustfältin seuraava, työn alla oleva dokumentti käsittelee toisen maailmansodan aikaan Kittilään pakolaisina tulleita naisia ja lapsia. Piikkiön kesäjuhlille Kustfält oli pukenut päälleen tätinsä Tuutorin alueen puvun.

ISÄN TARINA

Toisen maailmansodan aikana noin 63 000 Inkerin asukasta pakeni Pietarin alueelta. 5 000 heistä meni Ruotsiin. Yksi tulijoista oli elokuvantekijä Anneli Kustfeltin isä.

Ruotsiin 1950, Suomen Mathildedahlista muuttanut **Juhani Kustfält** on silminnähden ylpeä

tyttärestään.
— Jokaisen täytyy olla kiinnostunut omasta elämästään ja juuristaan, hän sanoo.
Juhani Kustfält kertoo nauraen, kuinka hänestä itsestään on tullut melkein kuuluisuus tyttären filmin myötä.
— Moni ei tiennyt yhtään mitä inkeriläisyys on ennen Annelin filmin näkemistä.

Kustfält joutui jättämään kotinsa Inkerissä 7-vuotiaana.
— Parhaiten sieltä Inkerin ajasta muistuvat mieleen nähdyt julmuudet, hän sanoo surullisena.
Hän kertoo muistavansa hyvin kuinka hän muun muassa juoksi piiloon pommisuojaan ja kuinka kotitalossa asui kahteen otteeseen saksalaisia sotilaista.
— Olivat onneksi kuitenkin hyviä ihmisiä, hän tuumaa.
Inkeristä Kustfältin tie vei Viroon, sieltä edelleen Suomeen vuonna 1943.
Kustfältin mielestä inkeriläisiä kohdeltiin Suomessa astetta kovemmin kuin karjalaisia. Jälkimmäisille osoitettiin usein alue, johon rakentaa koti, mutta inkeriläisille ei annettu mitään. Suhtautuminen inkeriläisiin oli hänen mielestään kuitenkin pääsääntöisesti ystävällistä.
— Eivät normaalit, järkevät ihmiset ryssitelleet meitä, mutta poikkeuksia tietysti aina löytyy.

”Jokaisen täytyy olla kiinnostunut omasta elämästään ja juuristaan.”

Kustfältin vanhempi veli muutti Ruotsiin 40-luvulla. Muu perhe seurasi perässä vuonna 1950. Kustfält on toiminut aktiivisesti Göteborgissa inkeriläisten parissa. Hän muun muassa vetää Göteborgissa inkeriläisistä miehistä koostuvaa ”ukkokerhoksi” kutsumaansa ryhmää. Hän on myös tuonut Ruotsiin inkeriläisen kyykkä-pelin ja kisannut lukuisia kertoja lajissa niin Suomessa kuin Ruotsissakin.
— Inkeriläisten aktiivien määrä on kuitenkin vähentynyt huomattavasti Ruotsissa, hän kertoo.
Tilanne on sama Suomessa.

Kustfält sanoo, että vaikka Inkerin koti oli tietysti rakas, häntä ei erityisesti huvita vierailla lapsuuden maisemissa Inkerissä.
— Siellä ei ole mitään enää jäljellä vanhasta kun venäläisyys on ottanut vallan. Venäläiset purkivat meidän talonkin niin, että jäljelle jäi vain kivijalka. Talo vietiin jonnekin muualle, mutta en tiedä minne, hän huokaa.

Anneli ja Juhani Kustfält Piikkiössä Inkeriläisten Kesäjuhlilla kesällä 2019.

SUKUTUTKIJAN TÄHTIHETKIÄ

Pekka Wikberg

Kävimme Pietarissa tapaamassa sukumme edustajia, joiden kanssa on viimeksi ollut yhteyksiä 100 vuotta sitten. Miten tähän on tultu ja mitä on tapahtunut tätä ennen. Tämä tarina alkaa jo 1600-luvun alussa, kun suomalaisia siirtyi asuttamaan Inkerinmaata Ruotsin valloitettua alueen. Muolaasta muutti muutama Toikan suvun mies hakemaan parempaa elämää Suomenlahden eteläpuolelta. Kului yli 200 vuotta ja tultiin 1860-luvulle. Maaorjuus Venäjällä päättyi 1861 ja alkoi hiljalleen vapaammat ajat. Toikan talo sijaitsi silloin Hietamäen seurakunnan Kaukasin kylässä lähellä Krasnoje Seloa. Perheeseen syntyi kolme poikaa 1860-luvulla, Pietari, Juhana ja Joseph.

Pietari oli ensimmäisiä Inkeristä lähteneitä, joka koulutettiin Jyväskylän lyseossa ja valmistui Helsingin yliopistossa filosofian maisteriksi. Heti valmistumisen jälkeen hänet valittiin Inkerissä toimineen Kolppanan suomenkielisen opettajaseminaarin johtajaksi vuonna 1885 ja edelleen Pietarissa toimineiden suomenkielisten koulujen johtajaksi. 1900-luvun alkuvuosina Pietarissa elettiin kuohuvaa aikaa ja niinpä Pietari Toikka perheineen muutti vuonna 1907 Helsinkiin Normaalilyseon venäjänkielen yliopettajaksi. Helsingissä perustetun Inkerin Väliaikaisen Hoitokunnan puheenjohtajana Pietari Toikka toimi koko sen toiminnan ajan. Suomen itsenäistymisen jälkeen hän toimi vielä mm Suomalaisen Avustuskomitean Pietarissa olevana diplomaattina.

Toikan perhe vuonna 1892 Kaukasin kylässä. Vasemmalta Anni sylissään kirjoittajan isoäiti Aino, Joseph, Juhana sylissään Toivo, Saara-äiti, Pietari ja tämän vaimo Thekla sekä tytär Katri.

"Pietari oli ensimmäisiä Inkeristä lähteneitä, joka koulutettiin Jyväskylän lyseossa ja valmistui Helsingin yliopistossa filosofian maisteriksi."

Juhana olisi halunnut myös kouluttautua, mutta hän joutui jo nuorena ottamaan kotitilan isännyyden. Juhanalla oli useita luottamustoimia. Kunnan vanhimpana hän oli perustamassa kouluja, palokuntaa, ammattikouluja ym. Tärkeintä oli kuitenkin toiminta Pietarhovin piirikunnan kolmijäsenisessä hallituksessa. Tässä työssä hän oli n 20 vuotta, kunnes vallankumouksen jälkeen erosi siitä. Juhanalla oli kaksi lasta, Toivo ja Aino.
Toivo valmistui Helsingistä agronomiksi, palasi Inkeriin töihin, mutta joutui vallankumouksen jälkeen pakenemaan perheineen dramaattisten vaiheiden myötä pitkin metsiä Suomeen. Juhana ja vaimonsa saivat luvan vuonna 1922 jouluksi tulla tapaamaan poikaansa ja jäivät saman tien Suomeen. Aino, joka oli minun isoäitini, oli avioitunut Venjoelle. Hän pääsi miehensä ja neljän lapsensa kanssa junalla Suomeen v 1924 juuri ennen kuin raja suljettiin. Kaikki muuttivat Helsinkiin.

Joseph, nuorin veljeksistä, oli maanviljelijä. Hänellä oli oma

Pietarissa vuonna 2019. Kuvassa vasemmalta Sveta ja hänen miehensä Slava, Katri ja tämän pojantytär Lina, takana Mirja, Vikbergin sisarukset Jukka ja Leila sekä Pirkko ja Pekka Wikberg.

tila Hietamäellä ja ennen vallankumousta perheeseen oli syntynyt yhdeksän lasta. Josephin perhe jäi Venäjälle ja yhteydet heihin katkesivat. Heille ei ollut edullista edes kertoa, että sukulaisia oli Suomessa. Lapsenlapsille ei kerrottu enää mitään. Suomea uskallettiin puhua vain kotona. Syttyi toinen maailmansota ja saksalaiset piirittivät Leningradia. Perhe joutui eri puolille rintamaa. Äiti ja vanhin tytär tulivat Suomeen Inkerin siirtoväen mukana ja palasivat aikanaan N-liittoon. Isä Joseph oli jo silloin kuollut. Vanhin poika, opettajana toiminut Pekka, kuoli Leningradissa nälkään kahden pienen lapsensa kanssa. Samoin kävi sisarelleen Katrille. Neljä poikaa joutui Puna-armeijaan. Kaksi nuorimmaista olivat autonkuljettajia ja he hukkuivat Laatokkaan, kun jäät pettivät autojen alta. Toivon vaimo ja kaksi lasta oli viety Siperiaan, josta Toivo heidät sodan jälkeen löysi ja toi takaisin Leningradiin.

Sukulaiset löytyvät

Inkeriläisten paluumuutto toi kaksi Toivon jälkeläistä Suomeen. Pietarissa heille oli kerrottu, että Suomessa on ilmestynyt Toikan suvusta kertova kirja. Suomeen tultua he ottivat yhteyttä minuun ja selvisi, että he ovat äitini pikkuserkkuja. Yhteydenpito alkoi ja tänä keväänä meidät kutsuttiin Pietariin tutustumaan siellä asuviin sukulaisiin. Mieluinen yllätys oli myös se, että Togliatin kaupungissa yli 2000 km päässä asuva Sveta ja hänen miehensä tulivat paikalle. Muutamat tunnit yhdessä Pietarissa olivat ikimuistoiset. Puhuttiin suomea, venäjää ja englantia. Vertailtiin yhteisiä sukupiirteitä, joita selvästi vielä löytyi. Vaihdettiin lahjoja ja tietoja suvun vaiheista ja suunniteltiin tulevia tapaamisia.

”Muutamat tunnit yhdessä Pietarissa olivat ikimuistoiset.”

6-VUOTIAAN KANSANVIHOLLISEN TARINA

Maria Peep

Kun lähetin ammattiyhdistykselle anomuksen matkalipun ostosta Suomen matkalle, sain kirjallisen vastauksen, että vapaita paikkoja ei ole. Virkailija sanoi suullisesti, ettei kannata enää hakea, minä en pääse Suomeen kuitenkaan koska puolue ei anna lupaa. Syy oli se, että minut kyyditettiin Venäjälle 1944. Olen syntynyt 28. 03.1938 eli olin tuolloin 6-vuotias – Jo lastentarhaikäisenä siis kansanvihollinen.

Vaunussa

Aloitan tarinani siitä, miten inkeriläiset lähetettiin Suomesta takaisin Venäjälle, ei annettu asua kotona Hatsinassa, vaan kyyditettiin ihan Siperiaan asti. Matka vei junalla Rõbinskiin, sieltä jatkui hevosilla. Vaunussa toimitettiin etsintä. Käskettiin avata kaikki laukut-kassit-pussit, etsittiin kirjallisuutta. Kaikki kirjat otettiin pois ja viskattiin vaunusta ulos laiturille – menivät nuotioon kuin kapitalistinen propaganda. Etsintä alkoi vaunun toisesta päästä. Äiti pisti muutaman kirjan minulle hameen alle, minä istuin niiden päällä ja ”Biblia”, ”Aapiskukko”, ”Koulun lukukirja” ja ”Genoveeva” jäivät. Se viimeinen oli ompelukoneen laatikossa, sieltä ei etsitty.

Meille oli Rõbinskiin lähetetty vastaan kaksi hevosta ja kaksi rekeä. Matka kesti kauan. Matkaa oli 40 kilometriä ja alla laihat hevoset.

Venäläinen talo

Meidät majoitettiin venäläiseen taloon, jossa oli kaksi huonetta ja keittiö. Kadunpuoleisella ikkunalla kukki punainen pelargooni. Meitä oli kolme perhettä, yhdessä huoneessa me, toisessa isäni sisar perheineen ja vielä jonkinlainen vieras mies – kelloseppä.

Kahden huoneen välillä oli iso venäläinen uuni, joka lämmitti molempaa huonetta. Uunin päälle mahtui viisi henkeä nukkumaan. Nukuimme siellä vierekkäin tiheästi niin kuin kilohailit purkissa, muita makuupaikkoja huoneeseen ei mahtunut. Uunin päällä oli lämmintä nukkua, mutta alle piti laittaa olkisäkki tai takki, muuten olisi voinut itsensä polttaa. Uunin suu oli keittiössä, lämmitettiin keittiöstä. Hellaa ei ollut, ruoat keitettiin-paistettiin-haudutettiin uunissa.

Isä

Isäni oli hyvä suutari (se oli harrastus, ei virka), minulla on aina ollut kengät jalassa, isä itse teki. Palasen nahkaa pystyi jollakin tavalla hankkimaan. Joku oli tappanut vasikan tai kolhoosissa kuoli joku eläin. Isä oli myös hyvä uunimestari (toinen harrastus), hänen tekemillä uuneilla oli hyvä veto, ne eivät savunneet. Kun isäni kutsuttiin rakentamaan uunia, minä olin mukana. Kiva oli altaassa paljain jaloin sotkea savea.

Isä osasi antaa eläimille poikimisapua (kolmas harrastus) ja pelasti sillä tavalla meidän oman lehmämme elämän. Isä teki laudan palasista minulle nuken kaluston: sängyn, sohvan, pöydän, tuolit. Paremmat ne oliva tkuin mitä kaupasta olisi saanut. En tiedä, mitä työtä isäni ei olisi osannut tehdä.

Isällä oli jonkinlainen allergia tai psoriaasi (sammastauti) ja sen pahentuesesa, hänen jalkansa tulivat ihan punaisiksi eikä hän pystynyt kävelemään. Sen takia häntä ei otettu sotaan eikä lähetetty metsätöihin.

Ruokaa ansaittiin käsityöllä. Ensimmäisenä talvena oli ruokaa aika niukasti. Kyyditys tuli äkkiä ja odottamatta. Ruokaa piti hankkia käsityöllä. Käsityöstä maksettiin ruoalla, harvoin rahalla. Tuotiin maitoa, munia, kaurajauhoja, perunoita, kurkkuja, keräkaaleja… Leipää ei koskaan. Kaurat oli jauhettu kuorineen, kaurajauhoja oli seulottava noin viisi kertaa ja puhtaaksi niitä ei saatukaan.

Naiset karstasivat ja kehräsivät villaa ja neuloivat mitä vaan: suuria kudekuvioisia venäläisiä huiveja, sukkia, kintaita, sormikkaita. Isäni sisar neuloi villapaitoja. Kerran hän neuloi eräälle naiselle harmaasta langasta villapaidan ja koristeompeli kumpaakin esikappaleeseen tulppaanin. Venakko pyöri peilin edessä ja katseli, että kukat eivät olleet kohdakkain, toinen oli matalammalla. Piti ratkoa ja ommella uudelleen. Kun täti oli ommellut kukat samoihin kohtiin, olikin ostaja sitä mieltä, että ensimmäinen versio oli parempi. Täti ei suostunut purkamaan uudelleen.

Kaikilla oli käsityön tekemisessä

niin paljon hommaa, että minä sain neuloa isälle kaulaliinan. Minun neulomani silmät olivat joku ahtaampi, joku väljempi, kaulaliina oli jostakin paikasta leveämpi, jostakin kapeampi. Isä sanoi, ei se mitään, pääasia, että on lämmin. Venäläiset ihmettelivät kovasti: niin pikkuinen ja neuloo!

Siinä kylässä ei osattu neuloa puikoilla. Sellainen ei ollut tapana. Sen takia kyyditetyillä oli paljon tilauksia. Sukkia ei osattu itse neuloa eikä niitä oikein saanut mistään ostettuakaan. Käveltiin, retuusit jalassa (sukkahousut, joista puuttui sukanterä) ja paljaat jalanterät huopasissa. Kesällä kylässä käveltiin myös paljain jaloin, mutta heinäniityllä piti olla huopaset jalassa – sänki sai puhkaista jalan. Kintaat oli ommeltu lampaan nahkasta. Kummallista – siellä ei tehty voita. Eikö osattu vai eikö ollut tapana. Ihmeteltiin, kun äitini hakkasi purkissa kermaa.

Ruoat valmistettiin uunissa. Syksyllä oli maa äkkiä jäätynyt jo syyskuussa, perunat jäivät nostamatta. Keväällä, kun lumi oli sulanut, niitä kaivettiin maan sisästä, pestiin puhtaaksi, painettiin pihvin muotoiseksi ja paistettiin pannussa ilman voita-rasvaa-öljyä. Eivät ne olleet perunan näköisiä eikä perunan makuisia, mutta pelastivat nälkään kuolemasta. Voittehan te niitä tänäpäivänäkin kokeille. Jättäkää vain syksyllä muutama pesä nostamatta ja kaivakaa keväällä jäätyneestä maasta.
Koska hellaa ei ollut ennen kun isä itse rakensi, ruoat laitettiin uunissa. Uuni lämmitettiin jo aamulla ennen työhön menemistä ja pantiin keitto- tai perunapata uuniin. Kun illalla tultiin töistä, ruoka oli valmiina ja sai ruveta syömään. Kun uunia lämmitettiin työn jälkeen, saatiin illallinen myöhään.

Me emme käyttäneet keitettyä maitoa vaan haudutettua maitoa. Uunissa ei ollutkaan mahdollista keittää. Haudutetulla maidolla oli toisenlainen makuu ja toisenlainen värikin kuin keitetyssä maidossa. Haudutettu maito maistui paremmalta. Se on niin kuin pastöroiminen: maitokulho seisoi jonkin aikaa yhtäläisessä lämmössä, mutta alle 100 astetta. Oma vuohen maitoa joimme tuoreena, vierasta maitoa äiti ei halunnut pastöroimatta käyttää. Pannussa paistettiin ruokaa myös uunissa hiilien päällä.

Vuohi
Joku antoi huivin tai villapaidan neulomisesta hiukkasen rahaakin, kevään tullessa äiti oli säästänyt sen verran, että saimme ostaa vuohen. Vuohi poiki ja vuonakin sattui olemaan tyttö niin että vuoden kuluttua oli meillä jo kaksi vuohta. Elämä muuttui helpommaksi, nyt meillä oli omaa maitoa. Hyvä vuohi antaa kolme litraa maitoa päivässä, siitä sai silloin tällöin voita ja joskus rahkaakin. Leipää ei ollut, voita voideltiin perunan päälle. Melkein niin kuin prinssin tarinassa. Kun hoitaja kertoi prinssille, että heidän perheensä oli niin köyhä, että heillä ei ollut edes leipää, prinssi kysyi: ”Voitelitteko te sitten voita suoraan makkaran päälle?” Kun rahkaa sattui olemaan enemmän, lisättiin rahkaan muna ja hiukkasen kaurajauhoja, että pysyisi koossa, ja paistettiin rahkapihvejä.
Sokeria ei lisätty mihinkään sillä sitä ei ollut. Teetä juotiin sahariinin kanssa tai keitettiin yrttiteetä (minttu, lehmuksenkukka, vadelman varret). Yrttiteehen ei lisätty sahariinia.

Muut eläimet
Lehmillä ei ollut juoma-astioita ja vettä heille eteen ei kannettu. Lehmät ajettiin kaksi kertaa päivässä (talvellakin) lammikolle juomaan. Kolhoosin lehmät antoivat viisi litraa maitoa päivässä. Lehmä syö talven aikana noin kahdeksan kuormaa heiniä, vuohelle riittää yksi kuorma. Siis on hyödyllisempää pitää lehmän sijasta kahta vuohta – saa kuusi litraa maitoa ja tarvitaan kaksi kuormaa heiniä.
Talvella tuotiin vastasyntyneet vuonat ja vasikat keittiöön, sillä kun ulkona oli -40C, oli navetassa kylmää. Vuonat piti viedä monta kertaa päivässä mammansa luo imemään, vasikoita juotettiin keittiössä.

Kauppareissu
Meidän kylässä eikä missään lähikylässäkään ei ollut kauppaa. Ehkä jossakin etäisemmässä kylässä oli, en tiedä, siellä ei käyty. Pari kertaa vuodessa käytiin kolhoosin hevosella kaupungissa (40 km). Siihen meni kolme päivää: ensimmäisenä päivänä ajettiin sinne, toisena päivänä käytiin kaupoissa ja kolmantena oli paluumatka. 2-3 henkeä pääsi mukaan. Heille annettiin sitten monenlaisia tilauksia: neuloja, lankaa, kyniä, vihkoja, pyyhekumeja, postimerkkejä (kirjekuoria ei ollut tarvis, kirje käännettiin kolmekulmaksi),

täikampoja, suolaa, sahariinia, leivinpulveria, lampunlaseja – semmoista, ilman mitä ei tulla toimeen ja mikä ei paina paljon. Eihän hevonen olisi jaksanut hirveän suurta kuormaa vetää. Matkaan lähtijät ostivat itselleen enemmän, jos heillä oli rahaa. Naapurinnainen oli tuonut konvehtejakin, tyynyn muotoisia, sisällä hilloa. Me katselimme, miten hänen tyttärensä joi aamulla, povidlokonvehti suussa, teetä. Tietysti meillä juoksi suu vettä.

Lääkärin apu
Meidän kyläämme tuli yhtäkkiä eräs nuori mies sodasta kotiin, elossa ja terve. Siitä riemusta järjestettiin suuret juhlat. Koko kylä kutsuttiin vieraisille, syötiin, juotiin ja tanssittiin. Seuraavana päivänä oli miehellä suolen tukkeutuma, hirveät vatsakivut ja hänet vietiin kaupunkiin sairaalaan (40 km). Meidän kylässä lääkäriä ei ollut, eikä ollut naapurikylässäkään.
Koska hoitoon oli pitkä matka ja ainoa liikenneväline kolhoosin laiha hevonen, lääkärin apu myöhästyi, leikkaus ei enää auttanut ja nuori mies kuoli.

Venäläiset ilmaisevat surunsa kovasti huutamalla. Hautajaisiin asti valitti hänen vaimonsa kovalla äänellä meidän nukkumaanmenoon asti ja aamullakin kylä heräsi kovaan valitukseen. Hautajaisten jälkeen tuli hiljaisuus ja elämä jatkui. Olihan vaimo jo tottunut elämään ilman miestä, sillä mies oli ollut noin neljä vuotta sodassa.

Minäkin olen saanut tuntea sem, mitä merkitsee, kun lääkäriin ja apteekkiin on pitkä matka. Vilustuin ja sain keskikorvantulehduksen. Aluksi korvaa koski vähän sitten kovaa. ”Lääkettä” oli meillä ihan kolmea lajia: tippa kamperiöljyä vanutupon päälle ja korvaan, kuumavesipullo tyynyn päälle korvan alle ja vadelmateetä kuumeen alentamiseksi. 2-3 päivää itkin vuoteessa, sitten rupesi korvasta tulemaan mätää ja särky loppui. Sama toistui parin kuukauden kuluttua. Kärsin korvantulehduksesta kymmenen vuotta. Kun menin kaupunkiin kouluun, pääsin korvalääkärille. Lääkäri määräsi penisilliinikuurin, noin pari viikkoa, ja pesi korvaa, ruiskuttamalla korvaan lämmintä vettä, ja puhalsi korvat monta kertaa läpi. Sen jälkeen ei ole korvani enää ollut kipeä. On ihme, etten menettänyt kuuloani kärsittyäni vaivasta 10 vuotta ilman hoitoa.

Kouluun
Seitsenvuotiaana minun oli mentävä kouluun. Koulutaloa ei ollut, koulu toimi tavallisessa venäläisessä talossa, jossa oli kaksi huonetta, yhdessä huoneessa I-III luokka, toisessa II-IV. Opettajani nimi oli Anna Vassiljevna, sukunimeä hän ei kertonut. Yliopistossa selitettiin, että jos et tiedä sukunimeä, se annetaan sinulle anteeksi, etunimi ja isännimi on pakko tietää. Koulu oli naapuritalossa ja minä pääsin ruokavälitunnilla kotiin syömään. Se oli onni, sillä ei olisi ollut mitään, mitä ottaa evääksi mukaan. Kotona oli aina jotakin: lihatonta kaalikeittoa tai perunoita ja jauhokastiketta.

Venäjää en osannut sanaakaan. Seisoin koko ensimmäisen neljännesvuoden hiljaa seinän vieressä, kukaan ei puhunut minulle. Onneksi minulla on hyvä muisti. Minä en osaa laulaa enkä piirtää, urheilussakin olin huono, mutta muistissa on kaikki oli niin kuin filminauhalla. Minusta on sama tapahtuiko jokin asia 4 minuuttia vai 40 vuotta sitten, minä muistan sen täsmällisesti. Tämä ei kuitenkaan koske ihan kaikkea. Se on jollakin tavalla tunteiden kanssa yhteydessä. Jos tapahtuma ei kiinnostanut minua, niin ”kamera ei käynnistynyt” ja muistissa ei ole mitään. En ymmärtänyt, mitä minulle sanottiin, mutta sanat muistin ja kysyin kotona. Niin opin kielen vähitellen.

Ensimmäisenä päivänä opittiin runo. Isä tulkkasi sen sisällön.
Viiksinen kissanpoika kävelee puutarhassa, sarvinen pukki kävelee kissanpojan perässä.
Käpälällä kissanpoika pesee suutaan, mutta pukki ravistelee harmaata partaansa.

Minun oli vaikea oppia lukemaan. Aakkoset tiesin, mutta en ymmärtänyt, miten niistä saa sanan. Ja vielä vieraalla kielellä. Mutta tekstin muistui heti, näytin sormellani sanaa ja luin. Oli jo toukokuu ja minä en osannut vieläkään lukea, mutta opettaja ei tietänyt sitä. Avasin lukukirjan miltä sivulta tahansa ja ”luin”.
Aapiset sai koulusta, mutta vihkoja ei ollut. Jokainen kirjoitti, mihin sai: sanomalehden reunaan tai kirjan tyhjille sivuille. Kenellä ei ollut, mihin kirjoittaa, kirjoitti vain liidulla taululle. Äiti teki minulle vaaleanruskeasta voimapaperi-säkistä vihkoja, jotka hän ompeli keskeltä yhteen

ja viivasi viivoittimella. Niin minulla oli raidallinen, ruudullinen ja "valkoinen" vihko. Valkoinen oli tietysti voimapaperinvärinen.

Piirtäminen
Viivaamaton vihko oli piirtämistä varten. Piirtämisentunnilla opettaja sanoi, että jokainen voi piirtää mitä haluaa, ja istui itse pöytänsä luo korjaamaan saneluja. Värikyniä ei yleensä ollut, mutta minulla oli ainoana kuusi värikynää. Piirsin talon ja puutarhan, kukkapenkin ja lipun. Lipulle opettaja tempasi viivan päälle. En ymmärtänyt, miksi. Pulpettikaverini Kolja Kisseljov selitti, että voi kyllä piirtää oman tasavallan punaisen lipun, mutta en mitään sinistä eikä muita värejä. No ei siitä lipusta olisi mitään tullutkaan, valkoista väriä ei ollut ja vihkopaperi oli beige-vaaleanruskea. Kolja piirsi aina panssarivaunun, jonka hän maalasi tavallisella kynällä tummanharmaaksi. Eteen ja taakse hän piirsi punaisen viisikulman minun vrikynälläni. Vuoden lopussa hänellä oli jo kokonainen panssarivaunudivisioona – hän lupasi lähettää ne Kurskin panssarivaunutaisteluun vaikka taistelu oli jo ollut ja sotaakin loppunut.

Voimistelutunti
Me pääsimme pihalle juoksentelemaan. Talon edessä oli pystyssä neljä sileää riukua. Sai kavuta portaita ylös ja laskea pitkin äärimmäistä riukua alas. Keskimmäisen riuun huippuun piti käsien ja polvien avulla itse kavuta. Minä olin pikkuinen ja hoikka, mutta takapuoli oli niin kuin tinaa täynnä. Metriä korkeammalle en jaksanut kiivetä, sitten maan vetovoima jo tempasi minut alas.

Pyhät
Lokakuun vallankumouspäivänä koulussa oli suuri juhla. Äidit, isoäidit ja isoisät tulivat kouluun. Isiä oli vain muutama. Monet miehet olivat sodassa kaatuneet, monet makasivat haavoittuneena sairaalassa. Oli myös eläviä ja terveitä, jotka eivät olleet vielä palanneet. Osa oli vielä palveluksessa, osa oli löytänyt uuden perheen.
Kolhoosi oli tappanut sian, tarjottiin liha-vihannespataa. Ruokaa jaettiin kaikille, kulho ja lusikka piti olla itsellä. Ruoka maistui sillä kotona sai harvoin lihaa, jos ollenkaan. Ruokailun jälkeen tanssittiin venäläistä pljaskaa. Minua moitittiin siitä, ettei korvissani ollut korvarenkaita, kuten kaikilla muilla. Siitäkin moitittiin, että en osannut tanssia. Ei ole minulla korvarenkaita vieläkään enkä taida venäläistä tanssiakaan vielä osata.
Nuuttipäivänä koulussa oli uudenvuodenkuusi. Se oli koristettu valkoisesta paperista leikatuilla lumihiutaleilla, vaikka ne eivät olleet 6-haaraisia. Kuka niitä haaroja osasi silloin laskea. Pari rasvakynttilää oli myös. Kuusella luettiin runoja ja laulettiin, oli muutama tanssikin. Paketteja ei tehty. Ei omalle pulpettikaverille eikä ystävälle eikä heitetty arpaa, kuka kenelle tekee. Eihän meillä olisi ollutkaan mitään, mitä panna pakettiin. Ehkä kintaat. Silloin ei tullut semmoista ajatustakaan, että lahja olisi saanut olla jotakin muuta kuin ruokaa.

Uunissa peseminen
Koko kylässä ei ollut saunaa. Lauantaisin peseydyttiin niin, että uuni lämmitettiin aamulla jotta se ehti päivän aikana jäähtyä sopivaksi. Uunin arinalle levitettiin paksulti olkia, ettei polttanut, ja lapset pistettiin uuniin. Meitä mahtui sinne samanaikaisesti neljäkin. Pelti pantiin uunin suun eteen ja jätettiin raolleen, jotta kylpijät saivat ilmaa. Uunin vasemmassa nurkassa seisoi keittopata, keitto tai perunat hautumassa. Varoitettiin, että lapset, älkää kaatako pataa, poltatte itsenne ja jäätte ilman illallista myös. Kun olimme ruvenneet hikoilemaan, meidät autettiin uunista ulos ja pestiin uunin edessä puutynnyrissä tai -ammeessa puhtaaksi. Vesi oli lämmitetty uunissa monessa pienemmässä astiassa tai kuumilla kivillä, kivetkin kuumennettiin uunissa.
Hellaa ei ollutkaan, ennen kuin isä keväällä itse rakensi. Uuni oli kesällä epämukava kun ulkona oli 30 astetta. Mutta ruokaa oli kuitenkin laitettava.
Erääseen perheeseen oli tullut iltapesun aikana vieras ja hänellekin oli tarjottu uunissa kylpemisen ja pesemisen mahdollisuutta. Vieras oli suostunut ilomielin. Emäntä oli pistänyt hänelle myös vastan ja opettanut, että pistä ennen vihtomista oikeassa kulmassa olevaan pesuvatiin. Vieras loikoi uunissa kasvot keittiöön päin ja oikealla olikin keittopata. Hän kasteli vihtaa keittopadassa ja ymmärsi tehneensä väärin vasta kun selkä tuli rasvaiseksi.

Jatkuu seuraavassa numerossa.

TAPAHTUMAKALENTERI

SUOMEN INKERI-LIITON OHJELMA LOPPU VUODELLE 2020:

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivien varsinainen ohjelma Inkeri kodissa, Käpylänkuja 1 alkaa totuttuun tapaan klo 14.00. Kahvia tarjolla klo 13.30 alkaen.

La 18.1. Sosiaalineuvos **Niina Korpelainen** kertoo kirjoittamansa sukukirjan "Kuin lastu laineilla, sukukronikka inkerinsuomalaisen Jonas Koitin jälkeläisistä", tekemisestä ja sukunsa juurista sekä menneitten sukupolvien kohtaloista.

La 15.2. Sukututkimuksen asiantuntijat tavattavissa Inkerikodissa alkaen klo 9.00.
Samana päivänä klo 14.00 majuri evp. **Seppo Tuomi** kertoo matkoistaan Inkerinmaalle ja esittelee siellä tallentamiaan valokukuvia.
Sukututkijat jatkavat tarvittaessa Inkeri-iltapäiväohjelman jälkeenkin klo 17.00 asti.

La 28.3. Kevätkokous.

La 18.4. Toimittaja, kirjailija **Anne Tarsalainen** esittelee kirjansa Lupaus Jaltalla ja miehensä Andrein kirjat Lapsuuteni sillat sekä Kirjeitä Itärintamalta.

La 16.5. Tarinankertoja **Helena Ritvanen** kertoo äidinpuoleisen sukunsa elämästä otsikolla "Äitini elämän taivalta vuosina 1920-2005 Inkerinmaan Siverskasta Siperian Makarakiin ja Saksan kautta Suomeen".

Hyvinkään Inkeri-kerho
Kokoontumiset 6.10., 3.11. klo 14 seurakuntakeskuksen kokoussalissa, katutasossa. (Hämeenkatu 16).

Vuosi 2020, kerhopäivät:
5.1.
2.2.
1.3.
5.4.
3.5.
Tiedustelut:
Puheenjohtaja Leila Salo p. 040 567 7065 l
eila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa
Inkeri Ojala 040 071 6727 inkeri.ojala@gmail.com
Lahden seudun Inkeri-seura ry tilinumero:
FI62 1298 3000 0247 22

Turun seudun Inkeri-seura
Vuoden 2019 tapahtumat Varissuon kirkolla,
tilaisuudet alkavat klo 14.00:
To 26.12. Tapaninpäivän Joulujuhla

Muu toiminta: Terveysneuvonta ja vastaanotot, käsityö- ja askartelukerho, Beseda-kerho Eero Pellisen johdolla, päivystys- ja kirjastotoiminta, lauluryhmä Orvokki, uusia jäseniä toivotaan, nuorten ja lasten toimintaa (kerhot, kulttuuri- ja luontoretket ym.). Viikoittaiset ohjelmat löytyvät seinäilmoituksesta, facebookista ja puh. 045 668 7628.

Yhteystiedot:
puhelin 045 668 7628
sähköposti tsis.turku@gmail.com
Facebook Turun seudun Inkeri-seura ry
Käyntiosoite Kousankuja 5 A, 20610 Turku Varissuo

Helsingin seudun Inkeri-seura
Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

KIRKKOJA JA TAIDETTA PIETARISSA 8.-10.2.2020

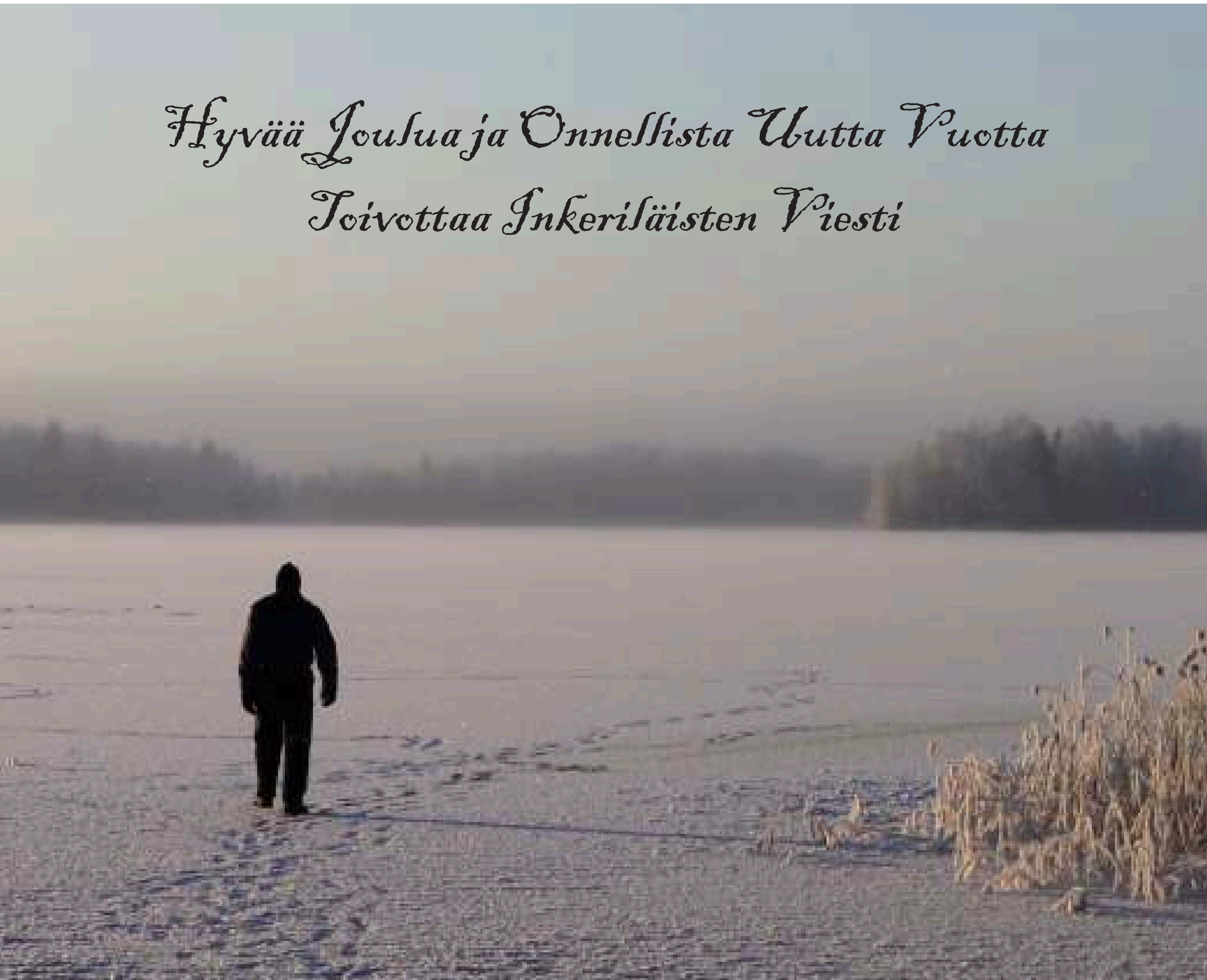
Matka Inkerin kirkon uuden piispan Ivan Laptevin virkaanasettajaisiin.

Ohjelma:
La 8.2.
07:30 Turku, Linja-autoasema
08:10 Salo, ABC Piihovi
09:45 Helsinki, Kiasman pysäkki
12:00 Vaalimaa, Rajahovi (mahdollisuus ruokailuun) Pyhän Marian Kirkko
15:30 Viipuri, Ohitustie
17:30 Pietari, majoittuminen hotelli Moskova

Su 9.2.
07:30-11:00 Aamiainen hotellilla
12:00 Inkerinkirkon uuden Piispan, Ivan Laptevin, virkaanasettaminen Pyhän Marian kirkossa
Tutustuminen Ilja Repinin erityisnäyttelyyn Venäläisen taiteen museossa
(lisämaksusta halukkaille)
Kaupunkikierros, jolla näemme Pietarin kauneimmat kirkot ulkoapäin
Lisätietoja 9.2. ohjelmasta: Martti Hirvoselta Turun seudun Inkeri-seurasta puh. 040 176 6790

Ma 10.2.
07:30-10:00 Aamiainen hotellilla
10:00 Lähtö hotellilta kotimatkalle
12:00 Viipuri, ostosaikaa kauppahallissa
14:00 Vaalimaa, Rajahovi (mahdollisuus ruokailuun)
17:00 Helsinki, Kiasman pysäkki
18:25 Salo, ABC Piihovi
19:00 Turku, Linja-autoasema Martti Hirvonen

Rajamuodollisuudet ja ruuhkat voivat vaikuttaa saapumisaikoihin.
Hinta määräytyy lopullisen lähtijämäärän mukaan seuraavasti:
140€ /hlö/2hh:ssa jos 35 maksavaa henkilöä
156€ /hlö/2hh:ssa jos 30 maksavaa henkilöä
170€ /hlö/2hh:ssa jos 25 maksavaa henkilöä
Hintaan sisältyy: bussimatkat, majoitus hotelli Moskovassa 2hh:ssa aamiaisella, kuljetukset Pietarissa ohjelman mukaisesti ja e-viisumi. Ilmoittautumiset Turun Neva Toursille 20.12.2019 mennessä: omatoimimatkat@nevatours.fi / puh. 02 250 4655

Jouluna

Taas syttyvät illan tähdet
Ja kalpea nousee kuu.
Maa peittyypi juhlatuntuun,
Pois murehet unohtuu.
Nyt kaikuvat rauhan kellot
Ja kertovat ihmeen sen,
Mi kuultihin ensi kerran
Jo laulussa enkelten:

"On syntynyt meille lapsi.
Hän pieni on poika, vaan
Ei vertaista ole Hänen,
On valtijas taivaan, maan".
Nyt täyttäköön riemu mielet
Ja sävelet sielumme,
Kun kunniaa Vapahtajan
Taas jouluna veisaamme.

Salomon Rautanen - Runo julkaistu Inkeriläisten Viestissä 1964